

vergadering **38**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 8 juni 2022

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Johan Danen, Elisabeth Meuleman, Björn Rzoska en Meyrem Almaci over een doortastende aanpak van het lerarentekort – 1323 (2021-2022) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	5
ACTUELE VRAAG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de noodkreet van de onderwijskoepels betreffende het onderwijsbeleid	
ACTUELE VRAAG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het pleidooi van de onderwijskoepels voor een nooddecreet over het lerarentekort	
ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het lerarentekort	
ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de voorstellen van onderwijskoepels met betrekking tot het lerarentekort	
ACTUELE VRAAG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de noodkreet van de onderwijsverstrekkers wegens het lerarentekort	
ACTUELE VRAAG van Els Ampe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het lerarentekort in Brussel dat verdubbeld is op een half jaar tijd	
ACTUELE VRAAG van Kim De Witte aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het schrappen van examens door het lerarentekort	6
ACTUELE VRAAG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de aanpak van de zware regenval, naar aanleiding van het noodweer op 6 juni 2022	
ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over wateroverlast en modderstromen na de hevige regenval tijdens het pinksterweekend in onder meer Landen	
ACTUELE VRAAG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de wateroverlast en de nood aan erosie maatregelen in Vlaanderen	
ACTUELE VRAAG van Arnout Coel aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de overstromingen van het pinksterweekend en de eventuele tegemoetkoming van het Vlaams Rampenfonds	19

ACTUELE VRAAG van Bart Dochy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de recirculatie van effluentwater van Aquafin-waterzuiveringsinstallaties	28
ACTUELE VRAAG van Willem-Frederik Schiltz aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de opkoopplicht voor groenestroomcertificaten	31
ACTUELE VRAAG van Marius Meremans aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over fietssuggestiestroken buiten de bebouwde kom	35
ACTUELE VRAAG van Klaas Slootmans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de dure exclusiviteitscontracten bij de VRT	39
ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de interregionale arbeidsmobiliteit tussen Vlaanderen en Brussel	45
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	49
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, wat betreft de uitvoering van de visienota lokaal erfgoedbeleid en de toekenning van beboetingsbevoegdheid aan de gewestelijke beboetingsentiteit (opschrift gewijzigd door de plenaire vergadering: ... tot wijziging van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, wat betreft de uitvoering van de Visienota Lokaal Onroerendergoedbeleid en de toekenning van beboetingsbevoegdheid aan de gewestelijke beboetingsentiteit)	
– 1248 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3	
Algemene bespreking	49
Artikelsgewijze bespreking	50
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de regelgeving over duaal leren, de aanloopfase en het stelsel van leren en werken	
– 1249 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	50
Artikelsgewijze bespreking	58
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over de gevolgen van de BelRAI-screener voor het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden	
– 1306 (2021-2022) – Nr. 1	
Verslag	58
VOORSTEL tot wijziging van het statuut van de Vlaamse volksvertegenwoordiger, wat de invoering van het geboorteverlof en de harmonisering van de regels bij afwezigheid betreft	
Bespreking en stemming	60
REKENING VAN HET VLAAMS PARLEMENT OVER 2021	
– 11 (2021-2022) – Nr. 1	
REKENING VAN DE VLAAMSE OMBUDSDIENST OVER 2021	
– 45-A (2021-2022) – Nr. 1	
REKENING VAN HET KINDERRECHTENCOMMISSARIAAT OVER 2021	
– 46-A (2021-2022) – Nr. 1	
REKENING VAN HET VLAAMS VREDESINSTITUUT OVER 2021	
– 48-B (2021-2022) – Nr. 1	
Bespreking en stemmingen	60

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Johan Danen, Elisabeth Meuleman, Björn Rzoska en Meyrem Almaci over een doortastende aanpak van het lerarentekort – 1323 (2021-2022) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	62
Voorstel tot het verlenen van voorrang in commissie	62
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, wat betreft de uitvoering van de visienota lokaal erfgoedbeleid en de toekenning van beboetingsbevoegdheid aan de gewestelijke beboetingsentiteit (opschrift gewijzigd door de plenaire vergadering: ... tot wijziging van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, wat betreft de uitvoering van de Visienota Lokaal Onroerendergoedbeleid en de toekenning van beboetingsbevoegdheid aan de gewestelijke beboetingsentiteit) – 1248 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3	
Hoofdelijke stemming	63
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de regelgeving over duaal leren, de aanloopfase en het stelsel van leren en werken – 1249 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	65
ROUWHULDE voor de heer Jos De Bremaeker, gewezen lid van de Vlaamse Raad	65
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	65
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	68
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	68

OPENING VAN DE VERGADERING**Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans**

– De vergadering wordt geopend om 14.01 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Yves Buysse, Maaïke De Vreese, Celia Groothedde, Chris Janssens, Tom Ongena, Katrien Partyka, Nadia Sminate, Annabel Tavernier, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Brecht Warnez: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Annick De Ridder, Chris Steenwegen: familieverbindingen;

Imade Annouri, Alessia Claes, Tom De Meester, Sihame El Kaouakibi, Vera Jans, An Moerenhout, Björn Rzoska, Emmily Talpe, Tine Van den Brande: gezondheidsredenen.

Minister-president Jan Jambon en minister Bart Somers zijn eveneens verontschuldigd.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Johan Danen, Elisabeth Meuleman, Björn Rzoska en Meyrem Almaci over een doortastende aanpak van het lerarentekort**– 1323 (2021-2022) – Nr. 1****Voorstel tot spoedbehandeling**

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Wij zouden graag bij motie van orde op basis van artikel 50 van het reglement een voorstel tot spoedbehandeling willen doen van een voorstel van resolutie over de aanpak van het lerarentekort.

De voorzitter: We zullen ons daar later over uitspreken. Goed? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de noodkreet van de onderwijskoepels betreffende het onderwijsbeleid

ACTUELE VRAAG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het pleidooi van de onderwijskoepels voor een nooddecreet over het lerarentekort

ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het lerarentekort

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de voorstellen van onderwijskoepels met betrekking tot het lerarentekort

ACTUELE VRAAG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de noodkreet van de onderwijsverstrekkers wegens het lerarentekort

ACTUELE VRAAG van Els Ampe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het lerarentekort in Brussel dat verdubbeld is op een half jaar tijd

ACTUELE VRAAG van Kim De Witte aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het schrappen van examens door het lerarentekort

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Voorzitter, bij mijn weten is het nog nooit gebeurd dat zeven collega's van verschillende partijen eenzelfde probleem aankaarten bij één minister.

De voorzitter: Dat is wel al gebeurd.

Johan Danen (Groen): Qua signaal kan dat in ieder geval tellen.

Die signalen waren de laatste jaren of maanden talrijk en ook oorverdovend. Vorige week nog hadden we nog een actualiteitsdebat over de dalende onderwijskwaliteit. De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) waarschuwde recent over het toenemende aantal burn-outs bij leerkrachten. VDAB geeft elke week aan dat er massaal veel openstaande vacatures in het onderwijs zijn, en dat wil dus ook zeggen dat er lege klassen zijn of leerlingen die bepaalde vakken niet kunnen krijgen. En gisteren maakten de koepels een mooie synthese door te stellen dat uw beleid urgentie mist.

U hoort het goed, minister: uw beleid mist urgentie. En als ik het anders mag verwoorden: het gaat erover dat u de uitdagingen van vandaag niet op de juiste manier aanpakt. De problemen die we vandaag zien, pakt u onvoldoende krachtadig aan. En erger nog, het gaat niet over problemen die vandaag plotsklaps op onze tafel belanden. Het gaat over problemen die we al jaren geleden konden voorspellen. Als we een toenemende nataliteit koppelen aan een

pensioneringsgolf in het onderwijs, dan moet je geen helderziende zijn om in te schatten dat het lerarentekort huizenhoog wordt.

De crisis gaat dus van kwaad naar erger, en dit probleem zal zich natuurlijk niet vanzelf oplossen. Hoe langer je wacht om het tij te keren, hoe moeilijker het wordt om de tanker van richting te doen veranderen.

Minister, wat is uw reactie op de noodkreet van de koepels? En vooral: wat zult u doen om dit tij te keren?

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Voorzitter, collega's, minister, twee zeer belangrijke spelers uit uw onderwijsclub hebben gisteren een noodkreet geslaakt. Het lerarentekort is zo problematisch aan het worden dat ze van u en van dit parlement actie verwachten in de vorm van een nooddecreet. Als dat voor Oekraïne en voor corona kon, dan moet dat toch ook voor het lerarentekort kunnen, zo is de redenering.

En zij doen daarbij ook een aantal concrete suggesties, waarvan wij sommige met het Vlaams Belang reeds na het debat in oktober vorig jaar voorstelden. Zo is er bijvoorbeeld de verhoging van de mee te nemen anciënniteit van zij-instromers.

U stelde vorige week nog dat u daar begrip voor hebt maar dat dit om juridische redenen moeilijk ligt. Dan moet u toch met een batterij juristen kunnen aftoetsen hoe ver u wel precies kunt gaan.

Verder vragen ze dat alle niet-ingevulde lesuren moeten kunnen worden omgezet, niet alleen in punten maar ook in werkmiddelen zodat bijvoorbeeld ook paramedici zoals logopedisten en audiologen in het gewoon onderwijs kunnen worden ingezet.

Een volgend punt is dat ze willen dat masters overal volgens hun diploma zouden worden vergoed, zodat ze niet zouden weglopen naar de concurrentie.

Minister, ik denk dat het lerarentekort zo urgent is dat u echt wel met de onderwijskoepels aan tafel moet gaan zitten om uit te klaren welke decretale aanpassingen dringend nodig zijn om bij te sturen. We weten natuurlijk ook wel dat moeilijkere kwesties zoals een schoolopdracht in plaats van een vast aantal uren per leraar per week niet meteen met een nooddecreet kan worden opgelost. Maar deze drie suggesties verdienen het toch om te worden onderzocht en op de tafel te worden gelegd, ook al – en dat moet men toch ook durven toegeven, dat mag ook gezegd worden – hebben de koepels in de kwestie van het lerarentekort best ook wel wat boter op het hoofd en is hun vingerwijzing misschien net iets te gemakkelijk. Vandaar mijn vraag, minister, zult u ingaan op de suggesties van de koepels? Zult u de komende dagen met hen aan de tafel gaat zitten?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Voorzitter, minister, collega's, hier staan we dan weer inzake het lerarentekort. Het is goed dat het debat wordt gevoerd, want het is ons hoogste goed en in het belang van elk kind dat er goed onderwijs kan worden geleverd. En wanneer we het over de kwaliteit van het onderwijs hebben, dan start dit bij een goede leerkracht voor de klas. Minister, er zijn een aantal goede stappen gezet maar het is onvoldoende. De vraag is hoe we vertrouwen geven aan scholen en aan schoolbesturen zodat ze een duurzaam, hedendaags en flexibel personeelsbeleid kunnen uitwerken.

Persoonlijk geloof ik heel sterk in het verhaal van de gemengde teams, met name het feit dat in het basisonderwijs verschillende mensen aan de slag kunnen gaan in de klas en de mogelijkheid voor vastbenoemde leerkrachten om dat te doen op scholengroepniveau of op schoolbestuursniveau, en niet enkel bij de individuele scholen. Wat mij betreft, zijn dat heel herkenbare voorstellen.

Voorzitter, ik weet dat u soms een zucht slaakt wanneer ik mijn hand opsteek maar ik blijf echt op die nagel kloppen. Ik blijf het herhalen. Een beleid ad hoc is onvoldoende, we moeten weten waar we naartoe gaan en waar we op lange termijn willen landen, minister. Het voorstel van een nooddecreet is eigenlijk een noodkreet, een noodkreet om aan de tafel te gaan zitten. Minister, ik roep u op om aan het stuur te gaan zitten. Wanneer roept u iedereen rond de onderhandelingstafel samen om in alle sereniteit, bewust van de urgentie, zeer spoedig werk te maken van die langetermijnvisie van een pact zoals ook in het regeerakkoord is opgenomen? (*Applaus bij cd&v*)

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik denk dat het goed is dat we vandaag kunnen spreken over het lerarentekort, een debat dat we eigenlijk vorige week al hadden moeten voeren maar toen was blijkbaar de belangrijkste reden waarom mensen afhaken in het lerarenberoep het feit dat er leerlingen zijn met een lege brooddoos. Ik ben blij dat die partijen hier vandaag de vraag stellen om het opnieuw over het lerarentekort hebben, want dat is inderdaad een belangrijke zaak.

De vragen waarom leerkrachten stoppen, waarom leerlingen niet instromen in de lerarenopleiding en waarom studenten die starten in de lerarenopleiding, die opleiding gedurende drie jaar volgen om vervolgens niet in het onderwijs te stappen, zijn vragen die we ons allemaal moeten stellen, collega's. Ik heb het vorige week gezegd maar ik zal het vandaag nog eens herhalen: dit zijn vragen die wij ons als overheid moeten stellen, het parlement, de minister en de regering. In het regeerakkoord staat daartoe een belangrijke aanzet. Maar dit zijn ook vragen die ouders zich moeten stellen, die scholen en schoolbesturen zich moeten stellen, die pedagogische begeleiders en pedagogen zich moeten stellen die propageren dat elke leerling een individueel leertraject moet hebben en dat de leerkracht elk individueel leertraject moet coachen op het tempo van die leerling. Hij moet dat administreren in een leerlingvolgsysteem.

Ik was dan ook enigszins verbaasd dat twee intelligente koepelhoofden een dergelijke open brief schrijven. Ik had verwacht dat er misschien ook dingen in zouden staan die zij gaan doen, onder andere rond pedagogische projecten, onder andere om opnieuw het respect voor de leraar te bewerkstelligen op scholen. Ik had verwacht dat ze aan hun scholen zouden zeggen dat als er iets gebeurt met een leerkracht om dan als een man achter de leraar te gaan staan in plaats van dat de leerkracht wekenlang thuis ziek zit, afgepeigerd, en de leerling die de leerkracht heeft aangevallen niet eens een tuchtsanctie krijgt.

Minister, mijn vraag naar aanleiding van de vrije tribune is: in welke mate gaat u daarmee aan de slag? Gaat u met hen in overleg om al die zaken te bespreken?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Minister, we staan hier deze week opnieuw en we zullen hier blijven staan tot het tot u doordringt. Het lerarentekort is echt een ramp voor ons onderwijs en bedreigt de toekomst van onze kinderen en de toekomst van onze welvaart. Leerlingen gaan voor sommige vakken zelfs geen examen kunnen afleggen omdat ze sinds het begin van het jaar geen leerkracht meer hebben gehad. Dat is onaanvaardbaar. Ik denk dat onze kinderen en

leerkrachten zoveel beter verdienen. En wat doet u als minister van Onderwijs? U doet gewoon veel en veel te weinig. Het opiniestuk van gisteren van Pelleriaux en Boeve legt u naast u neer terwijl de boodschap pijnlijk duidelijk was. Dit gaat zo niet meer. Uw beleid schiet gewoon royaal tekort. Er moet nu echt ingegrepen worden om op korte termijn niet compleet te verdrinken en op lange termijn te kunnen herademen. Dat schrijven ze. Dan schuiven ze zelf ook een resem voorstellen naar voren. Trek de anciënniteit van zijinstromers op tot twintig jaar. Verloon masters in het basisonderwijs volgens diploma. Dus geen proeftuinen die pas na deze legislatuur iets opleveren, maar concrete oplossingen die direct het verschil maken. Zorg ook eindelijk dat scholen een deftig personeelsbeleid kunnen voeren zodat mensen ook aan boord blijven, met gemengde teams en een statuut voor leerkrachten dat misschien niet gebaseerd is op lesuren maar op een totaalopdracht van 38 uur, met uren om les te geven, om te professionaliseren en om werk voor te bereiden of extra's te doen op school, waardoor leerkrachten die beginnen misschien eerst wat minder lesuren moeten opnemen en meer ervaren leerkrachten mentoruren kunnen opnemen. En haal de vaste benoeming weg bij scholen, hevel die wat ons betreft zelfs over naar de Vlaamse Onderwijsadministratie.

Minister, dat zijn geen nieuwe voorstellen. Wij als Vooruit leggen die al jaren op de tafel. U kiest er eigenlijk vooral voor om daar niets mee te doen, terwijl het vijf over twaalf is. De oplossingen zijn er. Daar moet het over gaan. Mijn vraag is dus vooral: wat gaat u daar nu eindelijk mee doen? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: Mevrouw Ampe heeft het woord.

Els Ampe (Open Vld): Beste collega's, nergens is het lerarentekort zo nijpend als in Brussel. Er zijn maar liefst tweehonderd vacatures die open blijven staan. In het Katholiek Onderwijs is een op drie van de Brusselse basisscholen niet voltallig, en een op vijf van de secundaire scholen. Dat zet natuurlijk de kwaliteit van dat onderwijs onder druk. Die cijfers zijn dramatisch. Dat is meer dan een onvoldoende. Er moet dus actie komen.

De scholenkoepels hebben een aantal voorstellen gedaan, pedagogisch of over het loon van de leerkrachten. Ikzelf heb eens een enquête gedaan bij een vijfhonderdtal Brusselse leerkrachten en daar kwamen ook heel veel mobiliteits-ergernissen naar boven, begrijpelijk als je weet dat 90 procent van de Brusselse leerkrachten eigenlijk pendelaars uit Vlaanderen zijn. Zij vragen bijvoorbeeld een mobiliteitsbudget, goedkopere parkeerkaarten en andere dingen. Ik steun hen in die zaken want praktische zaken zijn ook belangrijk voor leraars.

Minister, wat hebt u ondernomen om ook in Brussel het lerarentekort aan te pakken?

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, we komen massaal veel leerkrachten te kort. Leerlingen krijgen soms maanden geen Frans of wiskunde. Een op drie leerkrachten verlaat het onderwijs ook weer binnen de vijf jaar. Nu kondigen scholen zelfs aan dat ze examens gaan schrappen omdat er te weinig les is gegeven om te kunnen evalueren.

En wat zegt u dan, minister? Laten we het positieve benadrukken. We hebben toch al ongelooflijk veel gedaan. Alleen, minister, klinkt dat als een puber die thuiskomt met een rapport vol buizen op zijn hoofdvlakken en zegt: 'Ja, maar ik ben toch geslaagd op godsdienst en lichamelijke opvoeding. Laten we het positieve benadrukken.'

Minister, het lerarentekort komt niet uit de lucht vallen. Het wordt al tien tot vijftien jaar aangekondigd. Heel die tijd zit uw partij in de Vlaamse Regering met volle bevoegdheid over Onderwijs. En wat hebt u gedaan om het te voorkomen? Quasi niets.

In het regeerakkoord van deze regering met u als minister van Onderwijs staat één paragraaf over het lerarentekort op meer dan driehonderd bladzijden. Begin dit schooljaar hadden we in dit parlement een debat. U kwam af met een papiertje met tien puntjes, snel bij elkaar gekrabbeld, zelfs niet overlegd met uw coalitiepartners. En nu krijgt u vlijmscherpe kritiek uit het onderwijsveld, en wat zegt u? Eigenlijk zegt u: 'stop met klagen en zagen, kijk naar het positieve'.

Minister, uw partijgenoot, onze minister-president Jan Jambon, sprak hier ooit de gevleugelde woorden: 'je moet een huis niet blussen als het nog niet in brand staat'. Welnu, collega's, het onderwijs staat in brand. En u staat erbij, minister, met een waterpistooltje en u zegt tegen de mensen: 'stop met klagen en zagen, ik ben aan het blussen met mijn waterpistool'. Welnu, dat is niet serieus. Mijn vraag is, minister, welke extra maatregelen u gaat nemen om het tekort aan te pakken. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het probleem van het lerarentekort is niet nieuw en tot mijn spijt ook niet uniek. Het is niet de onderwijssector alleen die kampt met een gebrek aan arbeidskrachten, integendeel. Heel veel sectoren, en sommige zelfs meer dan het onderwijs, kampen met nog grotere tekorten. De zorg is een voorbeeld. Ik weet niet of minister Vandenbroucke hierover wordt ondervraagd? Het fundamentele probleem is natuurlijk dat onze markt van werkwilligen te klein is. En dat zal zo blijven zolang er geen activeringsbeleid wordt gevoerd. En zolang de werkloosheidsvergoeding onbeperkt blijft in de tijd, zullen we met verschillende sectoren in Vlaanderen met elkaar in concurrentie gaan. *(Gelach. Opmerkingen bij Groen, Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord!

Minister Ben Weyts: Dan moeten we elkaar vliegen afvangen en met elkaar in concurrentie gaan als sectoren en als beleidsdomeinen. Maar goed, dan moeten we die concurrentieslag inderdaad aangaan. Als je een concurrentieslag aangaat, helpt het dat het onderwijsveld aan één zeel trekt en dat de neuzen in dezelfde richting staan. En ten tweede, helpt het ook dat je maatregelen die bijdragen aan het verhogen aan de aantrekkelijkheid van de job uitspeelt. Je moet zeggen: 'de jobs in onze sector worden aantrekkelijker dan in andere sectoren'. Het is van belang dat je daar positieve reclame voor voert. Dat is inderdaad een punt van kritiek op het initiatief van de twee hoofden van onderwijsverstrekking. Ik zie hen regelmatig op een overleg en het initiatief voor die opinie is daar niet aan bod gekomen. Je ziet ook dat het tot verdeeldheid leidt. Andere onderwijskoepels, verschillende onderwijsvakbonden en verschillende experts reageren in verschillende richtingen.

We hebben hier vorige week het debat gevoerd over de onderwijskwaliteit. Het is mijn stellige overtuiging dat het lerarentekort en de onderwijskwaliteit twee zijden van dezelfde munt zijn. Het is daarom spijtig dat we de betrokkenen toen niet hebben gehoord. Maar goed, we kunnen er nu wel op doorgaan want het is evident, ten eerste, dat initiatieven ten voordele van de onderwijskwaliteit ook de job van leerkracht aantrekkelijker maken. Dat is onmiskenbaar. Maar, ten tweede, moet je ook eens kijken naar de ongemakkelijke cijferwaarheid waaruit blijkt dat de afgelopen vijf jaar – als je terugkijkt naar 2017 – het aantal leerkrachten dat we tewerkstellen, is toegenomen met achttienduizend. Er is nog nooit zoveel onderwijspersoneel geweest. En dan zegt u natuurlijk dat ondertussen ook het

aantal leerlingen is toegenomen. Wel, het aantal onderwijspersoneelsleden is sterker toegenomen dan het aantal leerlingen.

En dan kom ik tot de discussie van vorige week. Een en ander heeft natuurlijk ook te maken met de discussie over de kerntaken, namelijk dat verschillende verantwoordelijkheden en taken worden doorgeschoven naar het onderwijs. Dan zegt ik: we moeten durven kiezen. Als je effectief het lerarentekort wil aanpakken, dan moet je het ook hebben over de onderwijskwaliteit en over de kerntaken; dan moet je durven zeggen dat bepaalde taken eigenlijk niet kunnen worden afgeschoven. Het is geen taak van de scholen om kinderen te leren fietsen, of alleszins geen kerntaak. Het is geen kerntaak om zich uit te spreken over de voedingswaarde van een lunchbox van de kinderen. Het is geen taak voor het onderwijs om leerlingen voor te bereiden op het rijbewijs in het secundair onderwijs. We moeten daar keuzes maken. En dan heb ik het nog niet over klimaat-acties.

En dus is het effectief ook dit debat dat we moeten voeren, over de kern. Dat kun je niet uit de weg gaan door andere debatten te starten, want ze zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Hebben wij intussen stilgezeten? Neen, absoluut niet. En komt er nog meer qua maatregelen? Ja. Maar we zijn er ondertussen wel in geslaagd ... Men noemt dat dan 'Weyts klopt zich op de borst'. Welja, dertig jaar lang zijn heilige huisjes overeind gebleven, bijvoorbeeld als het ging over de vaste benoeming. We hebben die in het begin aangepakt en gekeken of we die niet ten positieve kunnen gebruiken, om ervoor te zorgen dat we die vaste benoeming gebruiken om jong talent sneller aan ons te binden en bij ons in het onderwijs te houden. Maar daartegenover staat ook dat we diegenen die die vaste benoeming gebruiken als schild tegen onwil en onkunde, gemakkelijker kunnen ontslaan en laten uitstromen. Vroeger was dat een periode van vier jaar om zulke mensen te laten afvloeien. Nu wordt dat een periode van iets meer dan één jaar.

Het tweede heilig huisje is anciënniteit. Als je vroeger de overstap maakte van de privé naar onderwijs, kreeg je nul jaar anciënniteit voor nul vakken. Vandaag zijn we op een moment dat we mensen kunnen verleiden om de overstap te maken. Ze kunnen tien jaar anciënniteit meenemen vanuit de private sector naar onderwijs voor twintig knelpuntvakken en twee ambten. Je kunt zeggen dat dat te laat en te weinig is. Oké, dat is zo. Maar het zijn toch onmiskkenbare stappen vooruit? Het zijn stappen die mogelijk maken dat wij in die concurrentieslag kunnen zeggen dat die job in het onderwijs wel aantrekkelijker geworden is voor u om de overstap te maken.

Een derde heilig huisje, en ook een bekommernis van onderwijsverstrekkers, is meer autonomie geven aan de scholen. Vandaag is het inderdaad zo dat de scholen zoveel middelen voor leerkrachten krijgen a rato van het aantal leerlingen. We hebben dat heilige huisje gesloopt. Dertig jaar lang vragen onderwijsverstrekkers of we ervoor kunnen zorgen dat de scholen meer vrijheid krijgen bij de besteding van die middelen. Wij maken dat nu mogelijk. Dat heilige huisje sneuvelt. We maken het mogelijk dat de scholen de middelen die ze krijgen voor leerkrachten, terwijl ze geen leerkrachten kunnen aanwerven, ook kunnen inzetten om andere profielen aan te werven, niet-leerkrachten, om zodoende tijd en ruimte vrij te maken voor de leerkrachten om zich te concentreren op hun kerntaak, op lesgeven.

Dat zijn heilige huisjes. Daarnaast hebben we niet tien maatregelen genomen. Het kunnen twintig maatregelen zijn, soms klein, soms groot, en altijd op drie assen. Eén: focus op onderwijskwaliteit, en dus op de kern, op de essentie. Twee: maatregelen die zich richten op het verhogen van de instroom. Dat zijn

nieuwe leerkrachten, maar ook de zijinstroom en diegenen die instromen in de lerarenopleiding. Drie: maatregelen gericht op het behoud van de huidige leerkrachten. Dat levert een plejade aan maatregelen op – toegegeven, heel kleine. Want je gaat het lerarentekort niet oplossen met, ik zeg maar wat, een internetvergoeding die wordt toegekend, een verhoging van de fietsverhoging of het digitaal equiperen van de leerkrachten, ook al kost dat 85 miljoen euro. Tevoren bestond ook dat niet, maar we zorgen er nu wel voor dat ze digitaal geëquipeerd zijn, net als de leerlingen.

Het gaat ook over een versterking van de aanvangsbegeleiding. Voor die jonge talenten die beginnen in het onderwijs en die een beetje te veel aan hun lot worden overgelaten, voorzien we extra middelen voor een betere coaching daarvan. Het gaat evengoed over tweemaal 23 miljoen euro die we hebben ingezet voor extra kinderverzorgers in het kleuteronderwijs en extra zorgcoördinatoren in het basisonderwijs. Dat is tweemaal 23 miljoen euro. Het gaat hem bijvoorbeeld ook om beleidsondersteuning. Beleidsondersteuners voor de directeurs in het basisonderwijs, dat is ook een totaal nieuw gegeven. Sommige van die maatregelen zijn al in werking. Sommige zijn nog maar goedgekeurd en moeten dus nog starten.

Is het dat dan? Neen, boven op die plejade aan maatregelen en boven op het slopen van die heilige huisjes, doen wij dapper voort. Want wij schreven intussen geen opiniestuk, wij schreven decreten. Ik lees in dat opiniestuk – en jullie halen dat ook aan – dat er twee desiderata voorop worden gesteld, namelijk meer autonomie op het vlak van personeelsbeleid en het mogelijk maken dat masters verlonnd worden als masters als ze lesgeven in het lager onderwijs. Je kunt over het effect daarvan discussiëren. Er zijn verschillende tegenstanders, die zeggen dat dat een waterbedeffect veroorzaakt, namelijk het wegzuigen van mensen uit het secundair onderwijs, van masters die naar het lager onderwijs gaan. En ten tweede dreigt het ook wat frictie te veroorzaken in de lerarenkamer in het basisonderwijs.

Want een bachelor die exact dezelfde job doet als een master in het basisonderwijs, zal veel minder verdienen. Ik weet niet zeker of die het altijd minder goed zal doen dan de master.

Morgen ligt er in dit Vlaams Parlement een ontwerp van decreet voor dat net dat mogelijk maakt. U hebt het over een nooddecreet. Wel, we nemen verschillende decretale stappen. Morgen ligt er in het Vlaams Parlement een ontwerp van decreet klaar dat scholen de autonomie geeft om 20 procent van de middelen die ze van de Vlaamse overheid krijgen voor de inzet van leerkrachten maar die ze niet kunnen benutten, te kunnen gebruiken voor de aanwerving van andere profielen. Ze kunnen die ook gebruiken om leerkrachten extra te betalen. Als ze die middelen willen gebruiken om masters in het basisonderwijs te betalen, dan kan dat, zelfs los van dit pilootproject.

Ook dat maken we mogelijk: pilootprojecten. Dat is een ander heilig huisje in het onderwijsoverleg. Alle maatregelen die ik opsom, zijn het resultaat van overleg en afspraken, afspraken waarop dan blijkbaar door sommigen wordt teruggekomen. Ik wil afspraken gehonoreerd zien, anders kun je geen afspraken meer maken. Een van die afspraken is dat we starten met pilootprojecten.

Weet je wat? In het kader van de discussie over het lerarentekort – waarover ik in het onderwijsoverleg vaak heb samen gezeten – kwam het regelmatig voor dat de ene onderwijskoepel zei: 'We moeten deze maatregelen nemen, een 36 uren-week, en daarbuiten moeten de leerkrachten niet meer aanwezig zijn op school en niet meer werken.' De andere onderwijskoepel zegt: 'Neen, dat gaat niet

werken, wij stellen iets anders voor.’ De onderwijsvakbonden zeggen : ‘Neen, neen, wij hebben nog een andere maatregel.’

Dat is dus een plejade aan maatregelen en eeuwige discussies die al dertig jaar lang worden gevoerd. Ik heb dan gezegd: ‘Willen we gewoon kijken wat er werkt in de praktijk?’ We laten toe dat er verschillende proeftuinen worden gecreëerd. Mevrouw Ampe, dat is ook een antwoord op de vraag van Brussel. Ik zat vrijdag nog samen met verschillende directeurs van zowel het gemeenschapsonderwijs als van het katholiek onderwijs, zowel basisonderwijs als secundair onderwijs. Ik heb gezegd om daarmee aan de slag te gaan. Ze gaan dat ook effectief doen. Interpreteer het ruim en maak van de mogelijkheid gebruik. Men zegt dat in onderwijs alles gebetonneerd is in decreten. Neen, men krijgt de vrijheid om zelf een personeelsbeleid te voeren naar eigen inzichten, zelf aan te werven wie men wil en zelf te bepalen onder welke arbeidsvoorwaarden. Je kunt dat voor Brussel doen, zelfs voor de totaliteit van het grondgebied. Dat is iets waarvoor ze – denk ik – dankbaar waren, iets dat voor het eerst gebeurt en waar ze absoluut mee aan de slag gaan.

Wat staat er nog op de planning? De lerarenopleiding. Samen met de lerarenopleidingsverstrekkers zeggen we dat de lerarenopleiding veel meer moet voorbereiden op de diversiteit in de klas zoals die vandaag bestaat. Men moet de praktijkschok aanpakken, waardoor de uitstroom in het begin van de carrière van de onderwijzers waarschijnlijk ook zal verbeteren. Evengoed zeggen we ook dat we meer waardering en appreciatie willen voor de leerkrachten, en dus ook voor de lerarenopleiding. Dat wil zeggen dat we een starttoets invoeren waar gevolgen aan worden verbonden. We veroorzaken een beetje meer trek in de schouw en zeggen niet: ‘Iedereen mag leraar worden.’ Neen, we gaan ervoor zorgen dat er een starttoets is. Als er tekorten worden vastgesteld, dan moet je, maar dan mag je ook remediëren. Je krijgt als student het recht op remediëring.

De administratieve lasten, dat is een weerkerend Monster van Loch Ness, denk ik dan. Momenteel brengt de Onderwijsinspectie deze in kaart. Wat we vaststellen is wel, zeker en vast, dat er heel wat administratieve verplichtingen bestaan in hoofde van directies. Ze worden niet opgelegd door Brussel of de Vlaamse overheid. Ze zijn soms ofwel ingebeeld ofwel komen ze door instructies van de koepels. We willen letterlijk en figuurlijk een duidelijk kader maken dat zegt welke administratieve verplichtingen er voor leerkrachten en directies bestaan en welke je zeker niet moet doen. Een leerlingvolgend dossier is bijvoorbeeld geen verplichting en wordt niet opgelegd vanuit Brussel of de Vlaamse overheid, maar wordt in de praktijk toch heel nauwgezet gedaan. Het hoeft helemaal niet. Wij leggen dat niet op.

Dit zijn maar enkele initiatieven waarmee we vooruit willen geraken. Dat zal altijd in overleg zijn. Altijd. Alle maatregelen die ik heb vermeld, zijn het resultaat van overleg. Maar de neuzen moeten wel degelijk in dezelfde richting staan zodat we gezamenlijk gaan voor de aanpak van het lerarentekort, maar ook dat we resoluut gaan voor een betere onderwijskwaliteit. We gaan dus echt voor de essentie en voor de kern. *(Applaus bij de N-VA en cd&v)*

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, collega’s, ik vind het een beetje een raar schouwspel. Iedereen in het onderwijsveld zegt eigenlijk dat er veel te weinig gebeurt en u, minister, zegt dat u al ontzettend veel doet en dat u niet zou weten wat u nog allemaal moet doen. Ik vind dat vreemd en ik zou misschien toch een paar voorstellen willen doen. Of het over zaken hebben die ik toch wel heel schrijnend vind. Heel wat studenten beginnen vol enthousiasme aan de lerarenopleiding en we stellen vast dat een hele grote groep zelfs niet in het onderwijs

start. Hoe komt dat? Kunnen we daar niet proberen op in te grijpen? Want dat zijn mensen die gepassioneerd zijn door het onderwijs. Ten tweede, meer dan twee op de drie die starten in het secundair onderwijs, houden er binnen de vijf jaar mee op. Ook dat zijn allemaal mensen die met goesting en passie begonnen zijn, maar toch beslissen om niet door te zetten. Dat is toch het laaghangend fruit. Laten we zoeken hoe we die mensen meer en beter in het onderwijs kunnen houden. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Dank u, minister, voor uw uitgebreid antwoord. Maar eigenlijk, 95 procent van wat u gezegd hebt, hadden we vorige week ook al gehoord, en de keren daarvoor ook. Het is toch wel een stuk herhaling, wat niet slecht is voor ons geheugen. Als u beweert in de krant dat u met dit probleem opstaat en ermee gaat slapen, dan zou het misschien niet slecht zijn voor uw nachtrust dat u de suggesties van de onderwijskoepels toch eens grondiger zou bekijken en met hen daarover rond de tafel zou gaan zitten. Want u hebt niet echt geantwoord op de vraag of u dat gaat doen. U zegt dat u alles in overleg gaat doen maar dat is natuurlijk vaag. Maar ik denk dat, omdat u net zelf zegt dat de neuzen niet in dezelfde richting staan, er duidelijk een communicatiestoornis is. Dan zou het niet slecht zijn dat u alleen al daarover met die twee onderwijskoepels van gedachten wisselt vooraleer u naar het grotere onderwijsoverleg gaat. Ik vind het belangrijk, minister, dat we over dit probleem zo snel mogelijk rond de tafel zitten om verdere oplossingen te zoeken. (*Applaus van Leo Pieters*)

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord .

Loes Vandromme (cd&v): Minister, onze fractie, de cd&v-fractie, heeft de noodkreet wel gehoord: de noodkreet van ouders, van leerkrachten, van directies, van zo veel mensen. Ik vraag het nog een keer, minister, zet u aan het stuur, verlies geen tijd. U hoeft niet van een nieuw wit blad te beginnen. Er zijn al heel wat zaken uitgewerkt. De pogingen van uw voorganger, het tijdbestedingsonderzoek, de initiatieven die in de conceptnota staan, verleng dat ook naar een langetermijnactie. Er zijn voorstellen van fracties.

Minister, ik roep u op om gedragenheid te creëren want er is inderdaad die 'war on talent'. En ik denk dat het gaat over het aantrekken van leerkrachten maar evenzeer over hen te behouden. U hebt het over kerntaken. Wat onze fractie betreft, gaat het over kenniswerving maar evenzeer over het socialiserende binnen onderwijs.

Eén concrete vraag, minister: gelooft u in sterke schoolbesturen en hoe ze de vlakke loopbaan van de leerkrachten kunnen doorbreken? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat die belemmeringen voor die schoolbesturen kunnen worden weg-gewerkt? Hoe gaat u daarmee aan de slag? (*Applaus bij cd&v*)

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dank u wel, minister, voor het overzicht aan maatregelen die u genomen hebt samen met deze Vlaamse Regering, want dat zijn er wel al wat.

Collega's, we kunnen daarover zeggen dat het te weinig is en dat het veel sneller zou moeten gaan en veel meer zou moeten zijn. Maar het zijn wel belangrijke stappen die gezet worden, zeker budgettair. Het Vlaamse onderwijs is een van de duurste onderwijssystemen die er vandaag bestaan.

Dan kom ik eigenlijk op een punt waaraan ik dacht tijdens de tussenkomst van collega De Witte over de deliberaties. Weet u wat leerkrachten tegen de borst stoot? Dat ze een heel jaar hun best doen met leerlingen, die voor drie, vier vakken niet geslaagd zijn, en op de deliberatie pleiten ze, als leerkracht, toch voor een herexamen, want ze kunnen het niet zo laten. En dan krijgen ze het signaal dat die leerling toch moet slagen. Daar word je moedeloos van. Die leerkrachten stellen zich de vraag waarom ze daar nog tijd in steken. Dat zijn mensen die uitstromen, collega's. En dat moeten wij ook durven zeggen in dit parlement, dat daar meer aan moet worden gewerkt. Daarom mijn vraag aan u, minister: op welke manier kunnen we het rapport 'Naar de kern: de leerlingen en hun leerkracht' nog bekender maken bij scholen en leerkracht? *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Minister, als ik kort samenvat wat u hier zegt, is dat ten eerste: 'Het is niet mijn schuld. Het is de schuld van het federale niveau.' En ten tweede: 'Je moet niet naar mij kijken. Ik ben er eigenlijk mee bezig.' Sorry, maar zo gemakkelijk gaan we er u als minister van Onderwijs niet mee laten weggemen, want die stappen waar u het over hebt, zijn gewoon babystapjes. Het is niet genoeg. En ja, het is niet allemaal uw schuld. De koepels moeten voor eigen deur vegen als het bijvoorbeeld gaat over de planlast. Ook minister Crevits moet eens diep in haar eigen hart kijken, want er is de vorige legislatuur veel te weinig gebeurd als het gaat over het lerarentekort.

Maar ik snap echt niet hoe u hier kunt staan en uw beleid kunt verdedigen alsof het allemaal wel in orde gaat komen. Want – spoileralert – het gaat niet in orde komen op deze manier. Dan zegt u altijd: 'Ja, maar al die oplossingen die jullie naar voren schuiven, zoals de anciënniteit, gaan heel veel geld kosten.' Maar hebt u zich al eens de vraag gesteld wat het gaat kosten als we vandaag niks doen? Dat zeggen niet alleen wij. Ook het Planbureau heeft het berekend: de leerachterstand kost onze economie, onze welvaartsstaat nu al miljarden euro's. We zijn een kenniseconomie, een topregio. Als we dat willen blijven, moet er geïnvesteerd worden in onderwijs. Dat doet u gewoon niet. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Ampe heeft het woord.

Els Ampe (Open Vld): Minister, u krijgt alle steun van de liberale fractie om nutteloze reglementen en ingebeelde hindernissen – zoals u het noemt – te schrappen. We steunen u ook om het onderwijs meer op het niveau van de scholen en de scholengroepen te organiseren. Dat is goed voor de kwaliteit van het onderwijs. Maar heb ik dat nu goed gehoord? U wilt de Brusselse werklozen verplichten om via de stok van de werkloosheidsvergoeding voor de klas te gaan staan? Het laatste wat we vandaag nodig hebben zijn mensen die met slepende voeten leraar worden. Wij hebben vandaag gepassioneerde leerkrachten nodig. Het is onze taak, van iedereen hier aanwezig, om die gepassioneerde leerkrachten te vinden en te houden.

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): 'De markt van welwillenden is te klein. Het onderwijsveld is verdeeld. De oppositie is te kritisch. De scholen leren kinderen fietsen.' Volgens de N-VA is het altijd de schuld van de anderen, altijd opnieuw. Ik ga u voortaan de minister van Excuses noemen in plaats van de minister van Onderwijs. Minister, laat ons een beetje serieus blijven. Het is toch niet omdat scholen kinderen leren fietsen dat er al maanden geen Frans en wiskunde gegeven wordt in ons onderwijs. Het een heeft niks met het ander te maken. U zegt dat u niet weet wat u extra kunt doen. Wel, ik geef u twee heel concrete

maatregelen, heel simpel. Een, breid het lerarenplatform voor startende leerkrachten weer uit, zodat de werkzekerheid opnieuw verhoogt. Twee, verhoog de anciënniteit. Vorige week heb ik u gezegd dat het kan, dat de Raad van State het wel toelaat als u het voor alle zijinstromers doet. Doe dat. Ik dank u. *(Applaus bij de PVDA en Groen)*

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mijnheer Laeremans, ik zeg inderdaad een beetje hetzelfde als vorige week. Vergeef me mijn rechtlijnigheid op één week, dat ik nog altijd dezelfde overtuiging heb als de week voordien. U zegt dan dat dat eigenlijk een beetje oud nieuws is. Als we dan nieuwe voorstellen doen, dan zegt u dat het ballonnetjes zijn. Wat dat betreft is er altijd iets. Ik heb gewoon willen schetsen wat we op grond van onderwijsoverleg al gerealiseerd heb, wat in uitvoering is en wat nog komen gaat. Het zal niet enkel dat zijn. Het zal nog meer zijn.

Ondertussen zijn er wel, als je terugblijkt – en ik heb lering getrokken uit wat mijn voorgangers meegemaakt hebben – drie heilige huisje gesneuveld, die heel veel mogelijk maken voor de toekomst van ons onderwijs, ten minste als we dat de kans geven en als we dat dan ook gebruiken als mogelijkheid om reclame te kunnen maken voor die job in het onderwijs, met z'n allen. Ik word nogal dikwijls afgerekend. Als je een overzicht geeft van maatregelen is de verleiding bij sommigen natuurlijk groot om daar één maatregel uit te halen en te zeggen: 'Ga je zo het lerarentekort oplossen? Het zal wel.' Neen, het is een plejade aan maatregelen. Maar een lerarenpact, dat is stap voor stap vooruitgaan. We hebben die discussie al regelmatig gevoerd. Ik heb net op dat vlak ook geleerd van mijn voorgangers, zoals minister Smet, die hun tanden stukgebeten hebben op dat lerarenpact.

Ik wil stap voor stap vooruitgang boeken en via die weg evidente maatregelen nemen, maar ook heilige huisjes doen sneuvelen. Stap voor stap, want als er één momentum wordt georganiseerd, zegt iedereen: 'Nu is het moment er, we moeten al onze eisen op die kar gooien en er is pas een akkoord wanneer er over alles een akkoord is.' Het gevolg is dat er geen akkoord komt. Ik wil stap voor stap vooruit, en wel in de goede richting.

Men kan dan perfect zeggen dat het te weinig of te laat is. 'J'assume', dat is zo. Ik wil er ook veel verder in gaan, maar we gaan wel vooruit. Er worden horden genomen die voorheen onmogelijk bleken, toen men gewoon in een stellingenoorlog zat.

De maatregelen die morgen voorliggen in het parlement, op het vlak van de 20 procent, zal ik maar zeggen, geven de scholen autonomie en meer ruimte voor een moderner personeelsbeleid. Zo wordt het mogelijk dat ze hun personeelsbeleid en arbeidsorganisatie naar eigen inzicht voeren. Ook wat betreft de verloning van de masters: als men dat wil, dan zou dat kunnen.

Ik zit bijna wekelijks aan tafel met onderwijspartners allerhande. Ik hoop vooral dat jullie, zeker begin juli, ook hier het debat voeren en we vervolgens echt aan tafel kunnen schuiven, ook met de koepels en de sociale partners. Zodat we kunnen zeggen dat de neuzen in dezelfde richting staan en we, in combinatie met maatregelen rond het lerarentekort, vooruit kunnen gaan als onderwijsveld. En dat we inderdaad kunnen zeggen dat het een fantastisch mooie job is.

Lesgeven is alles geven. Ik hoop dat we dat positief benaderen en dat de neuzen in dezelfde richting kunnen staan. Ik reik de hand. Het is een misschien een wat dwingende uitgestoken hand, maar het is wel een uitgestoken hand. Die richting moeten we uitgaan. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Er worden inderdaad stapjes vooruit gezet, maar op sommige werven zijn die nog veel te klein. Een klacht die we vandaag bijvoorbeeld heel vaak horen, is dat starters moeten starten bij de moeilijkste klassen, met de moeilijkste uren en ze krijgen het gewoon niet gebolwerkt. Dat kunt u als minister niet oplossen, denk ik, u kunt niet in iedere school gaan kijken hoe het daar loopt. U kunt er echter wel voor zorgen dat er in iedere school instrumenten zijn voor een krachtdadig personeelsbeleid. Dat moet er vandaag gebeuren.

Wat u net hebt voorgesteld vind ik wel een goed voorstel. Ik denk dat het belangrijk is dat u alle voorstellen die worden gedaan, en die op 2 juli ook nog zullen worden gedaan, wanneer we de Commissie Brinckman zien, meeneemt. Daarna moet u volgens mij met iedereen die wat te zeggen heeft over Onderwijs – ik denk aan de koepels, de onderwijsvakbonden en wat experts – samenzitten, in conclaaf gaan, en met een stel nieuwe en heel doortastende maatregelen komen voordat u met zomervakantie gaat. Ik denk dat dat heel erg nodig is en ervoor zal zorgen dat we in september op een goede leest kunnen starten. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, ik begrijp dat u ervoor kiest om stap voor stap te werken. De perceptie hebt u echter voor een stuk tegen, want dit lijkt voor iedereen nogal op een ad-hoc-aanpak, in plaats van een globaal actieplan. Maar goed, u kiest daarvoor.

Ik wil u niet overtuigen door te zeggen 'het zijn maar babystapjes', want er zitten een aantal goed stappen tussen, maar wel met een vergelijking uit de sport, namelijk een voetbalfinale waar uw ploeg 4-3 achterstaat op 10 minuten van het einde. Dan volstaat het niet om als trainer te zeggen dat het toch fantastisch is dat de ploeg al drie keer heeft gescoord en dat we daar blij om moeten zijn. De ploeg heeft zich ingezet en zich de benen van het lijf gelopen, maar er moet echt nog tot op het einde een buitengewone extra inspanning worden gedaan. We moeten immers echt af van de schrijnende verhalen van leerlingen die nu geen examens kunnen afleggen of zelfs van ouders die hun kind van school laten veranderen zodat ze toch maar les kunnen krijgen.

Ik hoop, minister, dat u volgend schooljaar werk maakt van een globaal actieplan. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, ik herhaal het nog een keer. Ik heb het al vaak aangekaart: ga met een open geest, met heel veel moed en creativiteit aan de slag met alle onderwijsactoren. Doe dat schouder aan schouder, net zoals in de coronacrisis en sloop een aantal van die heilige huisjes. Sloop een aantal evidenties.

Eigenlijk, minister, wens ik u een drillboor toe, want alles zit vastgebetonneerd. Ik hoop echt dat u die vastpakt en aan de slag gaat. Zeg alsjeblieft niet op voorhand dat het niet zal lukken, want dat doet u.

Maak gebruik van drie aandachtspunten. Stop de betutteling van scholen, directies en leerkrachten. Geef meer flexibiliteit in het personeelsbeleid. En zorg ervoor dat een langetermijnvisie mogelijk is.

Ik wil nog iets meegeven, minister. Leerkrachten kiezen voor hun job vanuit hun passie voor het vak en vanuit hun liefde voor de leerlingen, telkens vanuit het

belang van die leerlingen. Zorg er gewoon voor dat ze daarvoor voor het leraren-ambt blijven kiezen. En geef scholen en schoolbesturen vertrouwen. *(Applaus bij cd&v)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, er zijn twee werkwoorden die bij het lerarentekort belangrijk zijn: leerkrachten aantrekken en leerkrachten houden. Wat leerkrachten aantrekken betreft, is het nu het moment voor iedereen die werkt in het onderwijs om leerlingen die op het einde van het secundair nog niet goed weten wat ze willen doen maar die wel ambitie hebben, te adviseren om voor het onderwijs te kiezen. En als ze ervoor kiezen, collega's, dan moeten wij allemaal samen, in al onze hoedanigheden – als parlementsleden, als mensen met belangrijke functies bij de koepels, als ouders, als pedagogische begeleiders – zorgen dat 'L tot de derde' waarheid wordt. Opnieuw: laat leerkrachten lesgeven! Dat is de kern, collega's. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Het liedje 'wij zijn goed bezig, ook al zeggen ze van niet' van De Planckaerts, dat is waar ik vaak aan moet denken als ik u bezig hoor, minister. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Wat u hier eigenlijk zegt, is: 'Ik ben er stap voor stap mee bezig.' Maar de realiteit op het terrein is dat iedereen ondertussen maar zijn plan moet trekken en dat u er zich blijkbaar bij neerlegt dat ondertussen een hele generatie van onze jongeren gewoon geen les krijgt. Daar zal ik mij nooit bij neerleggen. Wat ons betreft, hebt u vandaag gewoon geen andere keuze dan nu alles uit de kast te halen, of het nu gaat over anciënniteit, over het statuut of over het personeelsbeleid. Want als u het niet doet, zal de kostprijs nog veel hoger liggen. Want de kostprijs van het niet doen, is de toekomst van onze kinderen op het spel zetten. *(Applaus bij Vooruit en van Jos D'Haese)*

De voorzitter: Mevrouw Ampe heeft het woord.

Els Ampe (Open Vld): Minister, ik voel dat u van goede wil bent, maar ik voel ook wel een beetje spanning, alsof u ergens uw tanden op stukbijt. Ik kan me inbeelden dat het met zoveel leraars, zoveel leerlingen en zoveel scholenkoepels niet altijd gemakkelijk is. Maar Vlaanderen heeft altijd gezegd dat het ambitie heeft, dat het vooruit wil en dat het de problemen wil oplossen. Wel, u hebt nog twee jaar om dat te doen. Ik wens u enorm veel moed en ik hoop dat het lukt. Want als het onderwijs niet op de eerste plaats komt, wat dan wel? *(Applaus bij Open Vld en cd&v)*

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, u zegt: 'Ik wil vooruit en we gaan vooruit.' Maar dat is nu net het probleem. We gaan niet vooruit. Het lerarentekort groeit jaar na jaar. Het lerarentekort in Brussel was nog nooit zo groot. En dus moet u extra maatregelen nemen, anders zal het tekort volgend jaar nog groter zijn. Dat is net de kern van het debat. En ja, proeftuinen zijn goed. En ja, er is extra anciënniteit voor zijinstromers. En ja, we moeten de positieve kant van het onderwijs benadrukken. Dat is allemaal juist. Maar neen, het is niet voldoende. U moet concrete extra maatregelen nemen en ik vind het heel jammer dat u dat blijft ontkennen. En ik vrees dat we hier volgend jaar opnieuw gaan staan voor net hetzelfde debat. *(Applaus bij de PVDA en van Mieke Schauvliege en Hannelore Goeman)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de aanpak van de zware regenval, naar aanleiding van het noodweer op 6 juni 2022

ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over wateroverlast en modderstromen na de hevige regenval tijdens het pinksterweekend in onder meer Landen

ACTUELE VRAAG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de wateroverlast en de nood aan erosiemaatregelen in Vlaanderen

ACTUELE VRAAG van Arnout Coel aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de overstromingen van het pinksterweekend en de eventuele tegemoetkoming van het Vlaams Rampenfonds

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Demir en minister Diependaele.

Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Collega's, ik denk dat de beelden van keukenkasten onder de modder, van vernielde meubels en van het afspoelen van pas ingezaaide akkers iedereen dit weekend opnieuw naar de keel gegrepen hebben.

De schade voor de inwoners van die gemeenten die zijn getroffen door de ramp, is immens. Dit heeft een ravage achtergelaten. De bijzonder intense regenbuien, zelfs met pieken van 30 à 40 milliliter per half uur, zorgden voor heel veel schade en wateroverlast. We hebben een intense droge periode gehad, waardoor de bodem was verhard en afstroming dus werd versneld. We hebben omgekeerd moeten vaststellen dat die intense regenval ervoor zorgde dat ook ons rioleringsstelsel die wateroverlast niet aankon. Dat maakt dat heel veel partners wat hopeloos worden: hoe gaan we in de toekomst die intense regenval aanpakken? Hoe gaan we voorkomen? Er zijn al heel wat investeringen gebeurd. Aan de andere kant wachten er nog heel wat projecten op uitvoering omdat er geen budgetten zijn of omdat, bijvoorbeeld voor rioleringsprojecten, de doorlooptijd heel lang is.

We weten dat er meer intense regenperiodes komen, maar de vraag is hoe we iedereen gaan ondersteunen en de krachten bundelen om die intense regenval die zich sneller en steeds meer zal voordoen, het hoofd te bieden.

Minister, het is een collectieve verantwoordelijkheid, maar Vlaanderen heeft wel heel wat sleutels in handen. Bij dezen dan ook mijn vraag: op welke manier zult u de lokale besturen meer ondersteuning bieden om daadwerkelijk een antwoord te bieden op zo'n intense regenval? Hoe zult u onze burgers mee aanzetten tot het voorzien in wateropvang op hun eigen percelen?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega's, afgelopen pinksterweekend was het weer zover. We zagen overstroomde straten, kelders, huizen, woningen, akkers in Landen, Zomergem, Waarschoot ... Eigenlijk overal in Vlaanderen zagen we diezelfde verschrikkelijke beelden: een massa die door de straten kolkte en enorme modderstromen met zich meebracht. Minister, afgelopen lente heeft uw departement een evaluatie van het erosiebeheer naar buiten gebracht. Uit die

evaluatie blijkt dat er een aantal maatregelen worden genomen, maar dat die te weinig zijn en op veel te weinig plaatsen worden toegepast, met alle gevolgen van dien, met enorme modderstromen door heviger neerslag tot gevolg.

Het is zeer belangrijk dat heel Vlaanderen wordt beschermd tegen die modderstromen, dat, met andere woorden, dat erosiebeleid dat is opgezet, wordt uitgebreid en dat daar echt wetgeving aan wordt gekoppeld, wetgeving die verder gaat dan wat vandaag wordt toegepast. Minister, mijn vraag is dan ook zeer concreet: wanneer zult u de maatregelen die in dat erosiebeleid zijn uitgetekend, verder uitrollen ter bescherming van heel Vlaanderen tegen die onwaarschijnlijke modderstromen? Wanneer komt u met een concreet voorstel daarover? Hoe zult u daarvoor samenwerken met uw collega's? (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, wat er het afgelopen weekend, de afgelopen dagen in onder meer Landen en Gingelom is gebeurd, bewijst eigenlijk één ding: enkele of zelfs vrij veel maatregelen werken niet als niet iedereen meedoet. Wateroverlast kennen we al een tijdje. Plotse neerslag met wateroverlast na een lange droge periode, dat kennen we ook al een tijdje. Er zijn in allerlei gemeenten, ook in Landen, al een pak maatregelen genomen. Er zijn wachtbekkens aangelegd en dergelijke meer. Het erosiebeleid is echter een pijnpunt en een zwak punt in dat hele verhaal. Water door de straten zien lopen is immers één ding, water in de kelder zien staan, is een tweede ding, maar het is een derde ding om daar een half aardappelveld in te vinden dat je moet wegscheppen nadat het water weer is weggetrokken. Dat is de realiteit voor heel veel burgers, ook in gemeenten waar men al flink wat belastinggeld heeft besteed aan het voorkomen van wateroverlast.

Het rapport waarnaar collega Schauvliege verwees, dateert nog maar van maart van dit jaar, denk ik. Het wijst op een aantal duidelijke pijnpunten. De maatregelen die zijn genomen inzake erosiebestrijding werken waar ze worden uitgevoerd. Het probleem is dat ze niet overal worden uitgevoerd, dat niet alle landbouwers meedoen omdat er een grote mate van vrijwilligheid is en dat er eigenlijk zo goed als geen controle, dus handhaving is, op de naleving van maatregelen, waarvoor we nochtans in veel gevallen betalen. Het resultaat is dat men na iedere zware regenbui, als het wat tegenvalt, als het niet in natuurgebied is, in de kelders en de tuinen van de mensen een massa grond vindt die daar eigenlijk helemaal niet thuishoort en waar niemand beter van wordt, want ook voor de landbouw is dat soort erosie geen goede zaak. Dat is immers uiteindelijk verlies van grond.

De vraag is dus simpel, minister. Er wordt in dat rapport heel duidelijk opgeroepen om krachtadiger op te treden, om er meer handhaving in te doen, om het terrein waarop het wordt toegepast, uit te breiden. Gaat u dat – onder andere naar aanleiding van wat er nu in Landen en Gingelom is gebeurd – doen? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Ministers, de collega's schetsten het al: afgelopen weekend werden meerdere Vlaamse gemeenten getroffen door ernstige wateroverlast. Ook in Oost-Brabant en het Hageland bleven ze niet gespaard van de malaise. Met name in Landen vonden de zwaarste overstromingen plaats in twintig jaar tijd. De beelden spraken voor zich en de schade voor de getroffen gezinnen en ondernemingen is groot. Maar, in tegenstelling tot de collega's, wil ik in eerste instantie minder focussen op de structurele oplossingen – waar ze het wel terecht over hebben –, maar ingaan op de acute steun aan de getroffen gezinnen.

Veel gezinnen en ondernemingen zullen in de eerste plaats hun verzekeraar aanspreken om de geleden schade te vergoeden. Dat zal echter niet altijd volstaan. In sommige gevallen en onder bepaalde voorwaarden kunnen getroffen gezinnen ook een beroep doen op het Vlaams Rampenfonds voor goederen die niet verzekerd zijn. Dit kan enkel op voorwaarde dat de wateroverlast als ramp erkend wordt door de Vlaamse Regering. Die laatste stap – de erkenning als ramp – leidde afgelopen zomer tot heel wat discussie met een aantal gemeenten die duidelijk zwaar getroffen waren, maar waar geen erkenning als ramp voor werd vastgesteld. Denk, onder andere, aan Zoutleeuw en Herk-de-Stad. Schade op zich is volgens het decreet niet voldoende om van een ramp te kunnen spreken. De oorzaak moet ook een historisch uitzonderlijk karakter hebben. De paramaters daarvoor zijn behoorlijk streng. Erkenning of niet, de geleden schade blijft wel reëel.

Daarom stel ik volgende vraag aan minister-president Jambon – maar ik begrijp dat minister Diependaele zal antwoorden: welke stappen onderneemt de Vlaamse Regering om de gezinnen en ondernemingen die getroffen zijn door de waterlast van afgelopen weekend, te helpen en te ondersteunen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u wel, collega's.

Wij worden meer en meer geconfronteerd met felle regenval ten gevolge van de klimaatverandering en ook de mogelijke overstromingen die er zijn, en de impact wordt feller en feller. Die zal niet verbeteren, en dat betekent ook dat we grote stappen zullen moeten zetten.

Ik ga het niet hebben over de Blue Deal, ik ga het hebben over het erosiebeleid. Ik denk dat dat een cruciaal stuk vormt om de gevolgen van de overstromingen te verzachten. Er zijn op Vlaams niveau uiteraard al een aantal zaken. Denk maar aan het in kaart brengen van de erosiegevoelige gebieden. Lokale besturen kunnen een beroep doen op allerhande subsidies. Ze worden ook ondersteund bij het opmaken van erosiebeheersplannen. Een op de drie lokale besturen heeft dat vandaag de dag. Er is ook de ondersteuning van erosiecoördinatoren. Maar dat is niet voldoende.

Het erosiebeleid is grondig geëvalueerd. Ik heb dat ook gevraagd aan mijn Departement Omgeving. Die evaluatie werd dit voorjaar afgerond en, wat daarin – samen met de experts – wordt gezegd, mogen we niet in twijfel trekken. Ik denk dat het heel duidelijk is dat we brongericht moeten werken. Een brongerichte aanpak is nodig, zodat er niet langer modder van onze velden af kan stromen. Dat betekent dan ook kijken naar de aanplant van hagen en houtkanten. We doen dat vandaag de dag, maar dat is inderdaad vrijwillig. Er zijn professoren die vragen of we dat niet kunnen verplichten. Ik denk dat we daar eens moeten naar kijken, net als naar bufferstroken bijvoorbeeld, maar ook de juiste teeltkeuze en een aangepaste manier van bewerken. Dat zijn allemaal brongerichte maatregelen. Die zullen er ook voor zorgen dat vruchtbare bodems niet langer wegspoelen van de akkers en dat er ook geen modderstromen komen die zorgen voor overlast en schade.

Verstopping van de rioleringen is een andere problematiek. Wat het proper maken van slib betreft, heeft de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) – als ik mij niet vergis – vorig jaar alleen al 7,5 miljoen euro vrijgemaakt om slib proper te maken. Vandaar dat ik er ook voor pleit om brongericht te gaan werken. Daarom heb ik ook het stroomgebiedbeheerplan geüpdatet. We hebben daarin verregaande beleidsmaatregelen inzake erosie voorgesteld. Die worden op dit moment in de schoot van de regering besproken. Ik heb iedereen goed gehoord, zowel meerderheid als oppositie, en ik hoop dan ook dat we daar heel snel kunnen doorgaan.

Want daar zitten die concrete maatregelen waarmee we een stevig beleid rond erosie kunnen voeren. Dat zit in bespreking en krijgt hopelijk snel groen licht. Want ik ben ook wat ongeduldig, maar men heeft mij gezegd dat geduld een mooie deugd is in de politiek. *(Opmerkingen van minister Matthias Diependaele)*

'Dat is niet waar', zegt de minister van Financiën.

Een tweede zaak is het strategisch plan gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB). Ik heb vernomen dat de Europese Commissie heel duidelijk heeft gezegd dat het niet volstaat, wat Vlaanderen heeft ingestuurd naar Europa. Dat betekent dus ook dat ik met collega Brouns, de minister bevoegd voor Landbouw, zal moeten kijken hoe we daarin wat verregaandere maatregelen kunnen nemen. Een belangrijk element daarin zal het probleem van de erosie zijn, het afstromen van vruchtbare grond uit landbouwgebieden, richting waterlopen en bewoning. Het lijkt me een taak van de Vlaamse Regering, en bij uitbreiding eigenlijk van elke beleidsmaker, zowel lokaal en provinciaal als op Vlaams niveau, om te zoeken naar oplossingen. Ik denk dat op dit moment alles op tafel ligt – ook naar aanleiding van de evaluatie die we hebben uitgevoerd – om nu een heel duidelijke keuze te maken voor concrete maatregelen, en misschien ook dwingender maatregelen. Ik weet dat niemand het graag heeft dat we met dwingende maatregelen komen, maar nood breekt wet, collega's, ook in dezen.

De miserie die we hebben gezien, die wens ik niemand toe. Als je heel je huis, dat ook je thuis is, moet aanzien met zoveel modder, dan is de keuze toch wel snel gemaakt om te kijken naar meer dwingende maatregelen. Ik hoor Patrick Willems ook zeggen dat hij het idee genegen is om eigenaars, die in plattelandsgebied zitten, te verplichten om het idee van de houtkanten te bekijken. We gaan al die elementen bekijken want er zit heel veel in het stroomgebiedbeheerplan.

Ik hoop dat we snel groen licht kunnen krijgen, en dat we die maatregelen dan ook kunnen uitwerken. Ik vind ook dat, nu het GLB is teruggestuurd, dit een opportuniteit is om daar ook een stevig erosiebeleid in te steken. De evaluatie door het departement is gebeurd. Qua rioleringen is het ongezien welk budget de Vlaamse Regering heeft vrijgemaakt in deze legislatuur, en dat wil ik ook onderlijnen. Ik doe nogmaals een oproep aan de lokale besturen om daar ook een beroep op te doen. Ik ben me ook bewust van de doorlooptijden. We hebben een aantal zaken goedgekeurd om die doorlooptijden wat sneller te laten gaan. Dat mag geen excuus meer zijn om niet te doen wat we moeten doen.

Ik heb begrepen dat collega Diependaele het stuk over Financiën zal behandelen.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Eerst en vooral: ook in mijn naam mijn medeleven met de mensen die dat hebben moeten doormaken. Maar wij doen wel degelijk iets vanuit de overheid, mijnheer Coel, om dergelijke zaken te ondersteunen, als zoiets voorvalt.

Zoals u zelf aangeeft, is er in de eerste plaats de verzekering: de brandverzekering voor particulieren en de brede weersverzekering voor landbouwers, die we sinds enkele jaren kennen. In de eerste plaats wordt daar een beroep op gedaan. Maar als er niet-verzekerde schade is, dus schade die niet valt onder de brandverzekering of onder de brede weersverzekering, dan heeft men zestig dagen de tijd om daarvan een melding te maken het Vlaams Rampenfonds. Men moet dat dus binnen de zestig dagen laten weten. Dat is, voor alle duidelijkheid, nog niet hetzelfde als een aanvraag tot schadevergoeding. Die volgt later pas.

Maar door die melding gaat het Vlaams Rampenfonds een advies inwinnen om te kijken of het effectief om een uitzonderlijk weersverschijnsel gaat. Er is een

onderscheid tussen hevige regenval – dan gaat men advies vragen aan de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) en het KMI – en overstroming. Dat zijn wel degelijk twee verschillende, gescheiden soorten rampen. In geval van overstromingen gaat men advies vragen aan de Vlaamse Milieumaatschappij, maar ook aan het Bouwkundig Labo van de dienst Mobiliteit en Openbare Werken (MOW) van de Vlaamse overheid. In dat advies wordt een antwoord gegeven op de vraag of het effectief gaat om een uitzonderlijk weersverschijnsel. Dat gaat over verschillende criteria die nagekeken worden.

Er is bijvoorbeeld het aantal milliliters: ik denk dat het over 70 milliliter per vierkante meter per uur of per 24 uur moet gaan, dat weet ik niet van buiten. Eigenlijk gaat het een beetje over de inschatting of dit gebeurt om de tien, twintig of dertig jaar. De standaard is dat men pas spreekt over een ramp als over dertig jaar gaat. Dan gaat men dat erkennen. Op dit moment loopt dat advies nog, dus ik kan dat nu nog niet geven. Het is pas dan dat men schadevergoeding kan vragen en daarvoor een aanvraag kan indienen. Dat is na de erkenning, op basis van het advies dat gegeven wordt.

Nu, ik zou geen minister van Begroting zijn mocht ik geen misbruik maken van de vraag om u al aan te geven dat, sinds we deze bevoegdheid hebben gekregen in 2015, we hiervoor ongeveer 13 miljoen euro dotatie hebben gekregen bij de zesde staatshervorming. Maar ik kan u zeggen dat we sindsdien al een 250 miljoen – dus tussen 2015 en 2021 – daarboven zelf opgelegd hebben voor het vergoeden van schade ten gevolge van rampen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Dank u, minister, voor uw antwoord. Wat betreft de ramp ga ik er inderdaad van uit dat de procedure, zoals ze net geschetst is, effectief doorlopen zal worden, want het is belangrijk dat mensen die schade geleden hebben, een beroep kunnen doen op ondersteuning om die schade te vergoeden.

Ten tweede, de minister heeft heel duidelijk verwezen naar erosiebeleid. Ik erken uiteraard ook dat we in het kader van de modderstromen aandacht moeten hebben voor de erosie. Er is een evaluatie geweest, en ik denk dat de maatregelen die daarin voorgesteld worden, zeer terecht onder de loep genomen worden.

We moeten kijken op welke manier dat inderdaad versterkt kan worden. Ik hoop ook dat zij die in dezen maatregelen moeten nemen, er ook de voordelen van hebben, en dat er ook daar in overleg wordt gegaan, om te kijken wat de beste voorstellen tot maatregelen zijn, zodat we effectief beleid kunnen voeren.

Mijn derde vraag, minister, was natuurlijk structureel. Op welke manier kunnen we ruimer gaan? Want erosie is inderdaad in het kader van modderstromen wel een heel belangrijk element, maar dat neemt niet weg dat je wateroverstroming en wateroverspoeling hebt.

Je hebt ook gebieden waar de erosie minder speelt, maar waar nog altijd die intense waterval kan voorkomen, en waar met andere woorden de kelders ook overstromen, en de meubels ook onder water staan.

U hebt verwezen naar de Blue Deal, en dat u het daar niet over ging hebben. Ik moet vaststellen dat daar ook niet alle maatregelen in zitten die nodig zijn. Vandaar opnieuw mijn vraag: welke extra ondersteuning zult u geven aan lokale besturen om die maatregelen te nemen?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, u zei net dat men geduld moet hebben in de politiek. Wel, minister, mijn geduld is op. Ik heb hier al maanden gevraagd naar de stroomgebiedbeheerplannen. U zegt nu dat ze op komst zijn. U kondigt een beleid aan rond hagen en heggen, een plan, maar ik hoor daar geen wetgeving rond, geen financiering, geen controle.

Minister, ik heb het wel gehad met al die aankondigingen. Wat ik vraag, is geen aankondiging, is geen plan, maar is beleid. Heel concreet: het Erosiebesluit moet aangepast worden. Er moeten voor geheel Vlaanderen, daar waar er kwetsbaarheid is voor erosie, maatregelen genomen worden, en er moet opgelegd worden dat die maatregelen ook uitgevoerd worden.

Dat is een besluit dat uit uw evaluatie komt. Zult u dat Erosiebesluit aanpassen en uitbreiden voor alle erosiegevoelige gebieden in Vlaanderen? (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Ik deel wel een beetje de frustratie van collega Schauvliege over de goed geïntentioneerde maar toch vage beloften van de minister. Er is een paar keer verwezen naar riolering, minister, zowel door uzelf als door collega Rombouts, denk ik. Ik neem toch aan dat we in Vlaanderen geen riolen bouwen, daar miljarden in steken, om dan landbouwgrond te transporteren naar de zee. Dat is niet de bedoeling.

De bedoeling is om dat te voorkomen. Dan stel ik alleen maar vast dat de regio Sint-Truiden, want de erosiecoördinator voor Landen en Gingelom valt daaronder, in het rapport van de administratie eigenlijk als een goed voorbeeld wordt genoemd, omdat er goede maatregelen genomen zijn, maar er nog altijd niet in slaagt om dat tegen te gaan, omdat deze maatregelen niet door iedereen genomen worden, en niet door iedereen nageleefd worden.

Het rapport geeft heel duidelijk de suggestie om al die brongerichte maatregelen die opgenomen zijn in het Bodemdecreet, voor alle percelen en alle landbouwers te verplichten. Een simpele vraag, heel helder: zult u dat doen?

Ik zou graag een tweede suggestie willen meegeven. De handhaving is een probleem. Een groot deel daarvan ligt aan het feit dat die bij de gemeenten zelf ligt, die heel nauwlettend moeten toekijken op de eigen inwoners en ondernemers. Het zou veel duidelijker zijn als dat naar een hoger niveau getild wordt, zodat die handhaving ook efficiënt en onafhankelijk kan gebeuren, zodat die maatregelen echt uitgevoerd worden. Zult u dat doen?

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Ministers, dank u wel voor de toelichting. De procedure tot erkenning als ramp neemt enige tijd in beslag. Ik denk dat we het aan de getroffen gezinnen verplicht zijn om hier zo snel mogelijk werk van te maken, zodat ze duidelijkheid hebben over waar ze aan toe zijn. Ik roep ook de verzekeraars op om met de nodige spoed de verzekerde schade te vergoeden. Maar daarnaast is het natuurlijk belangrijk om sterk in te zetten op structurele maatregelen. Droogte en felle regenval zullen blijven terugkomen. Dat hebben we niet rechtstreeks in de hand, maar wel hoe we met ons water omgaan.

Minister Demir, u schetste zelf hoe we op het vlak van erosie nog grote stappen voorwaarts kunnen zetten. Een belangrijke partner in dat verhaal zijn effectief onze landbouwers. Ze zijn trouwens vaak zelf het eerste slachtoffer, zowel bij droogte als bij hevige regen en ze kunnen op de grote oppervlaktes grond die ze

bewerken ook een substantieel verschil maken, voor zichzelf, maar evident ook voor de omwonenden.

De sector doet al heel wat inspanningen en via het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) stimuleren we dat ook. Maar dat volstaat voorlopig duidelijk niet. Minister, mijn vraag aan u is dan ook: hoe kunnen we onze landbouwers nog meer betrekken bij dat water- en erosiebeleid om die modderstromen te voorkomen?

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Zware regenval is altijd een probleem en verharding en verstedelijking zijn daar niet vreemd aan, net als de mate waarin die verharding werd aangelegd. Je kunt alles laten afstromen naar de riolering, maar je kunt het ook anders aanleggen.

We hebben al gezien wat dat heeft teweeggebracht. We hebben de modderstromen gezien. Erosie is een probleem en we moeten dat durven te benoemen en aan te pakken. Het is uiterst belangrijk dat we in samenspraak met landbouwers en eigenaars bekijken hoe dat lokaal kan worden aangepast.

Minister, hoe zult u lokale overheden ertoe aanzetten om actie te ondernemen? Iets beslissen, op Vlaams of lokaal niveau, is één zaak, maken dat het gebeurt, is een andere zaak.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, dank u wel. U verwees terecht naar de erosieproblematiek en de brongerichte aanpak die alle twee grondig nodig zijn. Maar de Blue Deal is uiteraard ook heel belangrijk. En die is ambitieus, maar moet echt wel nog ambitieuzer. Vlaanderen moet echt voorbereid zijn op die meer extreme weersomstandigheden, die hevige regenbuien die we steeds meer kennen, die een realiteit zijn en toekomstgericht nog meer zullen gebeuren.

Minister, mijn vraag aan u is dan ook heel eenvoudig: bent u er effectief van overtuigd dat Vlaanderen voorbereid is op die extreme weersomstandigheden? Welke eerste stappen zult u ondernemen om die Blue Deal nog ambitieuzer te maken? Dat is echt nodig om die waterschade in de toekomst nog meer te vermijden en de getroffensten steeds correct te vergoeden.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, dit debat en het debat dat we een paar weken geleden hebben gevoerd over de droogte maken twee zaken duidelijk. Ten eerste, we hebben geen probleem van een tekort of een teveel aan water, maar wel van waterbeheer in Vlaanderen. Die twee zijn ongelooflijk hard aan elkaar gekoppeld en moeten samen worden aangepakt. Ik dank de collega's voor de zeer terrechte vragen daarover. Maar ten tweede – u bent ermee begonnen, minister –, wat is hiervan de oorzaak? De oorzaak is de klimaatverandering. En dus stel ik u dezelfde vraag waarop u niet hebt geantwoord toen het over droogte ging: maant dit u nu aan om toch wat meer ambitie in uw klimaatbeleid te steken? Want jammer genoeg doet u veel te weinig om de oorzaken van dit probleem aan te pakken. Zult u een tandje bij steken in het klimaatbeleid, als u ziet hoe de klimaatverandering vandaag al in Vlaanderen huishoudt? (*Applaus bij de PVDA*)

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u wel, collega's.

Ik neem het niet dat er wordt gezegd dat de Vlaamse Regering niet ambitieus is op het vlak van het klimaat. Ik vergelijk het met de andere entiteiten in België. Ik verwijs naar wat Vlaanderen de afgelopen twee jaar heeft beslist: denk maar aan de renovatieverplichting, het stookolieverbod, het verplichten van zonnepanelen voor bedrijven die veel energie verbruiken, het aardgasverbod vanaf 2025 voor nieuwbouw. Collega D'Haese, als u durft te zeggen dat de Vlaamse Regering niet ambitieus genoeg is, dan weet ik niet vanwaar u dat haalt.

En ja, wij proberen daar een gezond evenwicht in te zoeken omdat we ook kijken naar het kostenplaatje, dat is waar. Eenieder die moet renoveren weet natuurlijk dat dat geld kost. We hebben vanuit Vlaanderen enorm veel premies voorzien. Dat is ongezien. Ik verwijs ook naar de 0 procentlening.

Ik heb ook gezien dat de Europese Unie deze voormiddag ons standpunt heeft gevolgd. Vlaanderen heeft gezegd dat het emissions trading scheme (ETS) moet worden uitgebreid naar gebouwen en transport. Vlaanderen heeft daarover een half jaar geleden al een standpunt ingenomen, namelijk om daar niet zomaar in mee te gaan omdat dit allemaal geld zal kosten. Zeggen dat Vlaanderen niets doet, klopt dus niet. Ik heb in de Klimaatcommissie professor Govers heel duidelijk horen zeggen dat het eerste plan van de Vlaamse Regering nog niet de transitie, de ommezwaai was die nodig is maar dat er in het tweede plan heel wat maatregelen zijn bijgekomen. Ik denk dat de zero-emissiewagens in de toekomst wel de ommezwaai zullen zijn die we nodig hebben. Ik aanvaard dan ook niet dat u gratis blijft zeggen dat Vlaanderen niets doet.

Wat de waterproblematiek betreft, en dat is mijn tweede punt, moeten we ons bewust zijn van het feit dat Vlaanderen is vergeten om ruimte te maken voor water. We hebben aan alles gedacht, aan wonen, recreatie, landbouw, een beetje natuur, waar we eigenlijk een beetje ambitieuzer moeten zijn. Waar we in het verleden echter niet aan hebben gedacht, is dat er ook ruimte moet zijn voor water. Wanneer er water valt, moet dat op een of andere manier worden opgevangen. De laatste vijftig jaar is 75 procent natte natuur verdwenen. We moeten vandaag dan ook niet verstedd staan dat we met dergelijke grote problemen worden geconfronteerd.

En ja, wij hebben aan het begin van de legislatuur gezegd dat we een half miljard euro vrijmaken voor die Blue Deal. Die projecten lopen. Het gaat over het hermeanderen van rivieren. Op dit moment wordt 30 miljoen euro geïnvesteerd in waterlopen. Ook waterbufferbekkens zijn zeer belangrijk, daarbij wordt opnieuw ruimte gemaakt voor water. Daarnaast investeren we bijna 200 miljoen euro in natte natuur omdat bij hevige regenval er ook ruimte moet zijn voor water en het water moet kunnen infiltreren. Dat heeft de Vlaamse Regering vanaf de eerste dag beslist.

We zijn nu twee jaar verder. Ik zou willen dat alle projecten nog sneller gaan maar dit heeft tijd nodig. Ik kan niet ongedaan maken wat men vijftig jaar geleden heeft gedaan maar we moeten absoluut de ambitie hebben om alle maatregelen uit de Blue Deal, die de juiste richting aangeven, uit te voeren in het algemeen belang. We willen geen modderstromen, we moeten een opvang hebben voor die felle regenbuien.

Collega Schauvliege, wat die stroomgebiedbeheerplannen betreft, begrijp ik dat u vindt dat het allemaal sneller moet gaan. Dat klopt, maar u weet ook dat ik het plan dat ik had ontvangen niet ambitieus genoeg vond. Dat was de reden waarom ik dit opnieuw naar me toe heb getrokken om de lat wat hoger te leggen. Daar zitten nu een pak maatregelen in, ook inzake erosie. Want inderdaad, ik ben het ook eens met collega Tobbacq dat we ook iets moeten doen met de resultaten van de evaluatie. Ik vraag geen evaluatie van het departement Omgeving

om daar vervolgens niets mee te doen. Heel veel van die zaken zijn opgenomen in het stroomgebiedbeheerplan dat momenteel wordt besproken, maar het is natuurlijk een collectieve beslissing die de Vlaamse Regering moet nemen. Ik heb echter begrepen dat iedereen het ermee eens is dat we daar grote stappen vooruit moeten zetten.

Ten derde is er ook het stroomadaptatieplan dat ik graag voor het zomerreces zou willen afkloppen en dat nu wordt besproken. Een van de zaken die daarin zit, is de vraag hoe we moeten reageren op de klimaatverandering en wat we moeten aanpassen. Dat plan zal heel concrete maatregelen bevatten.

Tot slot is er uw sluitstuk, het GLB. We zijn op onze vingers getikt door Europa. Ik ga ervan uit dat we daaraan tegemoet zullen komen en dat het GLB zal worden bijgesteld.

Dit zijn vier concrete zaken. Collega's, volgens mij is het ongezien dat een Vlaamse Regering deze vier zaken in de steigers heeft gezet en alle projecten heeft uitgevoerd.

En ja, er zullen ook dwingende zaken in zitten. Als het van mij afhangt, graag, collega Schauvliege. Patrick Willems zegt dat ook. Het moet concreter, het moet dwingender. Ik ben het daarmee eens. We zullen zien hoe de besprekingen in de schoot van de regering zich zullen zetten.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Ik denk niet dat ik bijkomende vragen had.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Collega's, ik denk dat het belangrijk is dat we water opvangen waar het valt. Ik denk dat er heel wat mogelijkheden zijn, maar dat vergt inderdaad soms heel wat extra inspanningen. Want we hebben inderdaad een evolutie, een klimaatverandering, die maakt dat we daar ook rekening mee moeten houden. Er zijn heel wat mogelijkheden. Waarom zou bijvoorbeeld een straat niet mede een buffer kunnen vormen? Waarom zouden we op bepaalde plaatsen niet een holle weg aanleggen?

Minister, ik moet vaststellen dat heel wat projecten van lokale besturen zijn ingediend maar niet op financiële ondersteuning hebben kunnen rekenen, onder andere via de Blue Deal. De Blue Deal is een belangrijk plan maar is voornamelijk en in eerste instantie gegroeid vanuit een droogte- en waterschaarsteproblematiek. En ja, dat hangt uiteraard samen want het gaat over waterbeheersing. Maar ik ben er wel van overtuigd dat er nog een aantal extra maatregelen mogelijk zijn om effectief wateroverlast de kop in te drukken en daar maatregelen voor te nemen. Ik kijk uit naar het verdere debat. *(Applaus van Peter Van Rompuy)*

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, we hebben het afgelopen weekend afgrijpselijke beelden gezien. We zijn het er allemaal over eens dat dit niet meer kan. Twee weken geleden stelde ik hier vragen over de droogte, vandaag over overstromingen. Dat zijn twee problemen met dezelfde oorzaak, namelijk de klimaatverandering. Er zijn oplossingen. Die liggen op tafel. Er zijn heel wat oplossingen die moeten worden toegepast om het probleem aan te pakken. Maar alstublieft, stop met het rondje zwartepieten doorschuiven, stop met het achterhoedegevecht. De Vlaamse Regering moet dit samen oplossen. Ik heb er geen boodschap aan dat u onderling ruzie maakt. Dit moet worden opgelost. De Vlaming verdient dat, dus doe dat alstublieft. *(Applaus bij Vooruit, Groen en de PVDA)*

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, ik heb u niet concreet 'ja' horen zeggen op mijn concrete voorstellen. Ik heb wel gehoord dat er een collectieve beslissing van de Vlaamse Regering moet komen. U zult begrijpen dat ik gezien het palmares van de Vlaamse Regering inzake collectieve beslissingen, daar niet vrolijk van word en ook niet optimistisch. Ik wil wel heel duidelijk zeggen, collega's, dat we aan burgers, aan gemeentebesturen en aan bedrijven vragen om water op te vangen en te behouden, het op de eigen percelen op te vangen, te laten infiltreren, bijhouden et cetera, dat we daar mensen in laten investeren, dat we daar gemeentebesturen in laten investeren en daar gemeenschappelijk belastinggeld in stoppen.

Als men dan achteraf bij een serieuze stortbui vaststelt dat er op dat eigen perceel, waar men een massa inspanningen voor infiltratie heeft gedaan, en waar er een half aardappelveld ligt van 500 meter, dan is dat met de mensen hun voeten spelen. Dan is dat het ondergraven van het draagvlak en het uit het oog verliezen dat dit soort dingen een gezamenlijke verantwoordelijkheid zijn die een gezamenlijke aanpak vereisen. Daarbij moet iedereen mee in het bad en kan men niet, letterlijk in sommige gevallen, de last afschuiven, letterlijk dan, naar de burens. Als dat het beleid van de Vlaamse Regering is, als zelfs daarin geen collectieve beslissing kan worden genomen, dan is het nog triestiger gesteld met deze regering dan ik dacht. *(Applaus bij Vooruit, Groen en de PVDA)*

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Ministers, dank u wel. Ik onthoud twee zaken uit deze vragenronde. Ten eerste, de procedure om de ramp te erkennen, moeten we zo snel mogelijk doorlopen zodat we de getroffen gezinnen en ondernemingen gepast kunnen ondersteunen. Ten tweede is het duidelijk dat we het uitgestippeld waterbeleid nog wat zullen moeten aanscherpen en vervolgens ook uitvoeren door letterlijk plaats te maken voor water. Daar hebben we iedereen voor nodig: de burgers in de tuinen en, met de wijze waarop er nog wordt gebouwd, de lokale besturen met de inrichting van het openbaar domein. Maar er zijn ook de bedrijven, die meer circulair met water kunnen springen, en niet het minst onze landbouwers, die hier als partners echt een verschil kunnen maken op vlak van waterbergend vermogen en het bestrijden van erosie.

Het zal helaas wellicht niet de laatste keer zijn dat we het hier moeten hebben over wateroverlast. Maar in tegenstelling tot collega Tobback heb ik er goede hoop op dat we met deze Vlaamse Regering nog stappen vooruit kunnen zetten en dat we onder andere met de Blue Deal de juiste weg zijn ingeslagen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Bart Dochy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de recirculatie van effluentwater van Aquafin-waterzuiveringsinstallaties

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (cd&v): Mijn vraag is complementair aan wat we hier zojuist hebben gehoord over wateroverlast. Ze gaat over watertekort. In het kader van de Blue Deal, riviercontracten en andere Interregprojecten doen de Vlaamse overheid, de provincies en de gemeenten heel wat inspanningen om ervoor te zorgen dat naast het bufferen van water, er ook water opgeslagen en beschikbaar kan worden gesteld op momenten dat droogte ontstaat. Daarnaast wordt er ook frequent gebruikgemaakt van het effluentwater. Dat is het water dat uit de waterzuiveringsstations van Aquafin komt. Er zijn projecten omtrent het efficiënt

ter beschikking stellen ervan met buizenstelsels en retentiebekkens. Die investeringen liggen een stuk klaar. Vrijdag laatstleden, op 3 juni 2022, verspreidde Aquafin echter een mailbericht waarin staat dat het onttrekken en het gebruiken van het effluentwater van Aquafin voor landbouwdoeleinden, recreatiedoeleinden en voor openbare domeinen wordt opgeschort en niet meer mogelijk is.

Mijn vraag is heel eenvoudig, minister: hoe ziet u de toekomst van al die projecten die vandaag opgestart zijn, in studiefase of in uitvoeringsfase?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank, collega, voor de vraag. Het is inderdaad zo dat Aquafin heeft gezegd dat ze geen effluentwater meer ter beschikking zal stellen voor irrigatiegebruik. Men heeft dat heel open en duidelijk gecommuniceerd aan alle stakeholders. Er zijn drie redenen voor deze beslissing.

De eerste reden is een recente Europese verordening die hergebruik van effluent zonder doorgedreven bijkomende desinfectie verbiedt vanaf 2023. De tweede zijn metingen die we hebben gedaan en waaruit blijkt dat voor de meeste rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI) het PFAS-gehalte hoger ligt dan de drempelwaarde. Hoewel dat geen acuut probleem is, hebben we advies gevraagd aan Karl Vrancken. Hij adviseerde op 25 mei 2022 om geen effluent meer ter beschikking te stellen van de land- en tuinbouw, tenzij heel specifiek in functie van de onderzoeksprojecten. Het advies is het resultaat van een gesprek met heel wat expertengroepen, zoals dat gaat in Vlaanderen, met onder meer de Vlaamse Milieu-maatschappij (VMM), de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM), het Departement Landbouw en Visserij, het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO), het Departement Omgeving en het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV). Aquafin heeft het advies van de experts gevolgd.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (cd&v): Minister, ik begrijp dat het voorzorgsprincipe belangrijk is. Ik heb een bijkomende vraag: is er voor iedere waterzuiveringsinstallatie een dergelijke test gedaan en ziet men daar gebiedsspecifieke aspecten? Ik neem aan dat er in bepaalde regio's in Vlaanderen grotere concentraties PFAS/PFOS zijn dan elders.

Ik herhaal ook mijn vraag nog eens: hoe zien we de toekomst van die diverse projecten? Ik geef een voorbeeld uit de gemeente Kruisem, collega Bothuyne zal dat bevestigen. Er is in Kruisem onlangs een project gestart waarin de provincie 1,1 miljoen euro zal investeren. Ook de gemeente doet een deel, net zoals andere subsidiënten. Een belangrijk element in dit project is het water van Aquafin dat mee in het retentiebekken terechtkomt om dan later onttrokken te worden. Als dat niet meer mogelijk is, en u ervan uitgaat dat dat per definitie niet meer zal kunnen ingevolge de verordening die volgend jaar op 26 juni 2023 in voege treedt, dan moeten we goed nadenken hoe we omgaan met die vele projecten die op stapel staan.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, ik vind het antwoord geruststellend. Ik ben absoluut voorstander van het streng hanteren van het voorzorgsprincipe, ook al omdat er volgens mij bijzonder weinig burgers in Vlaanderen zitten te wachten op 'patatten met PFAS'.

Ik ben het wel eens met de bedenking dat het geen eeuwigdurende realiteit kan zijn dat effluent van waterzuivering niet kan worden hergebruikt. Ik wou toch

even informeren wat het vooruitzicht is om dat water op termijn wel bruikbaar te maken en te zuiveren op een manier dat het universeel inzetbaar is. Nog eens, ik steun dit, zeker na alle heisa die we hebben gehad rond PFAS en de kennis en de realiteit dat het blijkbaar overal in Vlaanderen aanwezig is. We kunnen beter voorzichtig genoeg zijn, dan opnieuw risico's te nemen.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Collega Tobback haalde terecht aan dat het voorzorgsprincipe hierin vooropstaat. Irrigatie mag dan wel geoptimaliseerd worden, maar het is heel belangrijk dat er garanties zijn over de milieu- en gezondheidsimpact van water vooraleer we het gaan gebruiken. Dat is natuurlijk geen gegeven voor altijd, maar die garanties moeten er zijn, vooraleer het opnieuw kan worden gebruikt. Dat begrijp ik zeker.

Minister, gezien de vele dimensies van circulair watergebruik in dezen – milieuaspecten, gezondheids garanties en dergelijke meer – vroeg ik mij af hoe en met wie de overeenstemming en het organiseren van de verschillende bevoegdheden zal verlopen. Ik kan mij voorstellen dat dit heel wat overleg vergt. Is dat structureel? En met welke partners verloopt dat?

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Water is vandaag natuurlijk een hot topic. We hebben er inderdaad niet alleen soms te veel van, we zullen in de toekomst ook steeds voorzichtiger moeten omspringen met het water dat we hebben. De technologie speelt daarin natuurlijk een sleutelrol. Afvalwater kunnen zuiveren en gebruiken voor de productie van drinkwater, wordt al toegepast, maar de technieken zijn duur en het is maar de vraag of het op korte termijn echt kosten-efficiënt kan worden toegepast.

Er zijn natuurlijk meerdere producten die we op dit moment mogelijk nog niet kunnen terugvinden. Hoe wilt u daarmee omgaan, minister, zodat we in de toekomst, als we water willen hergebruiken, daar toch verder mee kunnen en dat we zuiveringsmethodes kunnen aanwenden die toepasbaar zijn?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, gezondheid is het allerbelangrijkste in een mensenleven. Dus is het logisch dat dat advies werd gevolgd. Maar zoals de collega's ook al aangehaald hebben, is die PFAS-drempelwaarde die overschreden wordt, grondig te onderzoeken. Dat moet in eerste instantie goed onderzocht worden. Ten tweede moet er ook innovatief bekeken worden hoe snel die PFAS-emissie kan worden verwijderd uit het water. Ik vraag u dus om daar grondig op toe te zien. En hopelijk kunt u daar ook een timing bij vooropstellen, want de waterbeschikbaarheid voor de landbouwsector is natuurlijk ook belangrijk, en niet alleen voor de landbouw, maar ook voor het openbaar groen en andere. Circulair watergebruik wordt langs alle kanten gestimuleerd. Ik hoop dus dat u ook hier de nodige maatregelen neemt, om zo snel mogelijk het nodige te doen.

De voorzitter: Mevrouw Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, ik denk dat Aquafin in dezen uit voorzorg heeft gehandeld. Dat is positief. Wij hebben ook gevraagd dat Aquafin zou kijken hoe ze in de toekomst de effluentkwaliteit beter kunnen maken. Ze hebben ons verzekerd dat ze dat gaan doen, met allerlei technologieën enzovoort. Onze administratie zal hen daarin steunen, maar dat heeft natuurlijk nog even wat tijd nodig. De verordening is vanaf 2023.

Vandaag is het vooral uit voorzorg. We zullen uiteraard ook vanuit het kabinet Aquafin aan zijn verantwoordelijkheid houden die het heeft om de kwaliteit te verbeteren. De bedoeling is om een alomvattend plan uit te werken, ook met de gebieden, zodat we daar, mits de nodige technologie, ook een antwoord op kunnen bieden.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (cd&v): We moeten inderdaad heel duidelijk zijn, minister. Ofwel kiezen we ervoor om al die projecten nu stop te zetten. Want het heeft geen zin om te investeren in zaken waar we niet in geloven en waarvan we denken dat ze in de toekomst niet zullen kunnen worden gebruikt. Dat zou verloren geld zijn van deze Vlaamse overheid. Aan de andere kant geloof ik ook heel hard in het voorzorgsprincipe. Het is belangrijk om voorzichtig te zijn. Men kan soms niet voorzichtig genoeg zijn. Maar we moeten ook beseffen dat dit voorzorgsprincipe in zijn detail in de toekomst misschien een bom kan leggen onder onze circulaire economie. *(Applaus bij cd&v en Open Vld)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Willem-Frederik Schiltz aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de opkoopplicht voor groenestroomcertificaten

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, u hebt aangekondigd dat u de opkoopquota voor groenestroomcertificaten zou verminderen. Collega's, het betreft de verplichting voor elke energieleverancier om een bepaalde hoeveelheid groenestroomcertificaten op te kopen. En uiteraard rekent de leverancier die dan door aan u allen en mezelf, de verbruikers.

De reden voor die verlaging is, zoals u hebt aangehaald, het feit dat die certificaten stilaan op zijn. Goed nieuws, want die certificaten zijn natuurlijk een schuld die er lag en die is dus, met andere woorden, bijna afbetaald.

Minister, op die manier zet u de traditie verder die ook in de vorige legislatuur werd ingezet om stelselmatig kosten die de overheid zelf heeft geïnduceerd, uit de factuur te halen en daarmee de druk op de factuur ook te verlichten.

U gaf ook aan dat de verlaging die we zullen voelen, eerder beperkt zal zijn, gelet op de hoge kostprijs van energie zelf. Dat mag ons natuurlijk niet beletten om te doen wat nodig is.

Minister, als we dat traject bekijken van af en toe een stukje eruit halen – u hebt onlangs voor ongeveer 190 miljoen euro certificaten opgekocht en dus uit de markt gehaald en schulden ingelost –, waar gaat het dan naartoe? Is het de bedoeling dat we alle kosten van de overheid uit de factuur halen? Hoe ziet u de structuur van de elektriciteitsfactuur met het oog op elektrificatie en de transitie naar duurzame en betaalbare energie?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, we zijn als Vlaamse Regering overeengekomen dat we de meerkosten op de elektriciteitsfactuur zeker niet zullen laten toenemen. Dat is één.

Ten tweede zullen we, zoals we in het begin hebben gezegd, alles wat we er kunnen uithalen, ook stelselmatig uithalen. Ik ga geen opsomming geven van de ingrepen die we al hebben gedaan, gaande van openbare verlichting, de

oversubsidiëring van hernieuwbare energie, tot de efficiëntiewinsten van Fluvius in de distributienetwerken. We hebben dus al een aantal zaken gedaan. De afbouw van certificaten was dus een logische stap.

Een derde grote brok is hoe we verdergaan met de oversubsidiëring van de zonnepaneleninstallaties van voor 2013. Het principe hebben we afgesproken in de Vlaamse Regering en we zijn nu wetteksten aan het maken. We hebben altijd gezegd dat we ook naar de Raad van State zullen gaan zodat het juridisch goed zit.

Aangezien er in het verleden heel veel in de factuur is gestoken en in de verkiezingsprogramma's van alle partijen staat dat we er van alles moeten uithalen, zijn we dat dus ook aan het doen en zullen we dat de komende twee jaar blijven doen. Het is de facto een 'tax cut'.

We zijn in overleg met het federale kabinet van collega Van Peteghem om na te gaan hoe we een mogelijke shift kunnen bewerkstelligen. Ik heb begrepen dat men er op federaal niveau ook mee bezig is en we proberen vanuit Vlaanderen de nodige input te geven. Ik denk dat dat de weg is die we zeker moeten bewandelen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, ik ben zeer tevreden met uw antwoord.

Elektrificatie is uiteraard de energietransitie die we moeten doormaken. Beste collega's, ik denk dan dat je aan de burgers niet meer kunt vragen dat ze de elektriciteitsfactuur nog langer als een belastingbrief moeten tolereren. In die zin: een tax cut zoveel als mogelijk en waar er toch nog taksen zijn, zoveel mogelijk weg van 'proper maar duurder' zodat duurzame en propere energie voor de mensen ook goedkoper wordt. Een samenwerking met het federale niveau om dat te realiseren, is een stap voorwaarts, denk ik.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Minister, wat u doet, is eigenlijk de logica zelve. Er zullen de komende jaren steeds minder groenestroomcertificaten nodig zijn omdat de ondersteuning die twintig jaar geleden is beloofd, langzaamaan zal uitdoven. Het zorgt er dus voor dat er minder certificaten op de markt zijn en er dus minder moeten worden doorgerekend. Het is geen subsidieknip, zoals in de krant stond. Het is ook geen beperking van onze ambities rond hernieuwbare energie, zoals ik elders al las. Neen, het is gewoon gezond verstand en het verder ontvetten van de factuur.

U zorgt ervoor dat de leveranciers minder groenestroomcertificaten moeten opkopen en dus ook minder zouden moeten doorrekenen aan de klant. Op welke manier kunt u ervoor zorgen dat die leveranciers er ook effectief voor zorgen dat de klant de winnaar is en dat ze niet hun eigen marges gaan verhogen door de kosten die u weghaalt bij de leveranciers? Op welke manier zorgt u ervoor dat de klant er effectief voluit het voordeel van zal ondervinden door de kostendaling bij de leveranciers?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Zoals de heer Bothuyne al zei, is het inderdaad gewoon de logica zelve wat u vandaag doet. Omdat de groenestroomcertificaten van twintig jaar geleden afliepen, zijn er minder en moeten er minder opgekocht

worden. Het is een goede zaak dat u dat doet, maar het is ook niet meer dan logisch.

Minister, ondertussen betalen mensen zich nog altijd blauw aan energie. Als ik de krant opensla en zie dat u miljarden euro's hier en daar uit de energiefactuur haalt, dan denk ik dat het binnenkort opgelost is. Op het einde van de maand zie ik op mijn energiefactuur dat er eigenlijk helemaal niks verandert. Ik stel voor dat we misschien de volgende keer dat u zulke aankondigingen doet, hier een potje laten rondgaan. Dan kunnen we dat al gebruiken om de facturen te betalen.

Minister, het zijn allemaal stapjes, allemaal muizenstapjes. Het effect ervan op de energiefactuur is veel te klein. Ik heb een heel duidelijke oproep: stop met die muizenstapjes. Maak een grote sprong en haal al die openbaredienstverplichtingen, al die Vlaamse taksen en heffingen uit de energiefactuur. Stop met daar een belastingbrief van te maken en zorg dat we dat op een andere manier financieren. *(Applaus van Lise Vandecasteele)*

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Eerder bij de aankondiging bleek het effect op onze energiefactuur gigantische proporties aan te nemen, maar dat werd al heel snel herleid tot de ware proporties: een druppel op een hete plaat of een ministapje in de verlaging van de energiefactuur, van de elektriciteitsfactuur. We hebben het hier al heel vaak aangehaald. Onze Groenfractie verwacht op dit vlak veel meer. Vandaag bestaat nog altijd een veel te groot deel van onze elektriciteitsfactuur uit taksen, ook Vlaamse taksen. We hebben nood aan een echte taxshift.

Minister, ik weet dat u dat weet, en u hebt een belangrijk aantal van die sleutels in handen, maar u neemt alleen maar de kleine ministapjes. We hebben nood aan grote sprongen. Wanneer gaan we nu toch eindelijk die grote sprong maken en de taksen die er niet in thuishoren, die niet rechtstreeks met de elektriciteit te maken hebben, uit de factuur halen? *(Applaus bij Groen en de PVDA)*

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): U weet dat onze partij al heel lang voorstander is om alle groenestroomcertificaten uit de energiefactuur te halen. Die horen daar gewoon niet thuis en ze maken deel uit van de elektriciteitsfactuur als tweede belastingbrief. U weet dat u nu 10 tot 20 euro vermindering gaat teweegbrengen met de opkoop van die van de certificaten. Maar u weet ook dat de hele elektrificatie – we hebben het er deze morgen in de commissievergadering nog over gehad –, de versterking van het net, de komende tien jaar 3 miljard euro gaat kosten. De leveranciers gaan natuurlijk ook die kosten doorrekenen. Hoe gaat u de hele elektrificatie in de toekomst in de elektriciteitsfactuur kunnen beperken?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, er gaat bijna geen maand voorbij of we krijgen een aankondiging van miljarden euro's die u uit de elektriciteitsfactuur gaat halen. In de meeste gevallen sta ik daar 200 procent achter, want het is inderdaad hoog tijd dat die factuur uitgezuiverd wordt. Als we eerlijk zijn: in dit geval is het technisch gezien meer het vermijden van een verhoging dan het schrappen van iets dat erin zit en dat de mensen er dus niet veel van gaan merken. In de praktijk, als je naar de facturen kijkt, voor zover mensen vandaag iets merken, zullen het eerder de federale premie van 100 euro en de btw-verlaging zijn dan alles wat u al aangekondigd hebt om eruit te halen.

Ik heb een simpele vraag, een beetje aansluitend bij de vraag van collega Schiltz: wat zullen de Vlaamse burgers binnen dit en twee jaar, tegen het einde van de legislatuur, voelen van wat u uit de stroomfactuur gehaald hebt? Hoeveel minder en vanaf wanneer zal dat zijn? Want ik denk niet dat er iemand heel vrolijk wordt van alle aankondigingen maand per maand die we dan niet voelen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, ik hoor jullie graag zeggen dat het een logische stap is dat dit gebeurt. Maar als ik het niet gedaan had, stond het kot natuurlijk weer op stelten. Dan hadden jullie gezegd: 'Minister, waarom heb je dat niet gedaan want dan wordt dat weer doorgerekend aan de klanten?' Het is inderdaad goed dat ik die technische aanpassing van de opkoopplicht van de groenestroomcertificaten gedaan heb. Als ik het niet gedaan had, was het weer niet goed. Dat wil ik toch eerst vooropstellen. Voor diegenen die zeggen dat er niet veel gebeurd is: ik geef een opsomming van wat er wel gebeurd is de afgelopen tweeënhalve jaar. Ik zie sommigen al zuchten. Dan nog, ik ga mijn tijd ervoor nemen.

Om te beginnen is er de afbouw van de steunhoogte voor de hernieuwbare energie om oversubsidiëring tegen te gaan: 200 miljoen euro. Ik hoop dat jullie dat allemaal opschrijven. Dan kunnen jullie er op het einde misschien een totaal van maken. De efficiëntiewinsten van Fluvius die de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) mee in rekening nam met de bepaling van de distributienettarieven, gaat over een bedrag van 120 tot 150 miljoen euro.

Het sluiten van de achterpoort, zoals het chiptunen van windmolens, gaat over 72 miljoen euro. Het opkopen van certificaten in de markt gaat over ongeveer 344 miljoen euro voor groenestroomcertificaten en 115 miljoen euro voor warmte-krachtcertificaten in de periode 2019-2020. Het stoppen vanaf 2023 met het subsidiëren van nieuwe en ingrijpend gewijzigde warmte-kranchkoppelingen (wkk's) op fossiele brandstoffen betekent op kruissnelheid een jaarlijkse besparing van 170 miljoen euro. Voor jullie zijn dat misschien allemaal kleine stappen, maar het zijn stappen die effectief al gezet zijn. Ik kijk ook heel graag naar het verslag van de energieregulator, die toch wel heel duidelijk, zwart op wit, zegt – dat zijn wij dus niet – dat de distributienettarieven met 23 procent zijn gedaald sinds het aantreden van deze Vlaamse Regering. In diezelfde periode zijn de federale netwerkkosten met 23 procent gestegen.

Ik ben het er dus niet mee eens dat er niets gebeurt. Uiteraard zijn er de internationale energieprijzen, maar sorry, ik heb daar geen vat op. Ik zou daar heel graag vat op willen hebben, maar dat is niet het geval.

Het sluitstuk is natuurlijk de oversubsidiëring, dat zal de belangrijkste hervorming zijn die we kunnen doen inzake oversubsidiëring van zonne-energie. Dat zit in wetteksten en zal in de loop van de komende weken worden besproken in de schoot van de regering.

Ik hoop dan ook, collega's, dat eenieder die moord en brand schreeuwt over de energiefactuur, zich ook volmondig achter dat voorstel schaart. Ik vind dat we de Raad van State de kans moeten geven om te bekijken of het juridisch in orde is. Wij hebben daar verschillende juristen over geraadpleegd. Dit gaat immers niet zozeer over het particuliere belang van een aantal grote spelers die in het verleden heel veel subsidies hebben gekregen, wier project ook al afbetaald is. Dan kan er inderdaad over worden gediscussieerd dat dat werd beloofd door de overheid en dat we dat de komende maanden en jaren nog moeten doen. Die discussie kunnen we voeren, maar ik hoop wel dat we met z'n allen kunnen gaan zeggen dat we een hervorming gaan doen en we ons niet gaan wegsteken achter het verleden. Dat hoofdstuk komt eraan.

Voor het overige denk ik dat ik heel duidelijk heb aangegeven welke stappen er al allemaal zijn gezet. Is dat voldoende? Nee, dat heb ik ook altijd gezegd. We zullen er altijd voor zorgen dat we zaken uit de energiefactuur halen. In september zullen we ook bekijken wat daar nog verder kan gebeuren, die 'tax cut' is bijvoorbeeld heel belangrijk. Dan zullen we ook zien wat we met de federale collega's nog kunnen bewerkstelligen inzake die shift, waar collega Van Peteghem ook over denkt, heb ik toch begrepen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Ik denk dat we eerlijk en helder moeten zijn naar de burgers. De energieprijs wordt bepaald door wat energie kost op de markt en door de kosten die de overheid daarbovenop heeft gelegd. Het is in dat laatste stukje dat we niet ingrijpen. Ja, als de energieprijzen hoog zijn, is dat stukje in verhouding klein. Als daar dan iets uit wordt gehaald, zullen we dat niet zo hard voelen.

We mogen de mensen echter ook niet wijsmaken dat de overheid aan de knoppen van de internationale energieprijzen kan draaien. Dat is natuurlijk bullshit. Wat deze regering wel doet, en waar mijn partij achter staat, is ervoor zorgen dat mensen onafhankelijker kunnen worden van energieverbruik, zodat ze minder moeten verbruiken en minder moeten betalen, bijvoorbeeld door isolatie of renovatie, door te stimuleren om zonnepanelen te leggen en dergelijke meer.

Langs de ene kant investeren we dus in energieonafhankelijkheid, maar langs de andere kant vind ik wel – ook al is het logisch, minister – dat we onze eigen winkel moeten opkuisen. We kunnen maar vragen aan de burgers om mee te investeren, om die transitie mee in te zetten, als we als overheid ons eigen huiswerk doen. Dat is wat we bij dezen doen, en ik kijk uit naar het vervolg. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Marius Meremans aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over fietssuggestiestroken buiten de bebouwde kom

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Minister, zoals de voorbije weken hebben we weer onze wekelijkse afspraak. Het genoeg is geheel aan mijn kant. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Het gaat wel degelijk over de fietssuggestiestroken. U weet wel dat fietspaden langs elke kant van de weg ideaal zijn, maar dat kan niet overal. Men gaat dus vaak over tot fietssuggestiestroken.

Het gaat hier over die stroken buiten de bebouwde kom. Daarbij zijn er twee mogelijkheden: ofwel de okergele stroken ofwel de stroken met de zogenaamde middenrijbaanmarkering, dus die blokjes naast elkaar.

Wat blijkt nu? Er is een rapport gemaakt 'Fietsen in gemengd verkeer. Onderzoek fietsmarkeringen' door Vias en Fietsberaad in samenwerking met MINT. Daar staan heel interessante elementen in. Daaruit blijkt dus dat de fietssuggestiestroken buiten de bebouwde kom eigenlijk weinig soelaas brengen, eigenlijk niet meer veiligheid brengen. De auto's remmen ook niet meteen af. Daarom worden er toch een aantal conclusies getrokken uit twee projecten, een in Hasselt en een in Bornem. Wellicht zal nog meer onderzoek nodig zijn.

Maar mijn vraag aan u is: gaat u de werking van deze fietssuggestiestroken buiten de bebouwde kom verder onderzoeken? Wat gaat u doen met een aantal van deze aanbevelingen? Komt er eventueel een onderzoek naar fietssuggestiestroken binnen de bebouwde kom?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel, mijnheer Meremans, voor uw vraag. Er werd inderdaad een onderzoek gedaan door Fietsberaad en Vias rond fietsmarkeringen in gemengd verkeer. Men heeft dat gedaan op twee locaties, in Hasselt en in Bornem. Alleen in Hasselt heeft men specifiek onderzoek gedaan naar fietssuggestiestroken, in Bornem heeft men twee zaken onderzocht: de middenrijbaan en de fietssuggestiestroken.

De conclusie uit deze studie is inderdaad dat men denkt dat fietssuggestiestroken minder impact hebben op de verkeersveiligheid van de fietsers. Maar men zegt tegelijkertijd dat men dit in de juiste context, in het juiste perspectief moet plaatsen. Het onderzoek was vrij beperkt en locatiegebonden. Tegelijkertijd denken we ook – en dat was ook de teneur vanmorgen bij onze Taskforce Verkeersveiligheid – dat we het kind niet met het badwater mogen weggooien. Fietssuggestiestroken worden her en der aangebracht en her en der heeft men ook wel positieve bevindingen, zeker als we kijken naar het buitenland: daar wordt dat positief geëvalueerd.

Alleszins gaan wij in ons Fietsvademecum aandacht geven aan de fietssuggestiestroken. Dat wil ik u zeker meegeven. Wij plannen op dit ogenblik niet onmiddellijk bijkomend onderzoek, maar Fietsberaad zelf heeft wel aangegeven dat zij verder onderzoek willen doen naar de specifieke veiligheidsmaatregelen die ze kunnen nemen voor fietsers in gemengd verkeer, vooral in de buitengebieden. Ik denk dat we het best eerst dat onderzoek afwachten. Natuurlijk nemen we elke veiligheidsmaatregel die de verkeersveiligheid van de fietsers ten goede komt ter harte. Maar hier nu conclusies uit trekken, is nog iets te voorbarig.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Ik vind het wel belangrijk dat u de vergelijking maakt met Nederland en Duitsland, waar men – ook buiten de bebouwde kom – in de plaats van stippelijnen langs fietspaden doorlopende witte lijnen heeft die een wagen niet mag overschrijden, maar die wij eigenlijk overschrijden. Af en toe gebruikt men daar een stippelijjn, bijvoorbeeld bij elementen als een zijstraat. Volgens wat ik gelezen heb, werkt dat daar wel. Het is dus misschien wel te onderzoeken of we buiten de bebouwde kom op die manier kunnen werken, met die stroken met een doorlopende lijn, naast het dubbelrichtingsfietspad waarover we het vorige week hadden.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Minister, het onderzoek van Fietsberaad heeft het nu zwart op wit aangetoond: fietssuggestiestroken buiten de bebouwde kom werken niet. Ze maken de weg niet veiliger voor fietsers, integendeel. Auto's gaan er sneller rijden, fietsers gaan dicht bij elkaar en meer tegen de kant rijden. De kans op ongevallen wordt groter.

Voor Vooruit is het zeer duidelijk: buiten de bebouwde kom moeten afgescheiden fietspaden de norm zijn. Ik heb die term hier nog niet gehoord: afgescheiden veilige fietspaden. Dit onderzoek toont duidelijk aan dat halve maatregelen niet werken, integendeel. Die fietssuggestiestroken maken de situatie buiten de bebouwde kom nog onveiliger.

Daarom vragen wij u, minister: kunt u niet eindelijk de kaart trekken van afscheiden, brede, veilige fietspaden buiten de bebouwde kom? Kunt u de gemeenten ervan overtuigen om daar volop voor te gaan, aangezien u toch week na week aan ons zegt dat er geld genoeg is? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, minister, goede collega's, een verpotenbeleid zonder een duidelijk breder fietsveilig kader is eigenlijk geen beleid, denk ik. Minister, met de recordbudgetten die u hebt, kunt u reeds op één legislatuur een wereld van verschil maken ten voordele van meer veiligheid voor de fietsers. Ik vind Nederland nog altijd het gidsland als het gaat over fietsbeleid, met een duidelijk onderscheid tussen fietspaden, fietsstroken en fietssuggestiestroken. Dat vertalen naar de Vlaamse context leidt op termijn tot meer verkeersveiligheid voor de fietsers hier in Vlaanderen, binnen en buiten de bebouwde kom.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, ik heb het proefproject in Bornem zelf in de praktijk kunnen meemaken, daar ik praktisch om de hoek woon. Uiteraard kan ik me er niet over uitspreken of auto's al dan niet te snel reden. Daar is de studie voor. Ik heb echter wel gemerkt dat de automobilisten vaak niet wisten hoe ze die stroken moesten interpreteren. Zo waren er zelfs automobilisten die in het midden van de baan gingen rijden omdat ze eigenlijk niet over die stroken durfden te rijden. In 2015 raadde het Nederlandse CROW-Fietsberaad af om buiten de bebouwde kom fietssuggestiestroken aan te leggen. Ik ben het ook eens met mobiliteitsexpert Dirk Lauwers, die zegt dat hij tevreden is dat de fietssuggestiestroken wel degelijk onderzocht zijn en ook waarschuwt dat het in het wilde weg aanleggen van fietssuggestiestroken geen oplossing is.

Minister, in mijn gemeente, maar ook in andere gemeenten, denk ik, vindt men ook fietssuggestiestroken binnen de bebouwde kom. Dat is blijkbaar niet onderzocht. Naar mijn aanvoelen hebben dergelijke fietssuggestiestroken wel degelijk nut, vooral op plaatsen waar het niet mogelijk is om fietspaden aan te leggen. Mijn vraag is dan ook of u van plan bent te onderzoeken of fietssuggestiestroken binnen de bebouwde kom wel hun nut hebben.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, ik snap niet goed waarom u in dezen niet radicaal kiest voor verkeersveiligheid, want dat is wat u moet doen en wat u ons ook altijd voorhoudt in de commissie. Het onderzoek toont op zijn minst aan dat er zeer grote twijfel over is of het wel veilig is om van die strepen op de grond te trekken en dan te zeggen dat fietsers daar veilig mogen fietsen. Zo werkt het niet. In deze twee voorbeelden wordt het eigenlijk onveiliger. Collega's zeggen dat men die strepen misschien toch op de grond moet trekken op plaatsen waar er geen mogelijkheid is om een fietspad aan te leggen. Dan denk ik: neen, daar moet men dan de snelheid verlagen, zodat het wél veilig wordt voor fietsers.

U zegt nu vandaag: 'Kijk, we hebben die studie. Ik ga geen verdere studie bestellen.' Het is maar op basis van twee voorbeelden. Ik vind dat wat weinig. Ik zou daar wel wat verder studiewerk rond doen. U zegt echter wel dat die fietssuggestiestroken in het fietsvademecum zullen blijven staan. U gaat dus blijven aanmoedigen dat die strepen worden getrokken zonder dat u weet of het daarmee ook maar iets veiliger wordt voor de fietsers. Ik wil u toch nog eens oproepen om dat alleen maar te doen indien u zeker weet dat het veiliger is. Gaat u dus echt niet meer onderzoek doen, of ten minste het onderzoek van Fietsberaad ondersteunen en aanmoedigen? (*Applaus bij Groen en Vooruit*)

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (cd&v): Minister, we hebben het hier, zowel in de plenaire vergadering als in de commissie, vooral ook naar aanleiding van de vele verkeersongevallen, al diverse keren gehad over het tekort aan statistieken en onderzoek inzake die verkeersongevallen. Het is belangrijk dat we meer gaan onderzoeken. Ik denk dat we dat in het verleden toch wel te weinig hebben gedaan. U gaat zeker 100, 300, 330 miljoen euro per jaar investeren in fietsbeleid, maar investeren om te investeren is ook niet goed. De manier waarop we investeren, en waarin we investeren, dat moet inderdaad ook wel goed worden bekeken. Ik weet dat u hiermee bezig bent. De oorzaken van de verkeersongevallen kunnen ons eigenlijk heel veel leren over het fietsbeleid dat we moeten voeren. Hierbij dus nog eens een oproep: doe genoeg onderzoek, dan kunnen we de juiste en de efficiëntste beslissingen nemen.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Collega's, dank u wel voor uw vragen. Uiteraard staat en valt alles met verkeersveiligheid. Mevrouw Lambrecht, ik denk dat ik nooit heb gezegd dat ik budget genoeg heb om alle verkeersveiligheidsproblemen op te lossen, integendeel. Ik zeg wel dat ik ongezien veel budgetten besteed aan veilige, comfortabele fietspaden. Ik zou heel graag de ambitie willen hebben om daarmee alle problemen die er ook maar zijn, gelijktijdig met één pennentrek op te lossen, maar u weet ook dat dat niet gaat, dat er nog immens veel werk is. We proberen alleszins wel iets te realiseren als het gaat over die enorme achterstand die er is inzake veilige en comfortabele fietspaden.

Zoals ik al vaker heb gezegd, investeer ik dit jaar inderdaad opnieuw 560 miljoen euro, zowel in fietsveiligheid als verkeersveiligheid tout court. Is dat genoeg? Het mag altijd meer zijn, want er is nog heel veel werk aan de winkel.

Wat die fietssuggestiestroken en deze studie betreft, denk ik dat ik daarstraks al heel duidelijk geduid heb – en ook de heer Meremans heeft het zelf geduid – dat men hier twee locaties onderzocht heeft om te weten waar de plaats van de fiets is in buitengebied, buiten de bebouwde kom. In één gemeente – de gemeente Bornem – heeft men de fietssuggestiestroken onderzocht, in Hasselt heeft men de middenrijbaan onderzocht. Op basis van één locatie en één fietssuggestiestrook onmiddellijk de conclusie trekken dat we het volledig van tafel moeten vegen en we geen fietssuggestiestroken meer mogen aanleggen, daar ga ik niet in mee. Daar gaat ook Fietsberaad niet in mee. Daar gaan al onze buurlanden niet in mee. Het is ook niet de conclusie van deze studie. De conclusie van deze studie is dat er nu niet eenduidig afgeleid kan worden dat een fietssuggestiestrook onmiddellijk bijdraagt tot meer verkeersveiligheid. Men ziet een verschil in het rijgedrag op die ene locatie bij de fietsers. Bij de automobilisten ziet men dat niet. Bij fietsers zien we dat ze iets meer naar het midden van de rijbaan gaan.

Vandaar dat ik opnieuw herhaal: we gaan het kind niet met het badwater weggooien. In ons nieuw fietsvademeccum hebben we wel degelijk nog richtlijnen opgenomen rond die fietssuggestiestroken. Dat zijn een aantal aanbevelingen. Daar benadrukken we ook – en dat is ook de terechte bedenking van de heer Verheyden – dat sommige mensen vandaag de dag nog altijd het verschil niet kennen tussen een fietssuggestiestrook en een fietspad. Een fietssuggestiestrook zit niet vervat in de wegcode. Het is een suggestiestrook, maar ze maakt nog altijd integraal deel uit van ons wegvak als zodanig. Vandaar dat men ook oplegt om er een typische kleur voor te gebruiken – geen rood –, om geen verwarring met fietspaden te creëren. Dat zijn ook de suggesties in ons fietsvademeccum.

Gaan we nu geen verder onderzoek doen? We gaan wel verder onderzoek doen. Fietsberaad heeft als eindconclusie in hun studie zelf gezegd dat we verder

onderzoek moeten doen, dat we niet aan de eindmeet zitten. We gaan verder onderzoek doen en specifiek kijken naar de locatie van de fietser in gemengd verkeer in buitengebied. Die studie loopt en ik denk niet dat wij, vanuit het Departement Mobiliteit en Openbare Werken (DMOW), moeten zeggen dat wij nog eens een aparte studie gaan doen om elkaar wat te beconcurreren of de loef af te steken. Ik denk dat dat geen goede zaak is. Maar hetgeen mevrouw Fournier ook terecht zegt, is dat we, in het kader van ons verkeersveiligheidsplan, samen met de taskforce een onderzoeksagenda hebben afgesproken, waarmee we heel wat elementen verder evalueren en onderzoeken. Daar gaan we op dit ogenblik in eerste instantie verder mee aan de slag.

Dat andere entiteiten, dat andere partners of stakeholders andere onderzoeken doen, daar heb ik absoluut geen probleem mee. Integendeel, ik kan dat alleen maar toejuichen, want hoe meer onderzoek er gedaan wordt rond verkeersveiligheid, hoe beter. Maar om nu zonder meer te zeggen dat fietssuggestiestroken met één pennenstreek verwijderd mogen worden, neen. Het geeft aan de weggebruiker nog altijd het beeld dat er een vernauwing is en dat men zijn snelheid moet verminderen, want er zijn ook andere partners op het wegvak. Vandaar dat een fietssuggestiestrook – die trouwens ook in Nederland en andere ons omringende landen nog altijd wordt gebruikt – nog altijd een goede suggestie kan zijn. We gaan ze niet zonder meer wegdoen.

We kijken naar de verdere onderzoeken, zowel de onderzoeken die we binnen het departement hebben lopen, in uitvoering van ons verkeersveiligheidsplan, als naar wat Fietsberaad en Vias verder doen in opvolging van deze studie.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Dank u wel, minister, voor uw omstandige uitleg. Collega's van Vooruit en Groen, afgescheiden fietspaden aan twee kanten, dat is inderdaad het beste, het ideale. Is iedereen daarvan overtuigd? Je kunt dat overal zeggen en overal zal iedereen in de handen klappen. Maar het is niet overal mogelijk, zo simpel is het. Je krijgt in Vlaanderen gewoon niet overal fietspaden gescheiden van de rijweg. Dat lukt niet. Binnen de bebouwde kom naar fietssuggestiestroken gaan, daar heb ik zelf geen slechte ervaringen mee.

Het is een visueel element, dat geef ik toe. Maar je geeft de fietser een bepaalde positie binnen die bebouwde kom. Dat heeft ook te maken met de context. Voor mij gaat het over buiten de bebouwde kom. Daar heeft mijn collega Verheyden ook een aantal interessante dingen over gezegd. Inderdaad weet niet elke chauffeur precies hoe het eraan toegaat buiten die bebouwde zone. We moeten verder onderzoeken of we niet naar andere oplossingen moeten gaan. Ik wil het kind niet met het badwater weggooien, maar we moeten toch wel kijken naar het buitenland. In Nederland zijn er ook niet overal afgescheiden fietspaden, maar daar werkt men wel met die stroken die, volgens mij, een oplossing kunnen zijn voor het gebied buiten de bebouwde kom. Maar dat wordt ongetwijfeld vervolgd, minister.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Klaas Slootmans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de dure exclusiviteitscontracten bij de VRT

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): 'Kassa, kassa': collega's, dat vat waarschijnlijk perfect de eerste gedachte samen die door het hoofd schoot van een twintigtal tv-vedetten toen ze hun handtekening plaatsten onder een

exclusiviteitscontract bij de VRT. Zoals we allemaal hebben kunnen lezen, collega's, kijken ze aan de Reyerslaan niet op een eurootje meer of minder als het gaat over het binnenhalen van BV's. Het is dan ook gemakkelijk om de grote Jan uit te hangen als je het niet zelf moet betalen natuurlijk, daar is geen verdienste aan. Want wat lezen wij in het VRT-jaarverslag, collega's? De openbare omroep heeft met negentien schermgezichten exclusiviteitscontracten afgesloten, waarvan er zes meer dan 25.000 euro per maand verdienen, 300.000 euro per jaar. Hoeveel meer, dat komen we niet te weten, dat behoort tot de duistere geheimen van de 'inner circle' van het VRT-management. Zelfs als Vlaams Parlementsleden, als leden van de raad van bestuur, krijgen we die informatie niet te pakken en blijft die netjes verpakt onder het 'colloque singulier' van de Reyerslaan.

Minister, u zult straks ongetwijfeld zeggen dat de VRT autonoom over haar eigen centen beschikt, en dat klopt natuurlijk ook, maar tot nader order zijn daar wel een aantal voorwaarden aan verbonden. Zo stelt de beheersovereenkomst dat de VRT zich bij het afsluiten van contracten, en ik citeer: "terughoudend" en "marktconform" opstelt en daarbij bovendien "de hoogste standaarden" hanteert "op het vlak van kostenbewustzijn" en "kostenefficiëntie". 300.000 euro per jaar, hoogste standaarden inzake kostenbewustzijn? Ik weet het niet.

Mijn vraag aan u, minister, bent u als voogdijminister van oordeel dat de voorwaarden inzake kostenbewustzijn, marktconformiteit en kostenefficiëntie correct worden nageleefd? En zo neen, welke stappen zult u dan ondernemen om aan de VRT-directie duidelijk te maken dat met geld smijten, wat zeg ik, met miljoenen smijten naar tv-vedetten niet tot hun takenpakket behoort? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Bedankt, collega Slotmans, voor de vraag. U weet dat een belangrijk thema tijdens de onderhandelingen over de beheersovereenkomst van de VRT transparantie was. Dat ging over extra transparantie geven over de werking van de VRT, en effectief ook over de exclusiviteitsovereenkomsten die de VRT sluit met schermgezichten en ook met stemmen op de radio. Dat is een belangrijke vraag.

Als je als belastingbetaler instaat voor een belangrijk stuk van de financiering van de publieke omroep, dan heb je ook recht om inzicht te krijgen in de strategie van die omroep rond die schermgezichten. Dat is een belangrijk punt. Er is ook wel afgesproken om die transparantie niet op individueel niveau te doen. We gaan niet per persoon, met naam en toenaam, tot achter de komma, zeggen welk salaris iedereen van de Reyerslaan verdient of die schermgezichten verdienen. Dat zou vanuit het oogpunt van de bescherming van de privacy delicaat zijn, en het is ook vanuit concurrentieel oogpunt geen goede zaak voor de publieke omroep.

We hebben akte genomen van wat in het jaarverslag staat. Morgen zal de CEO in de commissie Media zijn visie daarop en zijn strategie ter zake toelichten. Ik denk dat dat een belangrijk debat is. En inderdaad, het moet een strategie zijn van de VRT om er kostenbewust mee om te gaan, marktconforme tarieven te hanteren, maar zich ook terughoudend op te stellen.

Het is wel zo, collega's, dat in het televisielandschap zulke schermgezichten een belangrijke rol spelen. Dat maakt deel uit van de strategie om veel Vlamingen te bereiken, zoveel mogelijk, minimaal 85 procent van de Vlamingen. Ik denk dat dat ook belangrijk is.

Ik heb daarbij misschien nog een laatste aandachtspunt: we hebben ook zeer ambitieuze doelstellingen voor wat betreft de aanwezigheid van een aantal

groepen op het scherm. De manvrouwverhouding is zeer ambitieus: we willen 48 procent dames op het scherm. Maar dat geldt ook voor migratieachtergrond en handicap, en het spreekt voor zich dat de schermgezichten daarin ook een belangrijke rol te spelen hebben.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Minister, ik begrijp dat u impliciet verwijst naar het mediadecreet. Dat stelt inderdaad toch dat de gedelegeerd bestuurder en het management verantwoordelijk zijn voor het interne beleid en het personeelsbeleid. Maar zoals ik al zei: net zoals het Mediadecreet bindend is, is ook de beheersovereenkomst bindend. Die zegt klaar en duidelijk – en daar hebt u geen antwoord op gegeven – dat de VRT de hoogste standaarden hanteert op het vlak van kostenbewust zijn. Als 85 procent van de grootverdieners bij de VRT weddes heeft van boven de 25.000 euro, en volgens sommige bronnen zelfs boven de 40.000 euro, dan bewijst dat toch dat men de term 'kostenbewust zijn' wel op een zeer eigenzinnige manier interpreteert. Maar bon, het is duidelijk dat u daar een andere mening op nahoudt. Ik neem daar akte van.

Ik heb nog een andere vraag, die wellicht toch ook wel zal leven aan de Reyerslaan, bij een aantal VRT-medewerkers die straks zullen moeten vertrekken in het kader van het transformatieplan. Hoe leg je in godsnaam uit, aan 116 personeelsleden van de VRT die straks op straat worden gezet, dat er voor hen geen centen meer zijn, terwijl er aan de andere kant voor BV's met miljoenen wordt gesmeten? Hoe leg je dat in godsnaam uit? Daar zou ik graag een antwoord op krijgen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): Collega's, twee jaar geleden keurden we hier een resolutie goed waarin we inderdaad vroegen dat de VRT transparant zou communiceren over de samenstelling en loonkosten van het eigen personeel, en zich terughoudend zou opstellen tegenover de vedettencultus van onder andere schermgezichten. Die resolutie werd door de minister als leidraad gebruikt bij het opstellen van de beheersovereenkomst. Hij ging zelfs een stap verder dan wat wij toen vroegen, door transparantie te eisen over de jaarlijkse vergoeding van schermgezichten – niet op individuele basis – waarmee de VRT een exclusiviteitscontract sloot. Nu dat voor de eerste keer gebeurt, is het weer niet goed, terwijl dat tegenover het verleden een enorme stap vooruit is. *(Opmerkingen van Klaas Slootmans)*

De voorzitter: Collega Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): Ik heb natuurlijk ook wel vragen: hoe die hoge bedragen passen in de strategie om elke Vlaming te bereiken, en hoe die verantwoord worden in een aangekondigde ontslagronde, hoeveel vrouwen er bij die 19 zijn, in welke mate de VRT ook investeert in nieuw, jong, opkomend talent, enzovoort. Maar, collega Slootmans, ik ga die vragen morgen stellen aan de juiste personen, aan de CEO die naar onze commissie komt, aan de personen die de beslissingen hieromtrent hebben genomen. Ik heb dus geen verdere vragen voor de minister. *(Applaus bij cd&v)*

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Collega's, die bedragen deden bij ons ook de wenkbrauwen fronsen. Er staat inderdaad wel dat we redelijke aanbiedingen kunnen doen voor zogenaamde 'trekkers', om het publiek ook naar de VRT te krijgen. Maar in het regeerakkoord staat ook wel letterlijk dat u zich zult verzetten tegen het opbieden, waarbij salarissen kunstmatig worden opgedreven. U

hebt in 2019 ook in de pers gezegd dat u erop zou toezien, en dat u een manier zou uitwerken om daarop toe te zien, bij en in de nieuwe beheersovereenkomst.

Minister, mijn vraag is dus heel concreet: is dat gebeurd? Hebt u dat gedaan? Hoe hebt u dat gedaan, om er zeker van te zijn dat we met de VRT te veel betalen in vergelijking met andere spelers, en dat er geen opbod geweest is? Kunt u dat verder toelichten?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Wat is onze rol hier, als politici? Met de bedrijfsvoering van de VRT mogen we ons niet bemoeien, en dat willen we ook niet. We hebben inderdaad wel, collega Brouwers, in de beheersovereenkomst gevraagd dat de VRT transparant zou communiceren over die exclusiviteitscontracten. Dat gebeurt nu voor de eerste keer. Voor de eerste keer wordt daarover in het jaarverslag tekst en uitleg gegeven. Dat is natuurlijk een goede zaak. Morgen kunnen we aan de CEO van de VRT alle vragen stellen die we willen stellen over hoe hij dat ziet, en wat zijn strategie op dat gebied is.

Vanuit de N-VA vragen wij altijd, al jarenlang, dat de VRT zich terughoudend zou opstellen en niet marktverstoring zou zijn. Wij blijven die vraag herhalen. Maar het is natuurlijk wel de VRT zelf die in de eerste plaats de afweging moet maken en dan aan ons moet uitleggen welke drijfveren ze heeft. En dat zullen we wellicht morgen vernemen van de CEO.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister, wij zijn en blijven een koele minnaar van exclusiviteitscontracten. De VRT is een speler die marktversterkend moet werken en een claim leggen op bepaalde schermgezichten is dat natuurlijk niet. Bij bepaalde contracten is er zelfs sprake van meer dan 300.000 euro. Dat is een wel zeer brede vork. Maar goed, ik wil me niet vastpinnen op de discussie of dat marktconforme bedragen zijn. Het zou er nog aan mankeren.

De vraag die we wel moeten stellen, is of de VRT geen nood heeft aan een degelijke kweekvijver voor mediatalent. En of ze in plaats van bepaalde schermgezichten te willen houden, er niet eerder voor moet zorgen dat bepaalde mensen kunnen groeien en hun vleugels kunnen spreiden, zodat ze in de toekomst voor de globale mediasector interessant kunnen zijn. Dat zou een veel positiever verhaal zijn voor de publieke omroep dan telkens te moeten horen dat de VRT een 'war on talent' voert.

We moeten morgen afwachten. Ik ben nog een beetje verbaasd dat die vraag hier in de plenaire vergadering wordt gesteld.

De voorzitter: Hij is er morgen niet bij.

Bart Tommelein (Open Vld): Morgen is er de bespreking van het jaarverslag van de VRT. Ik heb u niet genoemd, mevrouw Homans.

Maar niet met de minister.

Ik zeg alleen dat ik verbaasd ben dat er hier een voorafname wordt gedaan op de discussie die morgen wordt gevoerd in de commissie Media en waar wij aan de CEO en aan de minister alle vragen kunnen stellen. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

Oké, ik zal dat morgen ook doen tijdens de bespreking van het jaarverslag.

De voorzitter: Collega Tommelein, de reden dat ik die vraag ontvankelijk heb laten verklaren, is dat minister Dalle morgen niet aanwezig is op de hoorzitting. En hij is toch wel voogdijminister. Dat is de enige reden.

Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Voorzitter, twee weken geleden was ik aanwezig bij de actie aan Studio Manhattan en heb ik er met de mensen van Thuis gepraat. Ook bij de actie van de VRT vorige week was ik aanwezig. Twee keer heb ik heel veel passie gehoord bij de VRT-mensen, maar ook veel onbegrip voor de besparingen die de Vlaamse Regering oplegt.

En ook dit verhaal is natuurlijk zeer zuur voor de mensen van de VRT die zich met hart en ziel inzetten. Feit is en blijft dat de VRT steeds meer moet doen met steeds minder mensen en er toch in slaagt om bij de beste leerlingen van de klas in Europa te zijn. Ondanks alle besparingen blijft de VRT de ambitieuze doelstellingen van de Vlaamse Regering met vlag en wimpel uitvoeren en krijgt ze daar ook applaus voor, op alle banken, ook van het Vlaams Belang. Deze heisa is dan ook zeer triest voor de mensen die worden getroffen door de nieuwe besparingen en die er ondanks de toenemende druk elke keer staan.

Voor Vooruit is het gewoon heel belangrijk dat de VRT haar torenhoge ambities kan blijven waarmaken in een hyperconcurrentiële mediamarkt, maar op een marktconforme manier: efficiënt, maar ook met voldoende middelen. Wij willen een sterke openbare omroep die alle Vlamingen bereikt. En die is gewoon nodig, dat weten we, want dat is beter voor onze democratie.

Minister, mijn vraag is dezelfde als die van mevrouw Meuleman: op welke manier hebt u toegezien op deze beslissingen van de VRT? Ook ik zal morgen mijn vragen aan de CEO stellen. (*Applaus van Maxim Veys*)

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega's, ik dank jullie voor jullie opmerkingen en vragen.

Laten we starten met wat ons in dit debat bindt, namelijk het feit dat we tevreden zijn dat er extra transparantie komt vanuit de VRT, ook over die exclusiviteitsvergoedingen. Dat is een eerste belangrijk punt. Men heeft een sterke poging gedaan om daar meer transparantie over te brengen zonder op individueel niveau daarrond te communiceren. Dat is een grote vooruitgang op dit punt.

Het is natuurlijk een delicaat moment om dat te doen. Er is net een transformatieplan voorgelegd door de VRT-directie, waar er naar de toekomst wordt gekeken, waar er rond digitalisering wordt gewerkt, waar die publieke omroep toekomstbestendig wordt gemaakt, maar waar ook een aantal – laten we dat toegeven – heel moeilijke beslissingen worden vooropgesteld.

Het gaat dan bijvoorbeeld over de plaats van de medewerkers van Thuis, en het gaat zeker over de mensen die het bedrijf zullen moeten verlaten. Wanneer het er hier de vorige keer over ging, heb ik gezegd dat we de VRT-directie alle ruimte moeten geven om in dialoog te gaan met de vakorganisaties, en dat we dat op een goede manier moeten begeleiden om daar sterk mee om te gaan.

Ik kan heel goed begrijpen dat medewerkers die misschien vandaag vrezen dat hun positie in gevaar is, die misschien het bedrijf zullen moeten verlaten, het absoluut niet fijn vinden om te lezen welke bedragen sommige anderen verdienen. Ik heb daar heel veel begrip voor. Maar tegelijk denk ik dat het ook past in de strategie van een modern mediabedrijf, zelfs wanneer dat een publieke

omroep is, om ook te zorgen dat onder meer een aantal heel sterke schermgezichten, waar ook soms een exclusiviteitscontract mee verbonden is, worden gebonden aan een bepaald merk, aan een bepaalde zender, aan een bepaalde maatschappelijke doelstelling. Ook dat is zeer begrijpelijk, denk ik.

Het is een zeer goede zaak dat hier vooruitgang wordt geboekt maar het is inderdaad een delicaat moment. Ik heb dan ook begrip voor de mensen die misschien verrast zijn door de hoge bedragen en dat vroeger niet wisten, al gebeurde het vroeger natuurlijk ook zonder dat men het wist.

Wij hebben gevraagd in de beheersovereenkomst om niet alleen te rapporteren maar ook om op een kostenbewuste, marktconforme en terughoudende manier om te gaan met die exclusiviteitsovereenkomsten. Dat is iets dat natuurlijk vooral in de individuele contractonderhandelingen moet worden gerespecteerd. Het is de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) die toeziet op de uitvoering van de beheersovereenkomst en evident verwacht ik van de VRT dat ze ook in hun operationele beslissingen respect hebben voor de letter en de geest van de beheersovereenkomst.

Zij verzekeren mij in elk geval dat ze niet via een opbod mensen die onder contract zijn bij een ander mediabedrijf proberen aan te trekken. Ik denk dat dit een heel belangrijk uitgangspunt is.

Collega Tommelein, wat u zegt over het stimuleren en ontwikkelen van eigen talent dat binnen de VRT een duurzame loopbaan kan opbouwen maar ook desgevallend op een ander moment in de private sector kan werken, is heel terecht. Maar het ene staat niet haaks op het andere. Het is niet omdat je ook exclusiviteitsovereenkomsten sluit met mensen die die je zelf hebt grootgemaakt of zelfs mensen die een loopbaan hebben gehad op een andere plaats, dat je niet ook investeert in talent. Wel integendeel, zou ik durven zeggen. Het is als het ware het sluitstuk van de strategie om ook zelf talent te ontwikkelen voor het eigen bedrijf en mogelijk ook op een ander moment in andere sectoren.

Collega Slotmans, het zou me ook interesseren om te weten wat uw standpunt ter zake is. We hebben twee belangrijke doelstellingen, KPI's, in de beheersovereenkomst die handelen over diversiteit bij het personeel en op het scherm. Ik som er een drietal op.

Een eerste gaat over de plaats van mannen en vrouwen. We vragen daar aan de VRT dat ze vandaag minimaal 40 procent vrouwen op het scherm brengen. In 2025 gaan we tot quasi pariteit, 48 procent. Dat is heel ambitieus. Ook wat de buitenlandse herkomst betreft, vragen we om te evolueren van 7,5 procent naar 9,5 procent. Inzake handicap vragen we om te evolueren van 1,5 procent naar 2 procent. Dat zijn geen quota, collega's, maar streefcijfers om naartoe te werken. De schermgezichten spelen daar een belangrijke rol bij. Wanneer men 19 mensen heeft die een mooie vergoeding, soms een zeer hoge vergoeding krijgen om regelmatig op het scherm te komen en dat op een exclusieve manier te doen, dan is het evident dat de samenstelling van die groep mensen een grote impact heeft op de schermaanwezigheid, bijvoorbeeld van vrouwen. En daar is nog een heel ambitieus traject te gaan, in het bijzonder in de verhouding tussen man en vrouw. Daar denk ik dat het een opdracht is van de VRT om daarop toe te zien en om ervoor te zorgen dat de strategie die wordt ontwikkeld rond schermgezichten ook bijdraagt aan de strategie rond diversiteit, in het bijzonder rond aanwezigheid van mannen en vrouwen op het scherm.

De voorzitter: De heer Slotmans heeft het woord.

Klaas Slotmans (Vlaams Belang): Minister, dit is een verdienstelijk afleidingsmanoeuvre, moet ik zeggen. Abstractie makend daarvan, begrijp ik uit het

eerste deel van uw antwoord en uiteindelijk ook uit dat van cd&v en van de N-VA dat het voor jullie allemaal eigenlijk prima is. Er is geen vuiltje aan de lucht. Een openbare omroep die maandlonen rondstrooit die hoger liggen dan dat van de premier, die zelfs hoger liggen dan dat van de president van de Verenigde Staten, geen probleem, doe maar op, laat de boeren maar dorsen.

U hebt uiteraard recht op uw mening, minister, maar iets zegt me dat de gemiddelde Vlaming, die vandaag zijn rekeningen en facturen niet betaald krijgt, het begrip, de term 'kostenbewustzijn' toch net iets anders interpreteert dan het uitdelen van lonen van meer dan 25.000 euro, zelfs tot 40.000 euro.

Minister, uw voorzitter heeft het vaak over de afstand tussen de Dorpsstraat en de Wetstraat. Dit is daar nu eens een absoluut schoolvoorbeeld van, van hoe mijlenver jullie afstaan van de man in de straat. Maar geen paniek, diezelfde man en vrouw in de straat zal u in 2024 met uw beide voeten weer op de grond zetten. Dat garandeer ik u. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de interregionale arbeidsmobiliteit tussen Vlaanderen en Brussel

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Collega's, minister, interregionale arbeidsmobiliteit is een belangrijk thema. We hebben een 72.000 chronisch openstaande vacatures hier in Vlaanderen, die we niet ingevuld krijgen. En op landelijk niveau zijn er 1,3 miljoen mensen op beroepsactieve leeftijd die niet aan de slag zijn. Voor een aantal mensen zijn daar uiteraard zeer goede redenen voor, mensen die een bepaald ziektepatroon hebben, bijvoorbeeld, dat hen niet toelaat te werken. Maar voor heel wat mensen zijn daar geen goede redenen voor.

Als we kijken naar Brussel, dat deze week in de media kwam, zijn er 88.000 uitkeringsgerechtigde, niet-werkende werkzoekenden, 88.000 in het Brussels Gewest. 88.000, dat is meer dan het totaal aantal openstaande vacatures in Vlaanderen.

Directeur-generaal Caroline Mancel van Actiris zegt dat mensen die geen hogere opleiding hebben, liever niet in Vlaanderen willen werken, want ze kennen de taal niet, en ze willen tout court niet in Vlaanderen werken door onder meer mobiliteitsredenen.

Ik – een simpele jongen uit West-Vlaanderen, aan de Franse grens – zie heel wat Fransen die in West-Vlaanderen komen werken. Voor hen is de taal geen issue, en is het mobiliteitsgebeuren ook geen issue.

We spreken toch al heel lang in dit parlement over hoe we mensen uit het Brussels Gewest – wiens werkloosheidsuitkering ook door Vlamingen wordt betaald – gemakkelijker en sneller naar Vlaanderen kunnen krijgen. Collega Bothuyne heeft trouwens een voortreffelijke conceptnota neergelegd om dat te verbeteren.

Minister, mijn vraag is eigenlijk heel simpel. Op welke manier kunnen we niet-werkende werkzoekenden uit het Brussels Gewest naar onze Vlaamse vacatures toeleiden. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Ronse, dit is inderdaad een heel belangrijk thema. Die interregionale mobiliteit, en de inspanning om heel wat werklozen uit het

Brusselse naar Vlaanderen te halen, is ook een van de belangrijke pijlers in het nakende werkgelegenheidsakkoord.

Misschien moeten we inzoomen op de twee drempels die terecht gesteld zijn in de studie waar u naar verwijst. Je hebt het 'niet willen'. Ik stel me meteen de vraag wat daarachter zit. U verwijst inderdaad naar de mobiliteitsproblematiek. Dat wordt ook aangekaart bij VDAB zelf: het bezit van een wagen, de mogelijkheid om u te verplaatsen vanuit het centrum van Brussel naar de Brusselse rand, het werken in verschillende shiften en ook vaak de aansluiting op het openbaar vervoer worden allemaal aangegeven. Daar komen we zo dadelijk nog heel even op terug, maar dat is een van de redenen die daar werd aangegeven.

Wat taal betreft, is het zo dat de lat vrij hoog wordt gelegd. 90 procent van de werkgevers geeft aan dat de kennis 'goed' tot 'zeer goed' moet zijn. Dat is uiteraard te begrijpen. Taal is zowaar het cement op de werkvloer, ook voor veiligheidsaspecten. Daarvoor is die kennis belangrijk en nodig.

Ik stel me alleen de vraag, een open vraag misschien, gelet op de krapte, of dat voor elke functie vanaf de eerste minuut zo hoog moet zijn. Dat is misschien iets om over van gedachten te wisselen.

Wat de cijfers betreft is het zo dat vorig jaar, in 2021, 118.000 vacatures vanuit VDAB doorgestuurd zijn naar Actiris, om inderdaad bij die Brusselse werkzoekende te bemiddelen.

Dat is een stijging van 50 procent ten opzichte van het jaar voordien. Dat zijn de cijfers. Wij hebben, ten opzichte van vorig jaar, 2400 mensen ingeschreven voor een opleiding, waarvan 1346 specifiek voor Nederlands, wat goed is. Er waren 240 inschrijvingen op beroepsopleidingen. Dat is nog niet voldoende.

We zien wel die licht positieve tendens ten opzichte van 2008. Toen waren 44.000 mensen uit het Brusselse tewerkgesteld in Vlaanderen. Vandaag is dat 50.000. Er zit dus groei in maar dat kan inderdaad beter.

Dan werd er ook verwezen naar de samenwerkingsovereenkomst die geactualiseerd is met minister Clerfayt. De mogelijkheid wordt geboden om die groep werkzoekenden vanuit Brussel, die inderdaad veel groter is dan in Vlaanderen, te verleiden tot een job in Vlaanderen. Daar zitten een aantal acties in, in eerste instantie de informatiesessies. Elke Brusselse werkzoekende wordt uitgenodigd door VDAB en Actiris in een gezamenlijk initiatief om ze daar te laten kennismaken met VDAB. Specifiek voor de mobiliteit wordt het aanbod gedaan om de mensen de mogelijkheid te bieden om daar rijlessen te volgen. Er is een communicatiecampagne die gericht is op het leren van Nederlands, en er is beroepsopleiding gekoppeld aan bemiddeling van VDAB. Dat is een heel pakket van maatregelen om de toeleiding naar de Vlaamse arbeidsmarkt te versterken.

U hebt in mij een bondgenoot om het hele Vlaamse instrumentarium, dat inderdaad nog anders is, ook onder ogen te brengen bij onze Brusselse collega's en daar misschien 'good practices' uit te halen om de inhaalbeweging in te zetten.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, u spaart duidelijk kosten nog moeite om die mensen uit het Brusselse Gewest naar onze vacatures te leiden. Wat ik een beetje absurd vind, is dat er heel veel stemmen zeggen dat arbeidsmigratie kan dienen om onze jobs voor kortgeschoolden in te vullen, maar ik vind dat een heel moeilijke stap als we weten dat hier vlakbij in dit gewest 88.000 mensen uitkeringsgerechtigd werkzoekend zijn. Ik vind eigenlijk dat standaard aan hen vacatures

uit Vlaanderen moeten worden voorgelegd en dat ze verdorie zeer goede redenen moeten hebben om die te weigeren.

Minister, kunnen we het begrip van passende betrekking, iets waar collega Bothuyne in zijn conceptnota op ingaat, op een veel stringentere, veel dwingender manier ook gaan invullen hier in het Brusselse Gewest? Bent u bereid om daarover met minister Clerfayt in dialoog te gaan zodat elke Brusselse werkzoekende vacatures van VDAB voorgeschoteld krijgt en dat er zeer goede redenen moeten zijn om er niet op in te gaan? (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Het is inderdaad een bijzonder belangrijk onderwerp, collega's. De krapte op de arbeidsmarkt in Vlaanderen is enorm. Heel veel vacatures geraken niet ingevuld, terwijl in Brussel en Wallonië nog honderduizenden werkzoekenden de weg naar een job niet lijken te vinden. Het goede nieuws is dat er de laatste jaren ook vanuit Brussel steeds meer mensen richting Vlaanderen komen. Meer vacatures worden ingevuld, onder andere rond de luchthaven. In Zaventem zijn er steeds meer jonge Brusselaars die een job vinden. Dat is het bewijs dat het effectief kan. Alleen moet het meer zijn en moet het beter zijn. Meer en beter kan onder andere in de vorm van taalopleiding. Minister, u verwees er al naar. Vanuit VDAB worden heel wat taalopleidingen Nederlands aangeboden aan Brusselse werkzoekenden. Ik denk dat we dat aantal fors moeten opdrijven en in de samenwerking met Actiris eens moeten kijken op welke manier we de Nederlandse taal als een toegangkaart tot de Vlaamse arbeidsmarkt als de norm kunnen omschrijven voor Brusselse werkzoekenden die dan in Vlaanderen aan de slag kunnen gaan.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Minister, een op de vijf Brusselse jongeren werkt niet. 15 procent van alle Brusselaars is op zoek naar een job. Dat zijn schrijnende cijfers en het is een aanval op onze welvaartsstaat. We moeten er dus ook vanuit Vlaanderen, waar de vacatures openstaan, alles aan doen om Brusselaars aan de slag te krijgen. U geeft terecht taal aan – dat is zeer belangrijk om op in te zetten –, en investeringen in openbaar vervoer – ook dat is zeer belangrijk om op in te zetten. Maar ook en vooral moeten we zorgen dat mensen ook gemotiveerd worden met een deftig loon om te komen werken. We hebben in Vlaanderen, wij ook vanuit Vooruit in de oppositie, de Vlaamse jobbonus ingevoerd maar Brusselaars komen daar helaas niet voor in aanmerking. Ik zou ook daar de Vlaamse Regering willen oproepen om een extra tandje bij te steken. (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Het is inderdaad zo, collega's, dat de luchthaven van Zaventem zeer veel baat zou hebben bij de inzet van Brusselse werklozen. De personeelstekorten daar leiden tot chaos en heel veel Vlamingen, misschien jullie ook, hebben schrik dat hun welverdiende vakantie in mineur zal beginnen of zelfs niet zal kunnen beginnen vanwege de grote personeelstekorten. Om toestanden zoals plots afgelaste vluchten, zoals op Schiphol gebeurt, te voorkomen, moet er nu dringend werk worden gemaakt van een activeringsstrategie richting de grootste luchthaven van het land.

U weet het allemaal, de werkzaamheidsgraad in Brussel bedraagt een povere 62,2 procent. Actiris heeft dus voldoende arbeidsreserve om personeel toe te leiden naar een job binnen Brussel en zeker en vooral binnen de luchtvaartsector. De vraag is niet, minister, of u bereid bent om in overleg te gaan, want dat volstaat niet. De vraag is: wanneer gaat u in overleg met uw collega's van Actiris

en uw collega-minister om de toeleiding van werkzoekenden naar de Brusselse luchthaven en naar Brussel te starten?

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Verschillende collega's hebben al aangehaald dat op tien jaar tijd het aantal Brusselaars dat in Vlaanderen werkt gevoelig is gestegen met 10 procent naar 53.400 vandaag. Het is absoluut belangrijk om te blijven inzetten op sterkere mobiliteit, op meer talenkennis en op samenwerking tussen VDAB en Actiris.

Collega Gennez haalde al aan dat het bijzonder jammer is dat de nieuwe Vlaamse jobbonus niet voor Brusselaars geldt die in Vlaanderen werken. Ik neem aan, collega Ronse, dat u dat ook nog eens wilt herbekijken, als ik u bezig hoor.

Maar het is wel al zo, minister, dat heel wat Brusselaars deelnemen aan activeeringstrajecten en beroepsopleidingen van VDAB. Dat haalde ik trouwens ook uit een schriftelijke vraag van collega Ronse. Om de instroom in die opleidingen te verhogen, zouden Brusselaars die een opleiding bij VDAB volgen eigenlijk een even hoge opleidingsvergoeding kunnen krijgen als diegene die ze vandaag kunnen krijgen wanneer ze een opleiding volgen bij Bruxelles Formation, de Brusselse tegenhanger van VDAB. Ik vroeg me af of u ook daarover overleg zult hebben met uw Brusselse collega.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Ik kan al aangeven dat het overleg gepland staat voor 21 juni 2022. Dat is vrij snel. Alle suggesties die hier werden gedaan kunnen worden meegenomen. Ik deel uw mening. Het Vlaamse instrumentarium gaat verder. Het kan daar nog eens op tafel worden gelegd. Maar ik kan natuurlijk alleen maar de rode kaart trekken op het speelveld waar ik verantwoordelijk ben. Ik kan dus geen rode kaart trekken in Brussel. Het is belangrijk om dat te onderstrepen.

Er wordt extra ingezet op de talenopleiding via het Brussels Talenpunt.

Wat de luchtvaart betreft, mevrouw Malfrout, is er inderdaad het goede voorbeeld van Aviato waar maximaal op wordt ingezet via de good practices. Brusselse werkzoekenden vullen er maximaal de vacatures voor kortgeschoolden in.

De jobbonus gaat nu van start, maar daar zit de interregionale component niet in. Laat ons dat meenemen bij de evaluatie.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Collega Bex en collega Gennez, als jullie de jobbonus zo goed vinden, dan zou het misschien geen slecht idee zijn om de Brusselse regering, waar jullie in zitten, ervan te overtuigen om ook een jobbonus in te voeren en werken te doen lonen. *(Applaus van Philippe Muyters en Karl Vanlouwe)*

Ik heb twee weken geleden het voorrecht gehad om het Vlaams kunststofcentrum (VKC) te bezoeken, waar mensen worden opgeleid om in de sector van de kunststoffen te werken. Dat zijn allemaal kortgeschoolde mensen. Ik ben daar een viertal mensen uit Brussel tegengekomen die de pendel doen. Ze zijn het Nederlands niet machtig en zaten in hun laatste week opleiding. Ze zegden apetrots dat ze al vier aanbiedingen hadden van Vlaamse bedrijven om als spuitgieter te komen werken.

Collega's, als er 72.000 chronisch openstaande vacatures zijn in Vlaanderen en in Brussel zijn er 88.000 niet-werkende werkzoekenden, uitkeringsgerechtigd, dan zou het immoreel zijn om hen niet elke Vlaamse vacature voor te leggen en er

niet voor te zorgen dat ze naar Vlaanderen komen. Dat is onze opdracht, collega's. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.40 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 16.57 uur.*

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, wat betreft de uitvoering van de visienota lokaal erfgoedbeleid en de toekenning van beboetingsbevoegdheid aan de gewestelijke beboetingsentiteit (opschrift gewijzigd door de plenaire vergadering: ... tot wijziging van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, wat betreft de uitvoering van de Visienota Lokaal Onroerendergoedbeleid en de toekenning van beboetingsbevoegdheid aan de gewestelijke beboetingsentiteit)
– 1248 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, wat betreft de uitvoering van de visienota lokaal erfgoedbeleid en de toekenning van beboetingsbevoegdheid aan de gewestelijke beboetingsentiteit.

Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Voorzitter, ik heb de dwingende opdracht gekregen om een technische correctie te vragen. Het opschrift van het ontwerp van decreet wordt vervangen door wat volgt: "Ontwerp van decreet tot wijziging van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, wat betreft de uitvoering van de Visienota Lokaal Onroerendergoedbeleid en de toekenning van beboetingsbevoegdheid aan de gewestelijke beboetingsentiteit".

De verantwoording daarvoor is dat de aanpassing van het opschrift – een louter technische aanpassing – de bedoeling heeft om de formulering van het opschrift gelijk te stellen met de benaming van de Visienota Lokaal Onroerendergoedbeleid, zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 26 februari 2021.

De voorzitter: Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Deze decreetswijziging is noodzakelijk en komt er hoofdzakelijk voor de implementatie van de visienota lokaal erfgoedbeleid. Dat is een nota die vorig jaar is opgesteld en die in de commissie ook uitgebreid besproken is.

Ik licht er een paar belangrijke zaken uit. Qua erfgoedbeleid komt er een duidelijke taakverdeling tussen het Vlaamse en het lokale niveau. De erkende onroerendergoedgemeente en de Intergemeentelijke Onroerend Erfgoeddiensten (IOED's) zullen vaker geconsulteerd en betrokken worden bij het Vlaamse onroerendergoedbeleid. Om de oprichting van nieuwe onroerendergoedgemeenten te

stimuleren, krijgen ze vanaf nu ook een structurele financiering. De onroerend-erfgoedgemeenten zullen de inventarissen voor bouwkundig en landschappelijk erfgoed waarvoor ze zelf verantwoordelijk zijn, vanaf nu ook zelf kunnen vaststellen. En ze krijgen meer ruimte om bepaalde gebieden of percelen vrij te stellen van archeologisch onderzoek.

Naast deze decreetswijziging moeten er nog wat werkprocessen aangepast. Er moet worden overgegaan tot concrete actie in de dagelijkse werking. Daarvoor is door het agentschap Onroerend Erfgoed een participatief traject op poten gezet, met vertegenwoordigers van lokale besturen, IOED's en onroerenderfgoedgemeenten. Dat traject is heel positief verlopen, waarvoor ik nogmaals mijn waardering wil uitdrukken bij de minister.

Daarnaast maakt men met deze decreetswijziging van de gelegenheid gebruik om de volgende wijzigingen door te voeren: rechtsgrond creëren voor een archeologische premie voor het onderzoek van menselijke inhumatieresten, het optimaliseren van een aantal punten bij de handhaving van onroerend erfgoed, en uiteraard ook de regeldruk verder verminderen en waar nodig de bestaande regelgeving verfijnen en verduidelijken.

In de commissie is door de meerderheid een amendement ingediend op het ontwerp van decreet. Het ontwerp van decreet voert in artikel 6.2.7 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 een nieuwe regel in, waardoor een besluit tot voorlopige wijziging of opheffing van rechtswege vervalt als binnen een termijn van 270 dagen na het voorlopige besluit geen besluit tot definitieve wijziging of opheffing wordt genomen. Het ingediende ontwerp van decreet voorzag daarbij geen overgangsbepaling en dat zou onwenselijke gevolgen hebben, waarbij lopende opheffingsprocedures automatisch worden stopgezet. Die overgangsbepaling is dus bij wijze van amendement ingevoegd.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (*Zie Parl.St. VI.Parl. 2021-22, nr. 1248/3*)

– Artikel 1 tot en met 61 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de regelgeving over duaal leren, de aanloofase en het stelsel van leren en werken – 1249 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van de regelgeving over duaal leren, de aanloofase en het stelsel van leren en werken.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): We hebben hierover in de commissie uitgebreid van gedachten gewisseld en gediscussieerd. Toch wil ik vanuit Groen nog meegeven waarom we ons zullen onthouden voor dit ontwerp van decreet.

Natuurlijk is het een goede zaak wanneer studenten of leerlingen kunnen leren op school én op de werkplek. Zeker voor bepaalde profielen is dat de ideale combinatie. Maar de vraag die hier voorligt en die voor ons van heel groot belang is, is of de hervorming die hier voorligt, zal zorgen dat meer leerlingen een betere opleiding op de werkvloer krijgen en dat er minder leerlingen ongekwalificeerd zullen uitstromen. Met wat hier voorligt, zijn we er allerm minst van overtuigd, vooral omdat we vrezen dat een aantal leerlingen uit de boot dreigen te vallen. De mensen die het dossier hebben gevolgd, weten dat duaal leren bedoeld is voor leerlingen die arbeidsrijp zijn en klaar zijn om leren op school te combineren met leren op de werkplek.

We hebben ook een aantal directies gehoord de laatste weken. Zij vrezen dat leerlingen die niet arbeidsrijp zijn uit de boot zullen vallen. Vandaag is er een alternatief voor, namelijk het deeltijds beroepssecundair onderwijs, maar dat gaat inkantelen in duaal leren en er komt eigenlijk weinig in de plaats. De minister zal allicht zeggen dat er een soort opvangsysteem komt om mensen in een voortraject te steken waarop ze dan toch klaar zullen zijn om in duaal leren te stappen. De vraag is natuurlijk wat er zal gebeuren wanneer jongeren dan nog niet arbeidsrijp zullen zijn. Vroeger vonden zij een plek in het deeltijds beroepssecundair onderwijs, maar vandaag weet ik niet op welke manier zij dan wel een kwalificatie zullen halen.

Minister, kunt u daarop antwoorden? Ik zal er graag naar luisteren.

Dat waren onze voornaamste vragen en bezwaren. In principe gaan we akkoord en vinden we het een goed idee, maar in de uitwerking zijn er een aantal hete hangijzers, vooral voor kwetsbare leerlingen, wat maakt dat wij ons zullen onthouden.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Collega's, laat het heel duidelijk zijn dat Vooruit gelooft in de kracht van onderwijs dat leren en werken combineert. Het is de juiste aanpak voor jongeren die technisch sterk zijn, goed met hun handen kunnen werken maar die ook aan de slag kunnen en verder willen leren.

Wij zijn er niet van overtuigd dat de manier waarop het deeltijds beroepssecundair onderwijs (dbso) met dit ontwerp van decreet wordt ingekanteld in het duaal leren, zal werken. Het dbso biedt vandaag plaats aan jongeren die vaak een moeilijk parcours in het onderwijs hebben afgelegd, die vaak een rugzak met zich meeslepen van mentale problemen, familiale problemen, financiële problemen. Ze vinden vandaag een plaats in het deeltijds beroepssecundair onderwijs omdat er daar op maat kan worden gewerkt, omdat leerkrachten daar de ruimte hebben om alles op alles te zetten en te blijven zetten om ervoor te zorgen dat die jongeren toch iets van kwalificaties krijgen op het moment dat ze de school verlaten en dat ze op de arbeidsmarkt komen.

Als je naar de groep kijkt – en ik denk dat we het goed moeten benoemen –, zijn veel van de jongeren niet klaar om aan de slag te gaan in het stelsel van duaal leren en zal een deel nooit klaar zijn. Ja, minister, er is de aanloopfase. Ja, we zijn blij, net zoals de rest van de sector, dat er ook aanpassingen aan het ontwerp van decreet zijn gebeurd doorheen de onderhandelingen. Zo kan er nu bijvoorbeeld ook kwalificerend worden gewerkt doorheen de aanloopfase.

Maar samen met de sector zijn we er absoluut niet van overtuigd dat dit ontwerp van decreet voldoende garanties biedt om die 9000 jongeren die vandaag in het dbso zitten, aan boord te houden. Wij vrezen dat dit systeem het risico op schooluitval – en dat is al zo groot in de doelgroep van het dbso – alleen nog maar zal vergroten omdat de regelgeving, zoals die vandaag op papier staat, niet voldoende flexibiliteit biedt om modulair te werken, omdat er toch nog te veel wordt vertrokken vanuit de noden van bedrijven en niet van de jongeren en omdat de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's) in de toekomst een voltijds programma zullen moeten aanbieden. De werkmiddelen zijn wel opgetrokken, maar de personeelsmiddelen niet. Ze gaan gewoon meer moeten doen met hetzelfde budget. Dat betekent in de praktijk dat de klassen vaak groter zullen worden of dat men minder begeleiding op maat kan bieden. We vinden dat zeer jammer.

We zijn er dus niet van overtuigd dat dit gaat werken voor deze doelgroep die wij heel belangrijk vinden. Daarom zullen we straks dit ontwerp van decreet niet goedkeuren.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): In dit voorliggende ontwerp van decreet zit, algemeen beschouwd, wel wat verbetering in. Tijdens de bespreking van het ontwerp van decreet in de commissie heb ik namens onze fractie toch ook een aantal bezorgdheden geuit. Zo delen wij de bekommernis van het onderwijsveld, vooral van de CVO's en van de centra leren en werken (CLW's) over de inkanteling van leren en werken in het duaal leren en over de kwalijke gevolgen voor een groot deel van hun leerlingenpubliek dat niet in duaal leren past.

Zoals ik in de commissie gezegd heb, maak ik mij zorgen over de leerlingen die door een negatief oordeel bij de screening de aanloopfase niet mogen starten of die de aanloopfase vroegtijdig beëindigen en dus zonder kwalificatie uitstromen. Deze leerlingen zijn niet per se leermoe, maar vooral schoolmoe. Ik vrees dat als deze leerlingen opnieuw naar het gewone voltijdse onderwijs moeten dat zoiets negatieve gevolgen zal hebben op het vlak van spijbelen of vroegtijdige uitstroom. Ook als een leerling na de screening niet in een CVO kan blijven wegens niet-arbeidsrijp en terug moet keren naar het gewoon voltijds onderwijs, naar de oorspronkelijke school dus, heeft die leerling in het voltijds onderwijs maatwerk en een meer individuele aanpak nodig. Dat heeft als gevolg dat leraren nog meer zorgnoden zullen hebben in het gewoon onderwijs, terwijl deze problematiek niet paste in de fases 0 en 1 van het zorgcontinuüm. Zolang er geen zicht is op de maatregelen van het nog op te stellen Leersteundecreet en van het nieuwe actieplan tegen vroegtijdige schooluitval en op de effectiviteit van de maatregelen is dat volgens mij geen goede manier van werken.

Een andere mogelijkheid is dat de leerlingen zouden doorstromen naar een naadloos flexibel traject (NAFT). Maar de NAFT's dienen om leerlingen met een welzijnsproblematiek te begeleiden, wat niet per se op iedere leerling die schoolmoe is van toepassing is. Daarbij komt nog dat het aantal plaatsen beperkt is met lange wachttijden tot gevolg. Leerlingen zitten vaak in afwachting gewoon thuis, zoals bevestigd wordt in het rapport van het Rekenhof over het voorkomen van vroegtijdig school verlaten. Ik vrees dat de groep die geen opleidingstraject vindt dat past bij hun specifieke situatie groot zal zijn. Met het stelsel leren en werken kan het dbso deze groep beter helpen dankzij zijn belangrijkste troef: een individueel traject volledig op maat, modulair en niet gebonden aan schooljaren. Het lijkt me dus belangrijk om te vermijden dat leerlingen tussen twee stoelen vallen. De opvolging van deze groep lijkt me dan ook essentieel.

Een andere bezorgdheid is de strakke timing van dit ontwerp van decreet en van de inkanteling van leren en werken in duaal leren. Dit ontwerp van decreet gaat

al in op 1 september van dit jaar en de voorlopige omzendbrieven werden al doorgestuurd. De directies van scholen met duaal leren, de CLW's, de CVO's en Syntra hebben dus maar een beperkte periode om dit degelijk voor te bereiden en dat tijdens een drukke periode met tal van hervormingen en al dan niet coronagerelateerde problemen. Volgens het Vlaams Belang staat dit een kwaliteitsvolle invoering, maar ook een adequaat en aangepast aanbod van de aanlooptrajecten in de weg.

Tot slot, is duaal leren momenteel op het vlak van leerlingenaantal nog niet zo'n groot succes. Daarom is het belangrijk om van duaal leren een sterk merk te maken. Leerlingen moeten daar bewust voor kiezen. Er moet dus werk gemaakt worden van de aantrekkelijkheid van dit soort van opleidingen. De opleidingen moeten nog meer en beter in de markt gezet worden en de toeleiding van leerlingen met een groot potentieel voor duaal leren moet nog beter worden gestroomlijnd.

Samengevat: wij zijn grote voorstander van duaal leren. Via dit ontwerp van decreet komen er heel wat verbeteringen, maar over sommige zaken hebben we toch nog wat bezorgdheden. Daarom zullen wij ons straks bij de stemming onthouden.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, dit is een ontwerp van decreet waar we mee gestart zijn met minister Crevits. Minister Brouns mag het verder afwerken. Vanuit onze fractie en zowel vanuit de commissie Onderwijs als de commissie Werk en Economie zijn we altijd al grote voorstander geweest van duaal leren. Ik wil dat toch nog eens onderstrepen omdat duaal leren – voormalig minister Muyters heeft het mee vorm gegeven – de kans en de opportuniteit geeft om te leren op de werkvloer. Heel dikwijls zeggen mensen dat dat toch hetzelfde is als stage, maar dat is niet zo. Bij een stage oefen je in wat je op school geleerd hebt. Bij duaal leren leer je echt op de werkplek. Dat is wel degelijk een verschil, zowel voor de jongeren, als voor de school als voor de werkplekken.

Collega's, wij voeren hier nu debatten alsof het iets heel nieuws is. Voor Vlaanderen is dat ook nieuw. Maar in Oostenrijk, Zwitserland en Duitsland is dat volledig geïntegreerd. Dat bestaat er al jaren. Ik ben dan ook blij dat we die stappen gezet hebben.

Dit ontwerp van decreet is eigenlijk een vervolgstuk van de stappen die we in het verleden al hebben gezet omtrent duaal leren. Al is het inderdaad in een meer specifieke context, dat is juist. Wat de collega's van de oppositie zeggen is ook juist: het is met een doelgroep van leerlingen die nog wel een aantal extra aandachtspunten hebben, op een spectrum, toch wel. Ik kan niet zeggen: zij wel en zij niet.

Wat vind ik nu het belangrijke in dit decreet? Dat we wel degelijk gaan voor een kwalificatie en we niet zeggen dat we die jongeren blijvend in een NAFT zullen laten zitten. Laat ons immers eerlijk zijn, collega's: wie in een dergelijk NAFT of welzijnstraject blijft, heeft geen enkele kwalificatie als de onderwijs carrière stopt. Daar doen we niemand goed mee, zeker en vast de betrokken leerling niet. De korte samenvatting van wat we in dit decreet doen, is ervoor zorgen dat die kwalificatie mogelijk wordt gemaakt.

Ja, er zullen kinderen en jongeren terugkeren naar het gewone onderwijs. En ja, we zullen ook binnen het dbso moeten kijken naar hoe dat veld zich zet. Dat is juist, denk ik. We zullen daar de vinger aan de pols moeten houden. Ik denk echter wel, collega's, dat we deze stap moeten zetten om het geheel van duaal leren rond te krijgen.

Langs de kant van de werkgevers, collega De Vreese, maar ook collega Claes, hebben we daar in het verleden ook al op ingezet. We moeten werkgevers ook warm maken om zulke trajecten te doen. Dat is ook logisch volgens mij. Op momenten dat we een dergelijke krapte zien op de arbeidsmarkt en werkgevers schreeuwen om personeel, is duaal leren een vorm om ook jongeren aan te trekken en interne opleidingen verder vorm te geven.

Om die reden, heren ministers, alsook de voorgangster van minister Brouns, zullen wij dit decreet dan ook steunen vanuit de N-VA-fractie.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Na het kleine lesmomentje van collega Daniëls over het verschil tussen duaal leren en werkplekleren, zeg ik graag nog het volgende.

Ik heb dit dossier ook van heel nabij opgevolgd. Het onderwijs is in transitie, we proberen te zoeken hoe we leerlingen kunnen voorbereiden op de arbeidsmarkt en het hoger onderwijs, en hoe we de aansluiting tussen die verschillende zaken ook beter kunnen organiseren. Duaal leren is één antwoord op deze vraag.

Ik denk dat we ook vanuit onze fractie kunnen starten met het uiten van de waardering voor leerkrachten en coördinatoren van de centra leren en werken (CLW's) en de centra voor deeltijds onderwijs (CDO's), die er altijd zijn geweest voor die zeer kwetsbare groep waarvan al sprake was.

Collega's, er bestaat geen zaligmakende oplossing voor de ongekwalificeerde uitstroom. Met wat vandaag op tafel ligt, zijn er wel een aantal stappen gezet. Er is geluisterd naar het veld, er zijn extra werkingsmiddelen voorzien, er werd werk gemaakt van de kwalificatiemogelijkheden op maat en ook de deelkwalificaties, de flexibiliteit om door te stromen van de tweede naar de derde graad werden mogelijk gemaakt.

In de commissie heb ik ook al een aantal bezorgdheden geuit. Het is duidelijk dat het voltijdse engagement echt wel een uitdaging wordt. Jullie weten dat ik al een paar keer heb gehamerd op de garantie van het leerrecht voor elk kind. We kunnen het niet maken dat kinderen schoolloos zijn of thuis zitten en geen onderwijs kunnen genieten, vanwege het feit dat het niet allemaal zo vlot loopt, maar ook vanwege het feit dat het aanbod er niet altijd is. Ik denk dus dat het belangrijk is dat we dit alles ook blijven monitoren nadat we hierover gestemd hebben.

Het decreet dat vandaag op tafel ligt biedt heel veel kansen, dat heb ik ook benadrukt in de commissie. Ik denk dat het belangrijk is dat we bruggen bouwen tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt, tussen werken en welzijn. Wat hier ligt, biedt kansen en daarom zullen we het ook goedkeuren.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Het decreet dat vandaag voorligt wordt ook wel eens het transitiedecreet genoemd. Het is inderdaad een vrij technisch decreet, maar zoals de voorgaande collega's hebben gezegd is het wel degelijk een heel belangrijk decreet. Het zorgt er eigenlijk voor dat het toch wel de doelstelling moet zijn om het systeem van leren en werken geheel in te kantelen in duaal leren. Die inkanteling was al voorzien in 2018 en werd nadien verder geconcretiseerd in een mededeling van de Vlaamse Regering 'Van leren en werken naar duaal leren en aanloopfase: een veilige haven voor elke leerling'.

De belangrijke punten zijn al aangehaald door de vorige sprekers. De vraag is hoe we daar nu verder aan gaan werken. Ik denk dat dit het begin is. Het is een

heel belangrijk stuk, een sleutel. Langs de andere kant nemen we met dit ontwerp van decreet ook een volgende stap om van duaal leren een succes te maken, waarbij we oog hebben voor elke leerling die in de aanloopfase zit. We laten met andere woorden niemand achter. Ik denk dat dat heel belangrijk is.

Een tijdje geleden hebben we een decreet ingevoerd waarmee we duaal leren ook in het volwassenenonderwijs mogelijk maken. Vanaf september is het zover.

Een volgende stap is de uitrol naar het hoger onderwijs, zoals eerder werd opgenomen in de nota van de Vlaamse Regering van 2019 en ook uitdrukkelijk werd opgenomen in ons regeerakkoord. Uit de tussentijdse evaluatie van de ESF-proeftuinen (Europees Sociaal Fonds) in het hoger onderwijs blijkt dat er zeker en vast potentieel in zit. Er is natuurlijk wel wat koudwatervrees, maar dat is meestal het geval. U moet weten dat we uit een bijzonder moeilijke periode komen, namelijk de coronaperiode.

Ervaringen in de graduaatsopleidingen, het vroegere hoger beroepsonderwijs, zijn alvast heel positief te noemen. In een derde ervan is al werkplekleren voorzien.

De meest logische stap is om nu te kijken naar de bacheloropleidingen en in een latere fase naar de masteropleidingen. Het zal, zoals de minister in het verleden trouwens al heeft gesteld, een verdere boost kunnen geven aan het geheel van het imago van het duaal leren. Daartoe zetten we vandaag een belangrijke stap.

Ik denk dat wat hier vandaag voorligt dus een heel positief gegeven is. Dit kan ervoor zorgen dat we dit verder kunnen uitrollen, het verder gekend en bekend kunnen maken. Onze fractie is alvast een grote voorstander.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik zal proberen punctueel te antwoorden op enkele bezorgdheden. Er is natuurlijk wat angst voor het nieuwe, vooral als men kijkt naar het bestaande stelsel van leren en werken en het dbso. Men vraagt zich te linkerkant en te rechterkant af of dit de schooluitval wel zal verhelpen. Men vraagt of ik er wel zeker van ben dat het duaal leren ook op dat vlak effectief zal werken. Ik zat toevallig gisteren samen met de ambassadeur van Duitsland, die zich afvroeg waarom er daarbij bij ons toch enige terughoudendheid aan de dag gelegd werd en waarom dat niet sneller werd uitgerold. In zowat heel de Duitstalige regio gelooft men daar heel sterk in.

Waar ik zeker van ben – en we moeten daar eerlijk over zijn – is dat het dbso vandaag voor vele jongeren niet werkt. In het dbso is er namelijk een vervroegde schooluitval van bijna 60 procent. 60 procent stroomt dus uit uit het dbso zonder diploma. Dat is alarmerend. Dat kun je niet blauwblauw laten, als je weet dat het algemeen Vlaams gemiddelde ongeveer 9 procent is. Daar moeten we iets aan doen. Ik denk dat het hele project van duaal leren wel perspectief biedt op dat vlak. Het heeft ook als bedoeling om te zorgen voor wat meer ambitie, via de verschillende bestaande wegen. De eerste weg is natuurlijk om jongeren aan boord proberen te halen in het gewoon secundair onderwijs, dat ook nog aangevuld kan worden met stagemogelijkheden. Dat is een spoor. Daarnaast moeten we de leerplichtige jongeren die daar klaar voor zijn kunnen toeleiden naar het ambitieuze duaal leren. Maar dat is voor die leerlingen die dat inderdaad willen en kunnen, die de ambitie hebben om in dat traject te stappen. Voor die groep waarvan we vrezen dat ze niet arbeidsrijp zijn, hebben we de aanloopfase uitgewerkt, zeg maar de voorbereidingsfase, de wachtkamer, met als finaliteit om op een later moment ook in te stappen in het duaal leren.

Wat als dat niet werkt? Ook daarvoor hebben we getracht een oplossing uit te werken. Als men uiteindelijk niet de overstap kan maken naar het duaal leren

zelf, hebben we de mogelijkheid ingeschreven dat er aan het einde van die aanloopfase toch nog kan worden voorzien in een onderwijskwalificatie, zodat men die aanloopfase dus niet 'umsomst', zonder resultaat heeft doorlopen. Dat is natuurlijk een lagere onderwijskwalificatie, een onderwijskwalificatie 2, maar je kan de betrokken leerling ook een attest meegeven dat een waarde heeft op de arbeidsmarkt.

Als ook dat niet gaat, wat zijn dan de mogelijkheden? Wel, dat kan ondersteuning door het CLB zijn. Aan de CLB's hebben we heel doelbewust, ook in het kader van andere taakstellingen, extra middelen gegeven: 14 miljoen euro. Ten tweede zijn er natuurlijk de NAFT's, waarbij je ook de overgang hebt richting Welzijn. Ten derde is er desgevallend ook altijd het bijzonder secundair onderwijs. Dat zijn dus allemaal verschillende wegen waarmee we proberen de mazen in het net zo klein mogelijk te houden, zodat niemand erdoor glipt, zodat we hen allemaal kunnen bijhouden. 100 procent zeker is dat natuurlijk niet, maar het is wel een sluitend systeem, denk ik. Wat de aanloopfase betreft, dat zijn eigenlijk zelfs twee sporen. Per duaal traject voorzien we in een aanlooptraject, maar er is ook een brede aanloopfase per cluster van beroepen, zodat men dus echt wel basis-kwalificaties, basisvaardigheden, attitudes kan meegeven, en een attestering daarvan, waarmee men iets is op de arbeidsmarkt.

Er werd nog een bezorgdheid geuit: waar gaat dat eindigen, gaan we dat blijven monitoren? Ja, zeker en vast. We zullen evalueren. We hebben natuurlijk ook de data van Discimus via het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI). We kunnen die data bezorgen aan de scholen en door het koppelen van databanken trouwens ook zien waar leerlingen later belanden. We gaan ook het Partnerschap Duaal Leren, dat heel het tracé heeft gereden om te komen tot deze regelgeving, handhaven. We gaan ervoor zorgen dat zij met een zekere periodiciteit blijven monitoren en evalueren.

Er was de vraag of we wel specifiek rekening hebben gehouden met de bezorgdheden van de CDO's. We hebben geprobeerd die maximaal te betrekken gedurende het regelgevend traject. We hebben op basis van die debatten in inhoudelijke bijstellingen voorzien.

De vraag werd gesteld of dat voldoende op maat van de leerling is. Ook daar bieden we flexibiliteit. Wat ik immers nog niet had meegegeven, is dat we ook in de mogelijkheid voorzien dat leerlingen kunnen doorstromen op basis van hun beroepsgerichte vorming en het luikje algemene vorming in eigen tempo kunnen afleveren. Dat is natuurlijk een discussie die we ook bijvoorbeeld in het kader van de eindtermen voeren. Daar is er een grote discussie over de haalbaarheid in technische en beroepsopleidingen: is dat wel haalbaar, is dat wel doenbaar, die technische of beroepscomponent met de algemene vorming? In dezen voorzien we eigenlijk in flexibiliteit, in een aanpak op maat. We maken het boeiend voor de leerlingen om te blijven doorstromen in het beroep, datgene wat in de praktijk meestal het meest triggert, het meest uitdaagt en een grote mate van tevredenheid bewerkstelligt, maar we kunnen aanbieden dat de betrokken leerlingen die algemene vorming aan een ander tempo, dus iets trager doen. Opnieuw, een aanpak op maat, flexibiliteit, net met als ambitie die jongere maximaal bij ons te houden en maximaal te boeien door de beroepscomponent.

We weten dat een overstap naar een duaal traject niet voor elke leerling realistisch is. Veelal is dat omdat een leerling nog niet klaar is om te leren op een werkplek. En wie beslist daarover, over het instappen in de aanloopfase? Dat is de klassenraad. Dat is wel belangrijk. Dit gaat dus ook uit van vertrouwen in de school, vertrouwen in de leerkrachten en in hun oordeel. We zeggen dat de klassenraad kan beslissen om voor die leerling de competenties van het duale traject na te streven in een kwalificerend traject op maat.

De CDO's waren ook bezorgd over de middelen, in eerste instantie over hun werkingsmiddelen. Ik denk dat dat terecht was. We hebben daar een extra impuls gegeven, een extra financiering. We bieden daar een antwoord. Op kruissnelheid betekent dat 4 miljoen euro extra. Dat is toch wel boter bij de vis. Ik weet dat er ook nog een vraag was, niet alleen met betrekking tot werkingsmiddelen, maar ook met betrekking tot de omkadering. Daar is onze reactie dat dat in de betrokken scholen mogelijk een andere arbeidsorganisatie zal vergen, maar dat die omkadering grosso modo gelijk is aan zoals ze vandaag is.

Zijn de aanloopstructuuronderdelen al uitgewerkt door het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS)? Ik denk dat ik dat ook al wel besproken heb en dat de verdere concretisering vormgegeven zal worden door AHOVOKS, in samenspraak met de onderwijsverstrekkers en de sectoren. Er is dus opnieuw maximale betrokkenheid van het veld.

Ik had dan ook nog een vraag om de lijst met de rechtopenende studies die toegang geven tot de inschakelingsuitkering af te stemmen op de modernisering. Ik denk dat dat ook een terechte vraag is. Die stap werd al gezet, maar dan moeten we natuurlijk ook kijken naar het federale niveau. Dat gebeurt wel eens. Een verder overleg met de bevoegde federale diensten moet nog deel uitmaken van een operationaliseringstraject van dit decreet.

Dan had ik, even tussendoor, ook nog de vraag naar – maar dan zit ik eigenlijk in uw winkel – wat we doen met de middelen voor het ESF, of die voorzien worden. Want die ESF-oproepen zijn ondertussen gelanceerd. Er wordt bijna 16 miljoen euro voorzien voor een driejarige oproep met inzet op begeleidingstrajecten voor leerlingen binnen duaal leren, de aanloopfase, en leren en werken.

Dan denk ik, voorzitter, dat ik getracht heb enkele bezorgdheden te beantwoorden.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Ik zal daar heel kort bij aansluiten. Ik wil op de eerste plaats collega Weyts volledig bijtreden. Ik denk dat alle antwoorden zijn gegeven op ook wel een aantal terechte bezorgdheden. Ik denk dat het belangrijk is dat we met het stelsel duaal leren iedereen maximaal meenemen. Dat is een zorg die in het veld leeft, en waarvoor we zeker niet blind mogen zijn. Maar als we vandaag kijken naar de arbeidsmarkt, worden we geconfronteerd met een nooit geziene krapte. Dan moeten we alle initiatieven en kansen die de toeleiding naar de arbeidsmarkt op een duurzame manier bewerkstelligen, maximaal omarmen. Ik denk dat we met duaal leren ook die ambitie hebben, om onze jongeren via de werkplek maximaal klaar te maken voor de arbeidsmarkt. Ik kan intussen bevestigen dat 'training on the job' iets heel belangrijks is.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Bedankt voor de antwoorden, ministers. Ik denk dat jullie wel iets euforischer zijn dan de praktijk zal laten zien. Ik denk dat niemand betwist dat leren op de werkplek en op school – als er een goede combinatie kan zijn – een fantastisch iets kan zijn. Maar wat ik niet goed begrijp, is dat het dbso op de schop moet. Ik ga niet alles herhalen wat u gezegd hebt, minister Weyts, maar u hebt gezegd dat we wel kunnen werken met deelkwalificaties. U hebt gezegd dat het vandaag al zo is dat veel leerlingen uit dat dbso ongekwalificeerd uitstromen. Dat weet ik allemaal wel. Maar u had ook kunnen kiezen voor een hervorming van dat deeltijds beroepssecundair onderwijs in functie van een betere gekwalificeerde uitstroom. Waarom hebt u dat niet geprobeerd?

Ten tweede – en dat is een grote bezorgdheid van onze fractie –: ik begrijp dat die aanloopfase leerlingen die nog niet beroeps- of arbeidsrijp zijn, arbeidsrijp moet maken. De klassenraad zal dan oordelen of dat wel of niet zo is, en dan kunnen ze instappen in duaal leren. Maar voor sommigen zal het inderdaad niet lukken en nooit lukken. U zegt dan wel, minister, dat we ze deelkwalificaties kunnen geven. Maar mijn vraag is dan: waar gaan die leerlingen naartoe na die aanloopfase, als blijkt dan dat ze niet arbeidsrijp zijn en dat ze dat misschien nooit zullen zijn?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik zal kort antwoorden. Ik heb die antwoorden al gegeven: in mijn tussenkomst heb ik geschetst welke de diverse stappen zijn.

Je hebt inderdaad gewoon voltijds aanbod in het secundair onderwijs, technisch, beroeps desgevallend, je hebt vervolgens duaal leren, je hebt de aanloopfase, en als dat ook niet lukt, kan de aanloopfase uiteindelijk worden afgesloten met onderwijskwalificatie 2. Blijkt dat ook niet te lukken, dan heb je ondersteuning van de CLB's, we hebben de piste van de NAFTA's – dat is Welzijn – en je hebt ten slotte ook de mogelijke keuze voor beroepssecundair onderwijs.

Waarom hebben we de oefening niet beperkt tot het bekijken of je het enkel met een hervorming van het dbso kan oplossen? We hebben getracht om te komen tot wat meer ambitie en een sterker verhaal, tot meer transparantie. Eerlijk gezegd, het is voor velen onbegrijpelijk, ze zien door de bomen het bos niet meer: dbso, het stelsel van leren en werken, CDO's enzovoort. Dat komt allemaal de transparantie, de systematiek en de ambitie niet ten goede.

Tot slot, waarom kiezen we voor duaal leren? Omdat het wel een 'proven concept' is, omdat men daar in het buitenland, inderdaad, wel enthousiast over is, misschien ook met vallen en opstaan. We kunnen er enkel maar van leren, en het is ook daar dat we de mosterd gaan halen: in Duitsland, in Oostenrijk en in Zwitserland. Waarom zou in Vlaanderen niet kunnen wat daar kan? Dat is de grote vraag.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1249/1)

– *Artikel 1 tot en met 25 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over de gevolgen van de BelRAI-screener voor het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden – 1306 (2021-2022) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding over het verzoekschrift over de gevolgen van de BelRAI-screener voor het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden.

Mevrouw De Martelaer, verslaggever, heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Op 3 januari 2022 werd een verzoekschrift ingediend over de gevolgen van de BelRAI-screener voor het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden. Het verzoekschrift kreeg het nummer 22 van dit jaar. Het verzoekschrift werd ontvankelijk verklaard op 12 januari 2022 en voor verdere behandeling verwezen naar de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding. De commissie besprak het verzoekschrift voor de eerste maal op 25 januari en besliste om aan minister Wouter Beke uitleg te vragen over dit verzoekschrift.

Collega's, waar gaat dit over? De gevolgen van de inschaling via de nieuwe BelRAI-screener voor het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden hebben zowel in het Vlaams Parlement als in de pers al heel wat stof doen opwaaien, aldus de verzoeker. Er is zelfs sprake van dat 30 procent en meer mensen nu geen recht meer hebben op het zorgbudget. De Vlaamse minister van Welzijn, Wouter Beke, kondigde een evaluatie en mogelijke bijsturing aan. Ondertussen blijven zij die een inschaling krijgen via het nieuwe systeem en uit de boot gevallen zijn, met vragen zitten. Ook diegenen die opnieuw een inschaling moeten krijgen, zitten met vragen. Daarom vraagt de verzoeker het Vlaams Parlement om verduidelijking over deze problematiek en oplossingen op zeer korte termijn.

Concreet stelt de verzoeker de volgende vragen. Ten eerste: heeft het zin om in beroep te gaan bij een negatieve beslissing en 75 euro dossierkosten te betalen? Zullen dossiers van personen waarvan het einde van hun recht nadert en ook nieuwe dossiers een inschaling krijgen met de nieuwe BelRAI-screener? Zal de beroepscommissie ook het resultaat van de evaluatie afwachten?

Ten tweede: wanneer zal de minister van Welzijn een antwoord geven over het resultaat van het onderzoek naar de problemen met het nieuwe screenings-systeem?

Ten derde: indien blijkt dat er inderdaad een fout is in het nieuwe screenings-systeem, zullen dan alle behandelde dossiers, zowel die met een positieve als die met een negatieve beslissing, opnieuw behandeld worden?

De vierde en laatste vraag: ondertussen blijven de Vlaamse zwaar zorgbehoevenden in de kou staan, zonder hun broodnodige 130 euro per maand. Waar blijft het warme en sociale Vlaanderen uit het regeerakkoord?

Op 3 mei 2022 werd het verzoekschrift opnieuw toegevoegd aan de agenda van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding. De commissie had inmiddels van minister Beke een antwoord ontvangen op dit verzoekschrift. Aangezien er zich tussen de indiening van het antwoord van de minister en de behandeling ervan tijdens de commissievergadering wijzigingen voordeden, vroeg de commissie naar een geactualiseerd antwoord van minister Wouter Beke. Dit antwoord werd op 10 mei 2022 bezorgd en op 24 mei 2022 toegevoegd aan de agenda van onze commissie. De kern van het geactualiseerd antwoord van de minister was dat er ondertussen een onderzoek afgesloten was naar de redenen voor de vermindering van het aantal mensen dat in aanmerking komt voor het zorgbudget voor zwaar hulpbehoevenden sinds het gebruik van de BelRAI-screener als inschalingsinstrument. Dat onderzoek was dus afgerond, en op 1 april besliste de Vlaamse Regering om de afkapwaarde bij te sturen in de BelRAI. Dit wordt momenteel vertaald in de regelgeving die retroactief zal ingaan op 1 juni 2021.

De aanwezige leden stemden in met het voorstel van de commissievoorzitter om het antwoord van de Vlaamse Regering samen met het verslag van de bespreking ervan, aan de indiener van het verzoekschrift te bezorgen.

De voorzitter: Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? *(Instemming)*

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

VOORSTEL tot wijziging van het statuut van de Vlaamse volksvertegenwoordiger, wat de invoering van het geboorteverlof en de harmonisering van de regels bij afwezigheid betreft

Bespreking en stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel tot wijziging van het statuut van de Vlaamse volksvertegenwoordiger, wat de invoering van het geboorteverlof en de harmonisering van de regels bij afwezigheid betreft.

U vindt het voorstel op het intranet bij de mededelingen aan de plenaire vergadering.

De bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

Mag ik aannemen dat het voorstel tot wijziging van het statuut van de Vlaamse volksvertegenwoordiger eenparig is aangenomen? *(Instemming)*

Dan is aldus besloten.

**REKENING VAN HET VLAAMS PARLEMENT OVER 2021
– 11 (2021-2022) – Nr. 1**

**REKENING VAN DE VLAAMSE OMBUDSDIENST OVER 2021
– 45-A (2021-2022) – Nr. 1**

**REKENING VAN HET KINDERRECHTENCOMMISSARIAAT OVER 2021
– 46-A (2021-2022) – Nr. 1**

**REKENING VAN HET VLAAMS VREDESINSTITUUT OVER 2021
– 48-B (2021-2022) – Nr. 1**

Bespreking en stemmingen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de rekeningen van het Vlaams Parlement, de Vlaamse Ombudsdienst, het Kinderrechtencommissariaat en het Vlaams Vredesinstituut over 2021.

De bespreking is geopend.

De heer Daniëls, secretaris, heeft het woord.

Collega Daniëls, ik ga ervan uit dat u ze inderdaad alle vier samen zult behandelen?

Koen Daniëls (N-VA): Ja, dat klopt.

Collega's, ik neem deze taak over van mijn voorganger Lorin Parys.

Vandaag worden de rekeningen 2021 van het Vlaams Parlement en van de drie paraparlementaire instellingen (PPI's) ter goedkeuring voorgelegd aan deze vergadering. Collega's, wat belangrijk is, is dat het de rekeningen zijn. Het is niet

de begroting. De rekeningen werden gecontroleerd door het Rekenhof, en goedgekeurd door het Bureau van dit parlement op 30 mei 2022, en ze worden vandaag ter goedkeuring aan u voorgelegd.

Ik geef u een korte toelichting bij de rekeningen van 2021 van het Vlaams Parlement. De details en de parlementaire stukken hebt u gehad.

Wat betreft de economische afsluiting en de resultatenrekening: de bedrijfsopbrengsten bedroegen in 2021 voor dit parlement 99,8 miljoen euro, waarvan de dotatie van 98,8 miljoen euro de belangrijkste inkomst was. De bedrijfskosten, langs de andere kant, bedroegen 99 miljoen euro, wat ongeveer 1,7 miljoen euro minder is dan in 2020. Er waren enerzijds budgetposten met een zeer beperkte toename, de personeelskosten, en anderzijds budgetposten met een iets grotere toename, zoals de uitgaven voor elektriciteit, gas enzovoort.

Tot slot waren er in 2021 geen uitzonderlijke bedrijfskosten waardoor die in vergelijking met 2020 globaal met 1,7 miljoen euro afnamen. In 2020 was er immers nog, zo u zich herinnert, de uitzonderlijke uitgave van 2,8 miljoen euro voor de financiering van een dading met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest inzake de belasting op de parlementaire gebouwen.

Collega's, als u de bedrijfsopbrengsten en bedrijfskosten samenneemt, resulteert dit in een positief bedrijfsresultaat van 0,8 miljoen euro. Na verwerking van het financieel en uitzonderlijk resultaat en de resultaatsverwerking bedraagt het economisch resultaat van het boekjaar 2,6 miljoen euro. De balans en de resultatenrekening 2021 geven een gedetailleerd inzicht in de rekening 2021 en zijn opgenomen in het parlementair stuk dat u hebt gekregen.

Collega's, ik verzoek u dan ook de rekening van 2021 van het Vlaams Parlement goed te keuren.

Wat de PPI's betreft, liggen de rekeningen van 2021 van de Vlaamse Ombudsdienst, het Kinderrechtencommissariaat en het Vlaams Vredesinstituut ook ter goedkeuring voor zoals voorzien in de oprichtingsdecreten van deze instellingen. De stukken werden bezorgd en in naam van die instellingen verzoek ik u de rekeningen 2021 ook goed te keuren. Ik dank u.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

Mag ik aannemen dat de rekening van het Vlaams Parlement over 2021 eenparig is aangenomen? (*Instemming*)

Mag ik aannemen dat de rekening van de Vlaamse Ombudsdienst over 2021 eenparig is aangenomen? (*Instemming*)

Mag ik aannemen dat de rekening van het Kinderrechtencommissariaat over 2021 eenparig is aangenomen? (*Instemming*)

En mag ik ten slotte aannemen dat de rekening van het Vlaams Vredesinstituut over 2021 eenparig is aangenomen? (*Instemming*)

Dan is aldus besloten.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Johan Danen, Elisabeth Meuleman, Björn Rzoska en Meyrem Almaci over een doortastende aanpak van het lerarentekort
– 1323 (2021-2022) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft mevrouw Mieke Schauvliege bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Johan Danen, Elisabeth Meuleman, Björn Rzoska en Meyrem Almaci over een doortastende aanpak van het lerarentekort.

De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Na het zien van de nieuwsberichten van de laatste weken lijkt ons voorstel mij evident. Gisteren was er een noodkreet van de koe-pels. Het lerarentekort is een gigantisch probleem vandaag, niet morgen. Daarom ook vragen we vandaag de agendering. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, we hebben vorige week een actualiteitsdebat gehouden en vandaag waren er een aantal gekoppelde actuele vragen hierover. Dat er op het vlak van het lerarentekort inderdaad dingen moeten gebeuren en dat er al dingen zijn gebeurd, kwam aan bod in het debat van vorige week en in het debat van vandaag. Zonder op de inhoud in te gaan – jullie brengen drie dingen aan – denk ik dat we dit beter meer uitgebreid bespreken in een commissie en daar ook de andere punten aanhalen, en dit hier niet vandaag spoor-slags met spoed behandelen, want ik denk dat dit een meer gedegen behandeling vraagt. Daarom zullen wij de spoed nu niet steunen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

Collega's, ik ga een hoofdelijke stemming houden, want zo kan ik het echt niet zien. De parlementsleden die het voorstel tot spoedbehandeling willen aannemen, drukken op de groene knop. De anderen drukken op de rode knop.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

- 94 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 43 leden hebben ja geantwoord;
- 51 leden hebben neen geantwoord.

Het voorstel tot spoedbehandeling is niet aangenomen. Derhalve blijft het voorstel van resolutie naar de Commissie voor Onderwijs verwezen.

Het incident is gesloten.

Voorstel tot het verlenen van voorrang in commissie

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Voorzitter, ik zou op basis van het reglement een versnelde behandeling in de commissie willen vragen.

De voorzitter: Het is de commissie die dat zelf regelt. De commissievoorzitter knikt van ja. Dat is dus geregeld.

Voorrang, wat collega Danen vraagt, impliceert dat dit morgen als eerste punt op de agendacommissie komt. En hij heeft het recht op basis van het reglement om dat te vragen.

Karolien Grosemans (N-VA): Hij heeft het recht om dat te vragen, maar het is de commissie die beslist in de regeling der werkzaamheden.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans, ofwel kan het morgen, zoals de heer Danen het vraagt, met volledige spoed als eerste punt op uw commissieagenda, ofwel stemmen we nu om de vraag van collega Danen weg te stemmen en het op de agenda te zetten wanneer het past.

Karolien Grosemans (N-VA): Dan stemmen we over de vraag van de heer Danen.

De voorzitter: Collega's, wie het eens is met het voorstel tot het verlenen van voorrang in commissie, wat impliceert dat het morgen als eerste punt op de agenda van de Commissie voor Onderwijs staat, drukt op de groene knop. De anderen drukken op de rode knop.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

96 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
96 leden hebben ja geantwoord.

Het voorstel tot het verlenen van voorrang in commissie is aangenomen. Het voorstel van resolutie zal dus als eerste punt worden toegevoegd op de agenda van de Commissie voor Onderwijs van morgen.

Het incident is gesloten.

**ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, wat betreft de uitvoering van de visienota lokaal erfgoedbeleid en de toekenning van beboetingsbevoegdheid aan de gewestelijke beboetingsentiteit (opschrift gewijzigd door de plenaire vergadering: ... tot wijziging van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, wat betreft de uitvoering van de Visienota Lokaal Onroerendergoedbeleid en de toekenning van beboetingsbevoegdheid aan de gewestelijke beboetingsentiteit)
– 1248 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 3

Zie hier het resultaat:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
52 leden hebben ja geantwoord;
41 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Voorzitter, ik wil er gewoon even op wijzen dat we collectief zouden kunnen rechtstaan en deze zitting misschien onnodig bemoeilijken, maar het is niet de eerste keer dat de meerderheid niet in aantal is in deze zitting. Ik wil erop wijzen dat dit een zeer trieste zaak is voor het parlementair debat in het Vlaams Parlement.

De voorzitter: Er is wel een commissiereis.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Dat geldt natuurlijk ook voor de oppositie.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Ik wil de collega's erop attenderen dat, wat mijn fractie betreft, enkel mensen verontschuldigd zijn omdat ze op missie of op commissiereis zijn namens het parlement, of anderzijds verontschuldigd zijn wegens ziekte. (*Opmerkingen van Jeremie Vaneekhout*)

De voorzitter: Collega Vaneekhout, ik herinner me niet dat ik u het woord heb gegeven.

De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, strikt genomen heeft collega Vaneekhout natuurlijk gelijk, maar ik denk, collega, dat er een soort verstandhouding is tussen meerderheid en oppositie dat we hier bij buitenlandse zendingen abstractie van maken. We hebben dat natuurlijk nog niet toegepast in deze legislatuur, ook door corona. Het is, denk ik, nu de eerste keer dat zo'n buitenlandse zending zich voordoet. Maar dat is wel altijd de stilzwijgende afspraak geweest in dit huis.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (cd&v): Om niet in herhaling te vallen: ook bij ons gaat het over buitenlandse reizen en over ziekte. We kunnen altijd afspreken dat buitenlandse reizen in de toekomst niet op een woensdag vallen. Maar ik vermoed, en ik ga ervan uit, dat alle buitenlandse reizen door alle fracties bemand geweest zijn, en dus ook deze, en dus ga ik ervan uit dat men zich dan aan deze afspraken houdt. Het gaat hier over buitenlandse reizen en over ziekte en niet over gebrek aan aanwezigheid.

De voorzitter: En er zijn natuurlijk ook leden van Vooruit en Groen mee op commissiereis.

Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): De heer Vaneekhout nam me de woorden uit de mond. Ik wilde toch even in de verf zetten dat dit nu al de tweede keer is op korte termijn dat de meerderheid niet in aantal is. Ik wil gewoon het punt maken

dat we ons in dezen constructief willen opstellen, maar maak er vooral geen gewoonte van. Dat zal niet blijven duren. *(Opmerkingen)*

**ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de regelgeving over duaal leren, de aanloopfase en het stelsel van leren en werken
– 1249 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

97 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
54 leden hebben ja geantwoord;
16 leden hebben neen geantwoord;
27 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ROUWHULDE voor de heer Jos De Bremaeker, gewezen lid van de Vlaamse Raad

De voorzitter: Dames en heren, op 26 mei 2022 overleed de heer Jos De Bremaeker. Als rechtstreeks verkozen senator en volksvertegenwoordiger was hij tevens lid van onze assemblee van 1983 tot 1995. Hij behoorde tot de SP-fractie.

Namens u allen betuig ik mijn oprechte deelneming aan de familie en de nabestaanden.

Mag ik u vragen ter nagedachtenis van de heer Jos De Bremaeker enkele ogenblikken van stilte in acht te willen nemen?

– De Vlaamse volksvertegenwoordigers nemen enkele ogenblikken van stilte in acht.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 15 juni 2022 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 17.56 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Staf Aerts, Els Ampe, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Bart Claes, Arnout Coel, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Els Sterckx, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Ludwig Vandenhove, Steven Vandepuut, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Peter Van Rompuy, Kurt Vanryckeghem, Manuela Van Werde, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın.

Afwezig met kennisgeving

Yves Buysse, Maaïke De Vreese, Celia Groothedde, Chris Janssens, Tom Ongena, Katrien Partyka, Nadia Sminate, Annabel Tavernier, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Brecht Warnez: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Annick De Ridder, Chris Steenwegen: familieverplichtingen;

Imade Annouri, Alessia Claes, Tom De Meester, Sihame El Kaouakibi, Vera Jans, An Moerenhout, Björn Rzoska, Emmily Talpe, Tine Van den Brande: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Meyrem Almaci, Steven Coenegrachts

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr. 1:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Anke Van dermeersch, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe,

Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneekhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Karin Brouwers, Arnout Coel, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Tine van der Vloet, Bart Van Hulle, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandepuut, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Els Ampe, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Bart Claes, Arnout Coel, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Sarah Smeyers, Els Sterckx, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Bart Van Hulle, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandepuut, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Arnout Coel, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Tine van der Vloet, Bart Van Hulle, Peter Van Rompuy, Manuela Van

Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Anke Van dermeersch, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Arnout Coel, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeyns, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Tine van der Vloet, Bart Van Hulle, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Hilâl Yalçin

NEEN-stemmen:

Hannes Anaf, Jos D'Haese, Kurt De Loor, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Katia Segers, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Mieke Schauvliege, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Jeremie Vaneckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters